
KÖPRÜLÜ KÜT.
455
M. Asım BY.

ترجمهٔ شفیق شرحی

2

٢ ١٤ صحیفه
بو نسخه [illegible]
٢ ٧ صحیفه

من كتب الفقير الى الله عبده
محمد عارف
عفي عنه

محمد عارف

٤٥٥

حدود با شارح

بسم الله الرحمن الرحيم

يقول عبد الله الفقير اليه محمد بن احمد ابن الحاج مصلى تجاوز
الله عنه • اللهم انا نحمدك على ما خلقتنا من سبع فى السبعين
وانعمتنا عينين ولسانا وشفتين • وهديناه النجدين • ونعوذ بك
من شر الاصغرين • ونستجير بك من جميع العدا من الثقلين •
ونرجوا من فضلك ان لا نلحق بالاخسرين الذين ضل سعيهم
فى الحيوة الدنيا وهم يحسبون انهم يحسنون صنعا اولئك كالانعام
بل هم اضل سبيلا • اللهم انت خلقتنى ورزقتنى ولم اكن شيئا انى قد
استسعيت بعيوب نفسى فى حلبة الذنوب واستسفيت بذنوب التوب
واستمريت بموعد العيوب وقد كنت بت الليالى حليف خناسى واصبحت
نجى وسواسى وارتكبت المعصية ناسيا وعبدك فاعف فاول ناس
اول الناسى انى ظلمت نفسى بالمعاصى انك انت المالك النواصى
فمددت اليك باخفا بنفسى يد المسئلة بالاستكانة والمسكنة فان
غفرت لى فلا ينقص من بحار غفرانك قطرة فان عذبتنى فلا يزيد
من سلطانك ذرة وان لم تغفر لى بفضلك بل تؤاخذنى بعدلك
لنكونن من الخاسرين ربنا اغفر لى ولوالدى وللمؤمنين يوم
يقوم الحساب ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هديتنا وهب لنا من لدنك
رحمة انك انت الوهاب • اللهم صل وسلم على عبدك الذى اسرى
به ليلا من المسجد الحرام الى المسجد الاقصى ثم دنى فتدلى فكان قاب
قوسين او ادنى سيدنا وسندنا ونبينا وشفيعنا محمد خاتم الانبياء
والمرسلين

والمرسلين • والشفيع المشفع فى يوم الدين وعلى ازواجه امهات
المؤمنين وذريته واهل بيته وصحبه اجمعين بعد هجرتك بيك يوز
اون بشنجى سنه سى اوائلنده محميهٔ قسطنطنيده رفع لواى انشقاق
عصابرله خروج ايدوب تنسر ايدن بغات بغات محروسهٔ دار
النصر والميمنه جانبنه نه هوا ايله برجبان استهوا اولدقلرينى
متضمن وجلى وخفى وصورى ومعنوى نمقوله اشخاصك صحيفهٔ
حال وجريدهٔ اعماللرى الفتنة نائمة لعن الله من ايقظها
مدادايله ممضى قلندى يعنى متبين سحبان مشربان عكاظ
المعانيدن محمد شفيق سقاه الله من رحيق غفرانه بكاسات
الدسيق مغزل قلم بدايع نكارينك جزل ورقيق تار وپود
لعاب مشكسارندن منوال جد وهزلده لغز وتعميه واحجيه ده
برنوظهور قماش وشتى اللون طرح ونسج اتمكله من الف
بين كلمتين ونظم بيتا وبيتين فقد استهدف للرمات الشفتين
فحواسنجه قادح ومادح ومسامحك ازداوطرا واعضا لرى بنالنم
نشانه اولد وعى رسالهٔ مختصره سى كه فى الحقيقه تهالستان
نركسى كبى كلشن بلاغت وبيسى ده اچلمش نرجس باغى دكلدر
كل خودروى طاغيدر اما فى الجمله دامن كهسار بديع وبيانده
تازه شكفته اولمش برشكوفهٔ رنكين اولمغين بيانه اتمز
زيب شيشهٔ جسم امعان قلنمغه شايان برلالهٔ مستجمع
الالواندر سنه اثنى وعشرين ومائة والف شعبان المعظمنك
اواسطنده بوعديم البضاعه نك كشتىء طوفان زدهٔ قسمتى

عواصف طواغ زورکار ایله مدتنوجزیره سی مرساسنه
دوشوب چند روز انده القای مراسی برله طی شراع سیر
وسفر اولنمق لازم کلدی ــه محن الزمان کثیرة لا تنقضی
وسروره یأتیك کالاعیاد • ملك الاکارم فاسترق رقابهم
وتراهم رقا فی ید الاوغاد • بو خلالده عید شریفه دلنـ
مکثی مقتضی بعض عوایق دخی ظهوراتمدن ناشی ــه
حیرتی حیرة الغریب اذا اللیل • اتی والیتیم یوم العید •
بیغوله سنده ناچار بسط بوریای اقامت اولندی بیت
ولقد وقعت من الهموم بمولك • منها ثلاث شدائد جمعن لی
تأسف على ماضی الزمان وفکرة • فیما عسی یأتی مع المستقبل
ما ان وصلت الی زمان آخر • الا بکیت علی الزمان الاول
اما بوبله ایام ناصبه نك لیالی نابغیه سنده وجوه ایله حسب
حالمه شد آخر کنج تنهایی دلیل راه خیر من • بدامن پا
باکشیدن شد پر پرواز سر من • زبس صبح نشاطم شام غم
کردیده بیرونش • مبارك باد روز عید باشد شب بخیر من
مفهومی اولمشیدی تنهالق غمنی ازالیه وسیله اوله جق
بنات افکار فصحای سلف اولان ربات الحجال معاینه دن حرة
الادیم برجریده حریم بلاغتی املاکه امکان اولمغین ضروری
اولعقیله بیت العروس استعارات رنکین پرورده سی و
بانوی دار الزینة عبارات دلنشین تربیت کرده سی غانیه
غرّ عذار نوشخندی اغیاردن خالی اولدوغم کیجه لرده آغوش

مطالعه

مطالعه المغله دفع وحشت ایدردم اما برشب اول امیمه
جان پسندك مشیمه مطالعه سندن اباوی قوابل افکار ایله ملفوف
قماط خاطره بوصورتده برنجل والغریب القای کناره استیلاد
فرجم اولدیکه اول قینه زیبنده جمالك رخساره دلاراسی
ماشطه کاری نخاس احرار فروش یراعه براعه برله حاوی
اولدوغی هر هفت بدیع وبیانی دلداده کان غوانی معانی به بحسب
ما یساعده الوقت کشف قناع معضلات ایدوب ارائت ایلیم
یعنی بعض مرتبه مشکلاتنی حل وشرح یوزندن بندخی برکاله
تحریر قلمغله اول دلارام نازك اندامی اما الولد الافکار اتخاذ
اندم کندیجه بوداعیه مجلای ضمیرمده صورت بسته عزیمت
اولمغین ماه صیام ختم زن افواه انام اولدوغی ایام لیالی سنده
طوطی بنان الفت اولان قلمدوزبانه شکرستان ترکی الحانده
نغمه سنجه اولمغه رخصت اداره کلام ویرلدی اما رساله
مرقومه نك بالکلیه حاوی اولدوغی لغز ومعما والغلوط والاحجیه
وسائر لغات عربیه نك حل وکشف وشرح وبیاننه زمان
مساعد اولمغله وقت آخره تعلیق اولنوب شمدیلك بعض
مرتبه ایچنده مندرج اولان امثال عرب وعجمك مورد لرینی
ونه محلده ضرب اولندوغنی مشعر نقل واوستادلر یله شرح
وبیان وبعض ابیاتك دخی متضمن اولدوغی وحکایاتی ومناسبتی
ایله کتب ادبیه دن مطایباته دائر نیجه نوادرلری تکلف منشیانه
دن ساده زبان زد ترکی تعبیر ایله ترجمه ودرج قلنمق اوزره

تجانس بالفتح والتشدید
تولدوجاریه الوب صاتمجی

الاغلوطه بضم الالف واللام
غلط اولنجق لسنله وغلط ایتك
جمعی اغالیط کلور
الاحجیه بالضم وتشدید الیاء
ثلك و بالکتاج وذم ایتك
جمعی احاجی کلور
اخفری

شروع اولنوب یامن لا رب غیره ولا اله سواه وفقنا فی القول والفعل
لما تحبه وترضاه اللهم یسّر امری واشرح صدری واحلل عقدة من لسانی
یفقهوا قولی ذکرها فی الدیباجة من ذلك فمن ذلك قوله شراره اشر
ای کثیر اللمعان والح الجریان ابو الفضل احمد بن محمد المیدانی امثالنده
اشری الشر صغاره ترکیبی ایله ایراد ایدوب تفسیرنده ای الح
وابقاه من قولهم شری البرق اذا کثر لمعانه وشری الفرس اذا لج فی جریانه
دیو تصریح اندوکی امثال عربدن ماخوذ در ومورد مثلی دخی
فاقل مذکور بو مفهومه ذکر ایدر که برکون بر صیاد بر بقاله بیع
ایچون بر طلوم عسل عرض ایدوب عسلدن بر قطره زمینه چکیده و
درحال اوزرینه بر زنبور بسط جناح اشتیار ایدرمکر که بقالك
پرورشیافته دکانچه سی بر ابن العرسی وار ایدیکه لسان ترکیده
کلنجك دیدکلری جانوردر در عقب کمینکاهندن صچرایوب زنبوره
مد دراع اختلاس ایدر صیادك دخی کلبی معلّی شیرانه حمله برله
ابن العرسی چکر شکاف نابا فتراس ایدوب بقال دخی کله کلب
صیادی بر بر عصای مغز فرسا ایله ضرب وخرد صیاد کذلك بنکوش
بقاله حواله ایلدوکی مشت درشت ایله اخذ ثار کلب مرد ایدیجك
بقالك جیر وجیرتی جمع اولوب صیادی هلاك وصیادك قبیله
وعشیرتنه بو خبر بالغ اولدقده تجمع ایدوب ایکی قبیله نك
شیرازه جمعیتی جرثومه لری کذلك انقراض برله منقطع اولنجه دکین
مقاتله ایدرلر مبدا محاربه لری بر قطره ناچیز عسل اولوب بوغجه
سفك دمایه مؤدی اولمغین بین العرب اشری الشر صغاره دیو

مثل

اختلاس اوغرلین بر نسنه‌یی
الوب قچمق ح
افتراس بیرتمق ویاره‌لمق
الثار کین طوتمق وانتقام اتمك
وقاتلی مقتول ایچون قصاص
اتمك ح
جیل بالکسر جماعت
اختری
الجرثوم بضم الجیم والثاء
برنسنه نك اصل جمعی
جراثیم کلور

مثل اولمشدر فلینا مّل سوه الحرب اول ما تکون فتیة • تسعی
بزینتها لکل جهول • حتی اذا اشتعلت وشب ضرامها • دلت عجوزا
غیر ذات خلیل • شمطاء ینکر لونها وتغیرت • مکروهة للشم والتقبیل
قوله شق عصای موحدین بو دخی امثال عربدندر قچان برکسه ترك
اطاعت برله حیطه اطاعت مطاعدن خروج ایلسه عرب اول کمسه
حقنده شق فلان العصا دیرلر زیرا فی الاصل لفظ عصا اجتماع وایتلاف
ایچون مستعمل اولوب انشقاق من بعد اجتماعی غیر قابل افتراق ایچون
اطلاق اولنور قال ابو عبیده العصا یضرب مثلا للاجتماع وانشقاقها
یضرب مثلا للافتراق الذی لا اجتماع بعده وامام ناصر المطرزی عروض
صاحبی خلیلدن نقل ایله تحریر ایدر که قال الخلیل العصا جماعة الاسلام
فمن خالفهم شق عصاهم یعنی عصا جماعت اسلامدر شق عصا ایدن
جماعت اسلامه مخالفت ایدن کمسه در وامام مومی الیه ینه
ابو عبیده دن نقل ایله تحریر ایلمشدر قال ابو عبیده معناه فرق
جماعتهم لان الاصل فی العصا الاجتماع والایتلاف وذلك
لانها لا تدعی عصا حتی یکون جمعا فاذا انشقت لم تدع عصا یعنی
معنای شق عصا بر قومك اجتماعلری متفرق اولدی دیمکدر
زیرا اصلده عصا اجتماع وایتلافدر انشقاق بینونت واختلافدر
تا که اتحاد وایتلاف برله اجتماعلری بولنمیان قومه عصا
اطلاق اولنمز اختلاف وافتراقلری حالنده دخی عصا دینمز اما
صاحب المغنی ایله شیخ محب الدین ابو البقا معنای شق عصاده
شق عصا المیوب هم بان اتفاق اولمغله دیمشلرکه یقال شق

عصا القوم اذا فرق جماعتهم بمخالفته لهم والاصل ان العصا تقوى
بها الانسان فكنى بالعصا عن القوة واجتماع الامر يعنى برقومك
ايچندن برينك مخالفتى ايله جماعتلرى متفرق اولمغه دينور اصلنده
انسان عصايه اتكا ايله كسب قوت اتمه دن ناشى برقومك بر امرده
اجتماعلرى حسبيله حاصل اولان قوتدن عصا ايله كنايه اولنور
عن ابى العباس سريشى ومعنا شقوا عصاه اى ازالوه واطرحوه والعرب
تقول شق فلان العصا اذا ترك الطاعة وخرج مباينا يعنى برقوم اهل
ايچلرندن برينى طرح وازاله اتمكه ديرلر زيرا عرب قچن بر كمسنه ترك
اطاعت برله خروج ايدوب مباينت ايلسه شق فلان العصا
ديرلر نتكه قرآن مبينده شاقوا الله نظم كريمى مباينت ايله تفسير
اولنمشدر حاصلى شق عصا ترك اطاعت مطاع برله مباينت و
مخالفتدن كنايه اولنور قال الشماخ تصدع شعب الحى وانشقت
العصا كذاك النوى بين الخليط شقوق قوله درفش كاويانى
درفش كلمه سى فارسيدر عربيده قنات توركوتدر ديدكلرى اغاجدر كه
اندن نيزه وسنان ورمح ايدرلر كاويانى ديمك كاوه يه منسوب
درفش ديمكدر زيرا كه كاوه نام بر آهنكر ضحاك مارينك سرخوره
شمارتك كوفته سنك ومار اتمك ايچون فريدونى طلب برله
خروج ايلدكده مباشره اولان اديم پاره سنى قنات منفخه سنه
يعنى كوركلجكدوكى اغاجه تعليق ايدوب رايت اتخاذ واوازه
دادخواهى برله ماذوغ مارستم ضحاك مارى اولان زيردستان
ورعيتدن بيحد وبيقياس ناس اجتماع واحتشاد اتمكله جيقوب

فريدك

فريدونى بولوب بعده فريدون بروفق دلخواه استيصال ضحاك ايله
عالمه پادشاه اولدقده تبركا وتيمنا اول اديم پاره سنى انواع جواهر ايله
ترصيع وبنه دست مؤيد كاوه ده ابقا وتاييد اتمكله كاوه نك نسلى
قرنا بعد قرن سپهدار ايران اولمق اوزره شانى ترفيع قلدوغى فردوسى
طوسينك شهنامه سى افسانه سندندر كثرت استعمالدن لوا
وعلم وهر فرازنه برشقه تعليق اولنمش نيزه يه دخى درفش اطلاق
اولنور ذكر اولنان درفش كاويانى يه فريدوندن صكره كلان
ملوك ايران تبركا هر برى بر كوهر آويخته ايدرلر ايدى امير
المؤمنين عمر فاروق رضى الله عنه حضرتلرينك زمان خلافتلرنده
سعد ابن ابى وقاص رضى الله عنه كسراى عجمدن يزدجردين شهريارك
استيصالنه غزات موحدين ايله مبعوث قلندقده شاه مسفورك
مشير وسپهدارى اولان رستمك واسطة العقد كريبان حياتى
اولان عقد سر نكبت مغفرى ناخن شباة سيف صارم سعد رضى
الله عنه ايله منحل ويزدجرد بن شهريارك دخى رحاى وجودى بر آسياب
خرابه وقف سيلاب اجل اولدقده خزينه يزدجرديدن نصيب غزاة
موحدين اولان غنايم ايله معا درفش كاويانينك اوزرنده اولان
جواهر ولآلى بخش مجاهدين اسلام اولمق اوزره منقولدر
والله اعلم بالصواب قوله تسيير جوارى تدبير منازل ومدنى
برله جوارى جاريه كلمه سنك جمعيدر سفينه معناسنه روى
بحار وانهارده جريانندن ناشى صفت غالبه اولمغله موصوف ذكر
اولنمغه تقريب يوقدر نتكه نص قرآنيده وله الجوار المنشآت وارد

استيصال سوكلندن قوپرمق اختری

النبات بالفتح بتر لك حدتسبى اختری

اولمندر اما تدبیر منازل ومدنی قولی ایله مراد اعیان موجوداته فی
نفس الامر ثبوت وتحققی اولدوغی وجه اوزره بقدر الطاقة البشریة
علمدر که اکا حکمت دیرلر ایکی قسمه منقسمدر یعنی علم حکمتک اکتسابنده
نظر واستدلالک واراسه اکا حکمت عملی دیرلر پس حکمت نظریه نك
دخی اگر تصور ووجودی ذهنده وخارجده ماده دن مستغنی ایسه
عقول ونفوس مجرده کبی اکا حکمت الهی والهیات وفلسفهٔ اولی
دیرلر اگر تصور ووجودی ذهنده ماده دن مستغنی اولوب خارجده
مادیه محتاج ایسه عدد وسائر اعراض کبی اکا ریاضی وریاضیات
دیرلر اگر تصور ووجودی ذهنده وخارجده ماده دن مستغنی
دکل ایسه حیوان وبسائط عنصریه وسائر مرکبات کبی اکا طبیعیات
وفلسفهٔ سفلی دیرلر وکذلك حکمت عملیه نك دخی اکتسابنده افعال
واختیار بشریه یالکز کندی نفسنك صلاح معاش ومعادنه
تعلق ایدرسه اکا علم اخلاق وعلم تهذیب دیرلر اگر بر منزلده
بر وجه مشارکت بر جماعتك صلاح معاش ومعادنه تعلق
ایدرسه والد ومولود ومالك ومملوك کبی اکا تدبیر منزل و
علم منزل دیرلر اگر بر قریه ویا بر شهر ویاخود بر اقلیم خلقنك
صلاح معاش ومعادنه تعلق ایدرسه ملوك وسائر حکام
ایله رعیت مثللو اکا علم مدنیه وعلم سیاست دیرلر قوله غدر
ایرجی ده قلم رو وجلادنك سلم وتوری سلم وتور وایرج
فریدونك اوغللری اولوب فریدون ضحاکی هلاك ایتدکدن
صکره سلطنت ربع مسکون ایله استقلال بولدقده بیوك

اکا حکمت نظری واگر
افعال واختیار بشریه نك
مدخلی وار ایسه
مدخلی

حکمت

اوغلی اقلیم روس وبلغاره خان واورتانجه اوغلی توری چین وخطا
وترکستانه خاقان ایدوب کوچك اوغلی ایرجی ولی عهد اتخاذ
اتمشیدی سلم وتور ایرجه حسد ایدوب بابالری اوزرینه جر
لشکر جرار ایتدیلر ایرج دخی تحصیل رضای پدر دبیر ایچون خلاق
مرضای برادرانده ناگزیر اولدوغین استعفا کونه صالت وسبکبار
معسکر سلم وتوره الغار ایتدی اگرچه اول تلاقیده اعتزار ایرج
قلب سلیم سلمده نقش پذیر قبول اولدی لکن شوره زمین سینه
تورده ریشه دوانده اولان سوك حقد وحسد مثمر غدر وکینه اولمغین
سلمك تنهاسنده پدر فرتوت هر بریمزی بر اقلیم بعیده طرح وابعاد
وکوچك برادرمزی اوزریمزه تفضیل ایدوب کزیده تربینه شهنشاه
ایران اتمکله ربع مسکونه بلکه بزلره فرمان فرما ایتدکنده کوردکم
ایرج نه مرتبه کبر ونخوت وغرور حاصل اتمشکه بار وبنکاه وخیمه
وخرکاه وامرا وسپاهین براغوب برقاچ نفر نوکر ایله حضورمزه
کلدی بو وضعی بزلری کلیت ایله آدم حسابنه قومیوب استحقار ایتدر
مثللو آتشین سوزلر ایله سلمك باروتخانهٔ دماغنه فتیل انداز
افساد اولدی بامداد ایرج مغدور دیوان برادران غداره کلدکده
اشارت سلم ایله قتل اولنوب نعشنی بابالری فریدونه ارسال
وعاقبت سلم وتور دخی ایرج مغدورك نبیره سی منوچهر النده
هلاك اولوب اخذ ثار اولنجیه دك مدت مدید حرب بسوس
وقتال شدید اولمق اوزره شاهنامهٔ فردوسی حکایه ایتدندر
قوله غرانیق صحاح جوهریده غرنیق ضم غین وفتح نون ایله صو

ایرانزه ٣٦

انتقام

قوشلرندن بوینی اوزون بر قوشدر اولوب قجن رجال اکا ایله وصف
اولنسه مفردی کسر غین وفتح نون ایله غرنیق وغرنوق در امّا
غرنوق ضم ایله وغرانق مفرد اولوب شاب الناعم یعنی یومشق
تنلو کنج کوزل دلبر معناسنه جمعی غرانیق وغرانق وغرانقه
کلور دیو مسطوردر الغرانیق بضم الغین وفتح النون من
طیر الماء طویل العنق واذا وصفت بها الرجال فواحدهم غرنیق
وغرنوق بکسر الغین وفتح النون فیهما وغرنوق بالضم وغرانق
وهو الشاب الناعم والجمع الغرانیق والغرانق والغرانقة قوله
جاثلیق مقتدای نصاری اولان قسیس معناسنه درمعرّبدر
زیرا که بونک الفاظ عربیه ده لفظ واحده حرف جیم ایله حرف قاف جمع
اولمش کلمه جدا یوقدر کذا فی الصحاح والقاموس وغیرهما من اللغات
قوله هر نحریر لوذعی مقامنه بر امّعه دعی وهر حلاحل المعی مرتبه سنه بر
جلاجل جحی امّا نحریر جمیع اشیاده اعلم ومتقن وزکی وماهر وظن
صادق ایله حقایق اموره دیمکدر زیرا که نحریر نحردندر معناسنه
ذابح ذبیحه سنک درونده اولان اعصاب وعروق وامعاسنی نه کونه
بیلورسه هر امورک دقایقنی او کونه بیلور دیمکدن کنایه در عن المطرزی
النحریر العالم المتقن من نحر الامور علما اذا اتقنها کما یقال قتلها وعن
جریر انا نحرت الشیء نحرا وعن ابن عباس نحیرا ای ماهرا بالاشیاء کانه
لادراکه وفهمه بالاشیاء ینحرها بظنه الصادق وعن المغنی النحریر الزکی
الماهر الاعلم وقیل العالم بحقایق الامور امّا لوذعی زکی الفطن وعالم
بالامور اولوب رأینده خطا اتمز کسنه ایچون وکذلک المغنی ظنتره مصیب

عاقل ودانا ایچون ضرب اولنور مثللردر کما صرح ابو الفضل المیدانی انه المعی
ومثله لوذعی یضرب للرجل المصیب بظنونه وفی المغنی الالمعیة صدق الظن
وقیل الزکاء المفرط امّا امّعه بکسر الهمزة والمیم المشددة رأینده قاصر
وامورنده عاجز اولمغله هر کوردوکی کسنه ضعف رأیندن تابع
بن سنکله بیلهم دیو اظهار مسکنت برله اتباع ایدن قایل الرأی متلون
الفؤاد کسنه لره دیرلر عن الجوهری یقال رجل امّع وامّعة ایضا
للذی یکون لضعف رأیه مع کل واحد ومنه قول ابن مسعود لا یکونن
امّعة امّا دعی فی الاصل حسیب ونسیب اولمیوب ذل ابن ذل ایکن
نفسنی کرام رجالدن برینه نسبت ایله اعتزا ایدن مجهولة الانساب
اولنلره اطلاق اولنور عن الجوهری الدعوة الی الطعام بالفتح یقال
کنا فی دعوة فلان ومدعات فلان وهو مصدر یریدون الدعا الی الطعام
والدعوة بالکسر فی النسب یقال فلان دعی بین الدعوة والدعوی
فی النسب هذا کثیر کلام العرب الا عدی الرباب فانهم یفتحون الدال
فی النسب ویکسرونها فی الطعام ودخی اولاد برینه بسلنمش بی
خویش وتبارا اولنلره دیرلر نتکه مبینده وما جعل ادعیاءکم ابناءکم
واقع اولمشدر امّا فی زماننا حلیهٔ حال اهلها اذی هر عضو تورداردیده
لوقته خوارده نام تو فلان بن فلانی که نهاده بلکه رأس المال
مباهات اباواجدادی ــ مضی خالد والمال تسعون درهما
وعاد ورأس ثلث الدراهم ❊ مضمونی اولوب نسبتی فاعلة نسبت
ایدن مفاعیل حقنده دخی استعمال اولنسه کلیه تحریف لازم
کلمز وانشد الاصمعی ــ فلست مسلّما مادمت حیّا ❊ علی زید

بتسليم الامير ٭ اتذكر اذ لحافك جلد شاة ٭ واذ نعلاك من اما
جلد البعير ٭ فسبحان الذى اعطاك ملكا ٭ وعلمك القعود على السرير
حلاحل بضم الحاء الاولى وكسر الثانية حلم ووقار وثبات صاحبى سيد
ركين ورزين العقل كسنه به اطلاق اولنور عن الغورى حلاحل
من الحلول لان القلق وقلة الثبات فى محل واحد ليس من عادات
السادات يعنى غوريدن منقولدركه حلاحل حلولدندر زيرا محل
واحده قلق واضطراب وقلت ثبات برله خفت اتمك عادات
سادادن دكلدر وقيل السيد الذى يحل به الناس كثيرا يعنى
اول سيددركه ناس اكا چوق تردد ايدرلر عن ابى البقا الحليم
الرزين العقل حاصل تركيبه سى اوصلو عقللو هر برده خفت
اتميز اغر باشلو ولنلودر ديمك معناسنه اما جلاجل جمعدر
مفردى جلجلدر على وزن دلدل لسان تركيده چكرق ديدكلرى
جرس صغير معناسنه مؤلف رساله لا اعلق الجلجل من عنق
مثلندن اخذ ايدوب كافۀ ناس اراسنده رذيل ومذموم و
عيوب كثيره ايله شهرۀ عالم ونزيل ومعلوم اولنلودن كنايه اتمك
فهم اولنور زيرا كه بن بوغازمه چكرق طاقدرم ديمك نفسنى برام
حبس ارتكابى ايله شهرۀ جهان ايدوب بين الانام معلوم و
مذموم اولم ديمكدن عبارتدر نتكه منتخب ميدانيده مثل مذكور اى
لا اشتهر ولا اخاطر بها بين القوم ديو تفسير اولنمشدر اما جعجعه
كلمه سى صيحه واواز ودكرمن صداسى وحبس ومكان ضيق
معنالرينه مستعملدر منشى رساله بونى دخى جعجعة ولا ارى طحنا

مثلندن

مثلندن اخذ اتمك فهم اولنور عن المغنى جعجعة به اى صحت به
من جعجع اذا صاح به رمنه قولهم جعجعة ولا ارى طحنا اى جلبته
من غير فائدة وهو صوت الرحا هنا وجعجعت اى حبسته والجعجاع
المكان الضيق اما منتخب ميدانيده مثل مذكور يضرب لمن يعد ولا يفى
يعنى وعده ايدوب وفا اتميانلر حقنده ضرب اولنوردى بومسطوردر
حاصلى بو مقامده جعجع كلمه سنك ياء نسبيه يه اضافتى حسيله
تركيبه ملايم خلاصۀ مفهوم بوفهم اولنوركه هر هرزده كاشانۀ
كائنات اولان ايام فترانده زندانلرده ومحبسلرده وسائر كارين
كوريزده مسجون ومحبوس ومختفى ندكلوا صحاب جرائم ومآثم وار
ايسه بعد فيرهم چقريلور وظهوره كلوب اومقوله لر ودخى
مكتار ومهزاركه لسان تركيده دكرمن صاتمتن چاقلداغى بوغازنه
طاقمش ديدكلرى يكشاق واوزان اراذيل ناسدن مستفشقين
ومدروزين هر بيرى بررتبۀ عاليه يى احراز ايدكلرندن كنايه‌دد
والله اعلم بالصواب ـــــه ولو انصف الدهر فى حكمه ٭ لما ملك
الحكم اهل النقيصه قوله بيض الوجوه كريمة احسابهم ٭ شم
الانوف من الطراز الاول بيت مرقوم حسان بن ثابت رضى الله
عنه حضرتلرينك ايام جاهليتده اولادجفنه دن شام وفلسطينده
سلطنت ايدن ملوك بنى غسانك اخرو جبله بن ايهم حقنده اولان
قصيده سندندر وبر حكايت غريبه يى حاوى اولوب اكرچه تفصيلى
حيطۀ ما نحن فيه دن بيروندر اما اجمالا اوزره نقلى بجه
فائده يى جامع اولمغين ايراد اولندى شعبى دن مرويدركه مشار

ايله كتب امتياز ٦١

جبله حوالى ودائع خ

اليه جبله امير المؤمنين عمر الفاروق رضی الله عنه حضرتلرینك
ایام خلافتلرنده اسلامه راغب اولمغله بشیوز مقداری خواص
ومقربلریله مدینهٔ منوره یه واروب حضور فاروقیده شرف اسلام
ایله مشرف اولمشیدی ودخول موسمده ادای مناسك حج ایچون
عمر رضی الله عنه ایله معاً طواف بیت الحرامه احرام بندعزیمت اولوب
اثناء مزاحمهٔ طوافده بقضائه تعالی فزاره قبیله سندن بریدوی
جبله نك طرف ازارنه قدم تقدم ایله باصوب نزع اتمکین جبله
غضبه کلوب برسلهٔ عربی ایله خیشوم فزاره یی مهشوم اتدی
فزاری دخی پیشگاه عدالت پناه عمریده زاری ایدوب جبله
اوزرینه استعدا ایدیجك عمر رضی الله عنه ما دعاك دیو جبله یه
ما دعاك الی ان لطمت اخاك دیو خطاب اتدی جبله دیدی
یا امیر المؤمنین ازارمه باصوب منتزع ایلدی اگر بیت الله عتیقك
حرمتی اولمسیدی ایکی دیدهٔ جهان بیننه اولان سرادق نوری
انتزاع ایدردم عمر رضی الله عنه یا جبله چونکه سن مقر ومعترف
اولدك غیری بینه یه حاجت قالمدی یا ارضای خصم ایت یا خود
بردهٔ انقیاده قود ایت اودخی سکا برسله اورسون دیدی جبله
یا امیر المؤمنین او سوقهٔ ناسدندر بکا لطمه زن اولمق عارنه
عرض ملوکانه تحمل اتمز خصوصا بن امید ایدردمکه شرف اسلام
ایله مشرف اولدیغمده جاهلیتده کی عزتمدن زیاده عزت بولام
چونکی مأمولمک خلافی ظهور اتدی امدی بن تنصر ایدرم دیدی
عمر رضی الله عنه مقتضای اسلام بویله در اگر تنصر ایده جك

اولورسك

الازار کول توبه در که
باشدن ایاغه
وارنجه بوریه

النزع چکمك وقلع
اتمك ح

اولورسك بندخی سربی دولتکی طعمهٔ شمشیر ایدرم دیدی
بو خلالده جبلنك اتباع واعوانی فزارینك دخی حبل وجیرانی
تحشد وتجمع ایدوب بیت مکرمده برفتنهٔ عظیمه وقوعنه قریب
اولدی اما جبله یا امیر المؤمنین بکا صباحدك مهل ویر یا ارضای
خصم ورضای قود ایله حضورینه کلورم دیدی عمر رضی الله عنه
ذلك الیك دیو صباحه مهل ویردی اما جبله کیجه اولیجق اتباع
واشیاعیله چقوب فرار وقسطنطنیه یه واروب تنصر اتدی
اول ایامده قسطنطنیه ده قیصر اولان هرقل جبلنك قدومنی
استعظام ایدوب رغماً علی الاسلام ملوکانه اکرام اتدی بوندن
اوزرینه نیجه ایام مرور اتدکدنصکره عمر رضی الله عنه هرقلی
اسلامه دعوت برله وفد سفیر ایدوب سفیر عمر طرف قیصردن
مصالحه ایله مجاب اولمغین عودت وحضور فاروقیده شرف
مثول ایله اکتساب عادت اتدکده عمر رضی الله عنه احوال روم وهرقلدن
سفیری استنطاق ایدیجك سفیر یا امیر المؤمنین چونکه قیصردن
مصالحه برله مجاب اولدم عود وانصرافه استیذان اتدکده
قیصر ایندی ابنای اعمامکزدن برکریم النسب یعنی جبله دیمکدر
راغب اولوب دیاریمزه کلمشدر انکله ملاقات ایلدکمی بن ایندم لا
اندم لیس قیصر امدی وار اول انکله ملاقی اول بعده عودت ایت
دیدی بناء علی ذلك جبلنك اولدوغی سرایه واردم کوردمکه برسرای
رفیع البنیان منیع القباب قپوسنده بیقیاس بواب وحجاب دوروب
صف بسته اولوب طورمشلر ورب الکعبة یا امیر المؤمنین جبلنك

اللغز بالضم [illegible]
[illegible] ح

نيوسنده كوردوكم حشمت وجمعيتى بالذات قيصرك نيوسنده كورمدم
وقتاكه مأذون اولوب ايچرويه دخول وبين يدى جبله مثول ايتدم
كوردمكه قواديردن برسرير زرين قوائم اوزره انواع زيب وزينت
ملوكانه وفر حشمت پادشاهانه برله اوتورمش بنى كوريجك مبشوش
اولوب مرحبا اهلا وسهلا ديو اكراماً اوتوردوغى سريرا اوزرينه الحاق
ايتدى بن استعفا ايدوب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
مكان مذهبده جلوسدن بزلرى نهى ايتمشدر ديدم جبله نعم
صلى الله تعالى عليه وسلم ولكن نق قلبك من الدنس ولا تبالى
على ما قعدت ديو تصليهٔ رسول الله عليه السلام جواب ويردى
وامر ايدوب بر خشب كورسى كتوردوب قعود ايتدم بعده موائد
ذهب ايله صحائف فضه ايچره طعام كلوب اورتايه وضع اولندى
بن اكلدن كف يد ايدوب تكليف ايلدكده اوانى ذهب وفضه دن
اكل شربى رسول الله صلى الله عليه وسلم نهى ايتمشدر ديدم جبله
نعم صلى الله عليه وسلم ولكن نق قلبك وكل ما احببت ديوبنه
تصليهٔ رسول الله ايله جواب ويردى وبكا صحاف خلنج وزجاج
ايله طعام كتوردوب كندوسى التون وكموش سينى وطبقدن
بن اغاج وزجاج تبسى وچنقدن اكل ايلدك امر طعام تمام
اولدى سفره قالدقده نصكره اون نفر خادم انواع جواهر
ايله مرصع اون عدد كرسى زرين كتوروب يمين وشماله
وضع ايتديلر ودخى اون حسنا جوارى كلوب هر برى بر كرسى
اوزره اوتوردى بعده رخسارهٔ تابناكى شمس ضحادن اضحى

برجاريهٔ

خلنج بفتحتين اغاج شجرکبی فارسیدن مرکبدر ح

برجاريهٔ غرّا باشنده مرصع تاج واوزرنده جم جامه بر طاوس صاغ
النده وبر التون جام ايچى مشك وعنبر مفتوت ايله مملو وصول
النده بر كموش جام ماء ورد ايله مملو مقابلهٔ جبليه كلدكده باشنده
اولان مرغهٔ صغيره ايتدى مرغ درحال لبريز كلاب اولان جام
سيمينه اينوب پروبالن كلاب ايله ترايدوب مشك وعنبر اولان
جام زرينه كيروب ريش وجناحلرينى تمام معنبر ايتدكدن نصكره
طيران ايدوب تاج جبله اوزره موضوع اولان صليب مجوهره
قنوب بال وپرندن ملزوق اولان ماء ورد ايله مسك وعنبر
منفض اولنجيدك توقف ايدرك جبلنك اوزرينه رش و
نثر ايدرجبله شدت سروردن پيراهن حيات مستعارى
اولان درليسنه صغمز اولوب خندكنان يميننده اولان جواريه
بالله اضحكيننا ديو خطاب ايلودخى عود لرين اللرينه الوب بو ابيات
ايله تغنى يه اغاز ايتديلر ــه لله در عصابة نادمتهم ۰ يوماً
بجلق فى الزمان الاول ۰ يسقون من ورد البريض عليهم ۰ راحاً
تصفق بالرحيق السلسل ۰ اولاد جفنة حول قبر ابيهم ۰
قبر ابن مارية الكريم المفضل ۰ بيض الوجوه كريمة احسابهم
شم الانوف من الطراز الاول ۰ يغشون حتى ما تهر كلابهم
لا يسئلون عن السواد المقبل ۰ تمام مرتبهٔ خندان وفرحناك اولوب
بكا ايتدى بو ابياتك قائلى كيمدر بيلورميسين بن ايتدم يوق بلمم
جبله رسول الله صلى الله عليه وسلمك شاعرى حسان بن ثابتدر
ديدى بعده صول يانندة اوتوران جواريه بالله ابكيننا ديو

خطاب ایلدی انلر دخی عودلرك اللرینه الوب بو ابیات ایله تغنی ایلدیلر

لمن الدار اقفرت بمعان • بین اعلی الیرموك فی الصمان •
ذاك مغنی لآل جفنة الدهر • هر محلا لحادثات الزمان •
قد اراني هناك دهر مكينا • عندی ذی التاج مجلسی ومكانی •
ودنا الفصح فالولائد ینظمن • سراعا مكلة المرجان •
ثكلت امهم وقد ثكلتهم • یوم حلوا بحارة الجولان •

اول قدر بكا اتدیكه كوزلرینك یاشی صقالنه سیلان ایلدی وبكا التفات ایدوب بو ابیاته حسانكدر دیدی وكندوسی كریه كنان بو ابیاتی انشاد ایلدی

تنصرت الاشراف من عار لطمة • وما كان فیها لو صبرت لها ضرر •
تكنفنی فیها اللجاج ونخوة • وبعت لها العین الصحیحة بالعور •
فیالت امی لم تلدنی ولیتنی • رجعت الی الامر الذی قال لی عمر •
ویالیتنی ارعی المخاض بقفرة • وكنت اسیرا فی ربیعة او مضر •
ویالیت لی بالشام ادنی معیشة • اجالس قومی ذاهب السمع والبصر •

بعده احوال حساندن بكا سؤال ایلدی بن دخی علی ما هو الواقع الیوم حیاتده در انجق ضعف هرم وشیخوختدن ناشی فلت ذات ید ایله عمایه دخی مبتلا اولدی دیدیكمده بر زمان تأوه وتكلان ایله متأوه اولوب مكرم خزینه دارینه امر اتدی بش یوز دینار هرقلیه ولبس ثوب قماش رومیه احضار وكندو دوشنده اولان قبای ملوكانه سین دخی چقروب انلره علاوه ایدوب حسانه ایصال وسلامی تبلیغ ایت دیو امانت ایلدی اما یا امیر المؤمنین جبلهنك بو حالنی مشاهده ورسول الله صلی الله علیه

وسلمك

الثكل بالضم والسكون
عورت ولدین یتورمك
فقدان المرأة ولدها
مناسبه ، اختری

وسلمك اسم شریفلری یاد اولدقده تصلیه وتسلیم ایلدوكن ملاحظه ایدوب هنوز محبت اسلام قلبنده جایكیر درسیما انشاد ایلدوكی ابیات سوء فعلنه نادم اولدوغنه برهان یتردیو جسارت حاصل ایدوب اسلامه رجعتنه طمع درشوب دیدیك یا جبله سن فضیلت اسلامی بلمش واكلمش ایكن عجبا دكه ینه قبولندن امتناع ایدرسین نیچه كمسهلر سن اتدیكك كبی ایدوب یعنی مرتد اولوب وجوه مسلمینه سیف عدوان حواله اتمشلر ایكن ینه اسلامه رجعت واسلاملری قبول اولنوب حالا مدینه منوره ده هر بری بر اقدم دیدوكمده تبسم ایدرك یا اخا العرب شمدنكرو اسلامه بكا بغایت بعید درمكر بو ایكی شرط ایله كه برسی عمر كریمه سین بكا تزوج ایكنجسی كندودنصكره امر خلافه دخی بكا تقلید اولنمق اوزره سن ضامن ومتعهد اولورایسك اسلامه رجعت ایدرم والا فلا دیدی یا امیر المؤمنین تزویجه ضامن اولدم امر خلافته اجترا ایده مدم دیو ختم كلام ایلدی عمر رضی الله عنه امر خلافته دخی ضامن اولمق كرك ایدك اظهار تأسف ایلدی بعده حسانه دعوت ایچون آدم ارسال اولنوب نه ایچون دعوت اولندوغن بلمز ایكن مجلس عمره دخول اتدكده انی لاجد ریح الجفنة یعنی بن آل الجفنه نك توقسنی استشمام ایدریودم دیدی عمر رضی الله عنه نعم هنوز جبله بن الایهمك یانندن كلان آدم مجلسده حاضردر دیدیك حسان رضی الله عنه هات یا ابن اخی ما بعث به الی معك یعنی ای برادرزادم سنكله بكا مبعوث اولان شئ ویر دیدی سفیر سنك ندن معلومك اولدی بنده سكا هدیه

اولدوغیکه ویر دیرسین دیمک حسّان جبله عصبهٔ رجال کرامدن
جاهلیتده بن اخی مدح المستیدم اودخی یمین واندا تمسّدیکه بنی بلنلودن
هرکیمه ملاقی اولورسه بکاهدیّه برشی ارساله ایلیه ایفای عهودده
ثابتدر البتّه سنکله دخی بکابر هدیّه کوندرمسنه راندن دیرم دیدی
پس سفیر هدیّهٔ جبلهٔ حسّانه تسلیم حسّان رضی الله عنه عمردن
بو ابیاتی انشاد ایدرك منصرف اولدی ان ابن جفنة من بقیّة معشرٍ
لم یعدهم اباؤهم باللؤم • لم ینسنی بالشام اذهو ربها • کلّا ولا متنصّرًا
بالروم • یعطی الجزیل ولا یراه عنده • الّا کبعض عطیّة المذموم
امّا عمر رضی الله عنه تقریر سفیر ایله متأثّر اولوب جبلنك اسلامه رجعتی
امیدی ایله سفیر مزبوری امرخلافته دخی ضامن ایدوب تکرار قسطنطنیّه یه
مبعوث اندی لکن سفیر قسطنطنیّه یه دخول ایلدیکی کون خاق جبلنك
جنازه سنده نوح نوح منصرف اولورلردی سفیر بو حالی کوروب انّ
الشّقا غلب علیه دیه رك مدینهٔ منوّره یه رجعت اندی والله اعلم
بحقیقة الامور وبو جبله ابن ایهمك قصّه سی ابی احمد عسکرینك
زواجر اسمیله مسمّا کتابنده مفصّلدر والیوم ارنود دیدکلری طائفه
جبلنك واتباع واشیاعنك ذرّیتی اولمق اوذرہ مرویدر والعلم عندالله
قوله ممثّل بازوروستا امثال سائرهٔ عجمدندر برشی نفیس قدر وقیمتنی
بلمز برناداں وخسیس الینه کیرمکله ضایع وتلف اولدی دیمك محلده
ظرفای اعجام بازی وروستایی دیرلر لسان ترکیده چفتجی الینه طوغان
دیدکلری مثلدر وقصّه سی دخی مشهوردر که ملوکدن برینك بر مقبول
طوغانی قاچوب بر روستایی نك الینه کیردکده اوّل جناحلرین بودیوب کسب

ومنقادین قص وقطع ایدروتنا طلرك نیچون کسدك دیو سؤال اولندقده
اکر کسمسه ایدم اوچوب قچاردی دیمش یا مخلب ومنقادین نیچون بویله ایتدك
دینلدکده طاوجقلریمی انجدوب یدی دیمکله بازوروستا بازی
روستایی دیو مثل اولمشدر قوله اشتٌ فی الماء اینٌ انفٌ فی السّما اولدی بو
دخی امثال عربدندر میدانیده اصل ترکیب مثل انفٌ فی السّما واستٌ فی الماء
اولوب یضرب للمتکبّر الصّغیر الشّان دیو مسطوردر ابو محمد جریرینك فرق
یدبنی مقامه سنك تفسیرنده یضرب هذا المثل لمن یتکبّر مقالا ویصغر فعالا
دیو مصرحدر یعنی سوزی بیوك کندی کوچك دنی وخسیس متکبّر
صغیر الشّان حقنده ضرب اولنان مثلدر لسان ترکیده ادی بیوك کوی قوروق
مثلی غالبا بوندن مأخوذدر ومثل مرقوم رأس فی السّماء استٌ فی الماء ترکیبی
ایله دخی مستعملدر قوله عنقای قاف جمیع کتب ادبیّه وامثال عربیّه ده
عنقای قاف ایله موصوف ومذکور اولمیوب عنقای مغرب دیو مصرّح
ومسطوردر منشئ نادره ادا تغییر مثلی ارتکاب اتمکدن مرادی عجبا
لسان ترکیده شهرتنه بناءً میدر یوخسه برغیری قصدیمی واردر اما
مثل مرقومك اصل ترکیبی خلقت به عنقاء مغرب اولوب قچن عرب برشیئك
بطلانی ایله زوالندن حکایت ایدوب هلاککدن خبر ویرمك مراد اتسه
انك حقنده خلقت به فی الجوّ عنقاء مغرب دیرلر قال الکمیت
محاسن من دین دنیا کانّها • بها خلّقت بالامس عنقاء مغرب •
ودخی برشیئك وجودندن ناامید اولوب مأیوس اولسلر انك
حقنده ضرب اولنور نتکه امثال میدانیده یضرب لما یئس منه دیو
تفسیر اولنوب بو بیتله استشهاد اولنمشدر بیت اذا ما ابن عبدالله خلّی مکانه

عنقا عینك فتحی ونونك سکونی والقافك مدیله آفات معناسنه
یقال خلقت به عنقاء مغرب وتحلیق قوندی اوجاریدی
بو کسلکه دریلدر ومغرب غایت معجمه نك سکونیله
ورادء مهمله نك وهانك تابت اکچون استغال اولنهاد
بر معناسنه قیلندن اولدو غچون وعنقانك جملی
امراة عاشق برقشدر
اصلی بر معروف الاسم مجهول الجسم بر طیور مقصود لسان
لکن بو معنا لبعید اولوب اخق
ترکیبه کی اشتهاری اولدوغی بدیهیدر

نقد خلقت بالجو عنقاء مغرب ● اما عنقاء مغرب ایله صفتلندوغی نکندن
بعدی ایچوندر وصفی تأنیث قلندوغی اردکینه ودیشیسنه اسم واقع
اولدوغندندر دابه وحیه مثللو بر فاضل مومی الیه امثالنده ایراد ایدوب
وانما وصف هذا الطائر بالمغرب لبعده من الناس ولم یؤنثوا صفته لان
العنقاء اسم یقع علی الذکر والانثی کالدابة والحیة اما بعض روایت
عنقاء مغرب ذاتنده نه قوش اولوب ووجه تسمیه سی نه اولدوغی کلبی و
ابن عباسدن اسناد ایله اندکلری روایتلرینک خلاصهٔ مفهومی بودرکه
کلبیدن نقل ایدنلر موطن اصحاب الرس اولدیغنده دمخ نام بر کوهده انواع
الوان ایله ملون یوزی انسان یوزی کبی هر حیواندن کندوده بر علامت
وار بر طائر عظیم الجثة کاه وبیکاه کلوب طویل العنق اولدوغندن
عنقا وجبل مرقومدن وحوش طیوری اقتناص ایدوب تغرب ایتدوکندن
مغرب صفتی ایله موصوف قلنمشدر کما قیل فسمیت العنقاء العنقاء
المغرب لانها تغرب کلما اخذته اما حوالی جبلده جرنده وپرنده فاعبق
بالجمله صید واکل ایدکدنصکره صبیانی دخی اختلاسه باشلدی
پس اصحاب الرس نبیلرینه عنقادن اشتکا نبیلری دخی اللهم
خذها واقطع نسلها وسلط علیها آفة دیو دعا ایتمکله بر صاعقه
اصابت ایدوب بالجمله نسلی ایله هلاک اولدی اما ابن عباسدن
نقل ایدنلر عنقا دیدکلری حضرت موسی علیه السلام زماننده
فضائل بنی اسرائیلدن معدود هر حیواندن انده بر علامت اولمق
اوزره مخلوق احسن الطیور ارککلو ودیشیلو ایکی طائر عجیبه ایدی
حوالی بیت المقدسده اولان وحوش وطیوری صید واکل ایدوب

بنی

بنی اسرائیل ایله انس اتمش ایدی وفات علیه السلامدنصکره
ارض نجد وبلاد قیس بن غیلانه انتقال ایدوب وحوش وطیوری اقتناص
ایدرک اطفالی دخی اختلاسا ایتمکله نبیلرینه اشتکا نبیلری دخی
دعا ایدوب اصابت صاعقه برله هلاک ونسلی منقرض اولدی
دیو روایت ایدرلر العلم عند الله ودخی مثلی سبقت ایتمه مش
نادیده وناشنیده بر امر عجیب وشیء غریب وقوعنده اغرب اعجب
من نظر الزرقاء دیدکلری کبی اغرب من العنقا دخی دیرلر مثلا
حاصل عنقا دیدکلری بنام کرده اندازمن قناعت خلق چون عنقا
نی جوید نشانم را کسی ازبس که مشهورم ● فحواسنجه هر اسمی المسمی
ناسده مذکور ومشهور اولوب مسماسی نه اولدوغی معلوم اولمیان شیء
ایچون یعنی الیوم موائد موهومة الفوائد کرامده تصور اولنان رغیف
سیب وعطا وشیء موصوفنی کورمش یوق اوصافی افواه انامده مذکور
بر قوری نامدر سویلنور دینلمه جک یرده ضرب اولنان مثلدر قال
ابونواس وماخبره الا کعنقاء مغرب تصور فی بسط الملوک وفی
المثل ● یحدث عنها الناس من غیر رؤیة ● تری صورة وما ان تری وما
علی ● قال الجاحظ الامم کلها تضرب المثل بعنقاء فی الشیء الذی یسمع
ولا یری وقال الخلیل لم یبق فی ایدی الناس من صفتها غیر اسمها خلاصهٔ
مفهوم عنقا زبان فارسیده سیمرغ دیدکلری طائردن عبارتدر حدیث
خزانه وخبار طسم وجدیس مثللو مثل غریبه وافسانهٔ عجیبلری ایله السنهٔ
ناسده مذکوردر خصوصا شاهنامهٔ فردوسیده زال ورستم واسفندیار
افسانه لرنده اما حقیقتده عنقاء مغرب وکبریت احمر وبیض الانوق مانند صدیق

صدوق اسماء بلا اجسام کالحارسین همام مقوله سنلر بر کلامدر ◦

تقربت اسأل من قداری ◦ من الناس هل من صدیق صدوق ◦ فقالوا

عزیزان لم یوجدا ◦ صدیق صدوق بیض الانوق بعض ما فی المقالة الاولی

قوله زیر کلیم خفاره چالدقلری طبل فسون و قوله طشت در او فتاد بالای

بام ایکسی دخی امثال عجمدن اولوب مثل اولک اصل ترکیبی طبل در کلیم زیر

اولمق اوزره منقولدر اخفاسی ظهورینی مقتضی کزلنمک ایشی کزلو اشلمک

استدیلمک محلنده ضرب اولنور نتکه کمال اسمعیلک نعت رسول الله

علیه السلام ده اولان بو بیتندن ظاهردر ◦ صیت وصدات مشرق

ومغرب فروکرفت ◦ دست نبوت تو زد طبل در کلیم ◦ مثل مرقوم طبل

پنهان زد ترکیبی ایله دخی مستعمل اولدوغی سلمانک بو بیتندن معلومدر

◦ عشقم از دوی جفا پرده تقوی بر داشت ◦ طبل پنهان چه زنم

طشت من از بام افتاد ◦ وطشت از بام افتاد مثلی دخی بر کسنه

خلقدن کزلو اشلدوکی فاش اولوب رسوای عام اولسه ظرفاء

اعجام طشت فلان کس از بام افتاد دیرلر نتکه سلمانک ذکر اولنان

بیتنده واوحد الدین اصفهانینک بو بیتنده ظاهردر ◦ وقتی ز خلق

راز دل خود نهفتمی ◦ اکنون نمی توان که ز بام افتاد طشت قوله یک

لحظه بی حیائی وباقی همه در حضور ◦ مصرع مذکور دخی امثال عجمدندر

بحسب الاقتضا بر کره خلیع العذار اولمق ارتکاب ایدوب پرده دریده لکی

اختیار ایتمکله مطلب ومقصدکی الدکدن بعده فرح وحضور تعیش ایت

دیمکدن کنایتدر غالبا الحیاء یمنع الرزق مفهومندن مستنبطدر

قوله مدعی متقولک تقول بابندن تفعل اولوب غیرک کلامنی کندو

کلامی اولمق اوزره ادعا ایدن منتحل وکاذب ومدعی ومفتری یه دیرلر

عن المغنی المتقول المنتحل الکاذب وقیل المتقول الافتراء والادعاء والتکذیب

وکذلک کندو کلامنی دخی غیره اسناد ایتمک تقول قسمندندر مثلا

ملوک ووزرا وسائر امرا وکاتبلرینک مقصدلرینی تقریر وتلقین ایدوب

بو مفهوم ده بر کاغد تحریر ایت دیو امر ایلدکلرنده کاتب مقتضای مقامه

کوره تقریردن زیاده بعض زیادات وتزیین الفاظ وکلام ایچون محله

مناسب نیجه فقرات الحاق ایدوب صحیفه ده مرقوم اولان کلام بالجمله ختم

وامضا صاحبنک اولمق اوزره تقول بلکه ختم وامضا وصح وطغراسیله

مأمور اولنلر دخی بو کلامک جمله سی امر منزا اولان امیرکدر دیو ادعا

ایدرلر کما قال ابو العباس شریشی ان الملک یلقی المکاتب مقصده

فیحسن الکاتب الالفاظ ویرتب الفقر فیزید فی کتابه الفاظا علی ما حدله

بالضرورة فتلک الزیادات ضرب من التقول او التقول ان تقول علی

الرجل ما لم یقل قوله مانند ارم ذات العماد ارم السنه انامده جنت دیو

بنیاد شداد اولمق اوزره مذکور ومشهور اولوب رصانت ایله مثل

اولمشدر الیوم بنانک احکامنده مبالغه قصد اولنسه شدادی بنا

دیوادی شداد نام بر پادشاهه نسبت ایدرلر اما کتب معتبره ده

بعضلر ارم جنت اوزره مظنون اولان مدینه عاددر وبعضلر اسکندریه

اسکندریه مصردر وبعضلر دمشق شام اوزره نقل ایتمشلر وبعضلر

ارم عادک اسمیدر آیت کریمه ذات العماد صاحبی ارم تقریرنده در

دیمشلر وبعضلر ارم عادک اناسیدر وبعضلر باباسیدر وبعضلر

جدی ارم بن سام بن نوح علیه السلام در کندو اسمی عاد باباسی

اسمی عوض اولمق اوذره روایت اتمشلر نقل عن بعض الشروح ارم
قیل مدینة عاد التی ظن انها جنة وضربت بها المثل لاحکامها وقیل
اسم عاد وتقدیر الایة ارم صاحب ذات العماد وقیل الاسکندریة
وقیل دمشق وام عاد وقیل ابو عاد وقیل جد عاد وقیل هو عاد بن
عوض ارم بن سام بن نوح علیه قوله صرح همانی الطرح هامان
فراعنهٔ مصردن حضرت موسی علیه السلام زماننده فرعون مصر
اولان ولید بن مصعبک وزیریدر صرح که خالق الکون والمکان
اولان جناب رب العالمین ایله لاجل المناقشه فرعونک امریله هامانک
طرح قواعد طغیان اندوکی رصیف الارکان اولوب بو قول یا هامان ابن لی
صرحا آیهٔ کریمه سندن مقتبس اولدوغی نمایاندر قوله اهدم من
دارابی الدرداء اصحاب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ابو درداء
رضی الله عنه کمال مرتبه دنیایه عدم رغبتدن ناشی اختیار فقر وفنا
ایدوب ساکن اولدوغی سعادتخانه نک سقفی هو مجدد رواق رزین
مینا لاجوردی رنک آسمان وسیاج حیطان مظنونی سنبل دستهٔ مزرعهٔ
کهکشان اولوب رثایدمخدع پاکی ✿ هنوز رنک تعلق بجلیه ام باقیست
کل زمینی مرانقش بودیای هست ● الایشتدن عاری وپاک وبیرون مصطبه
دلاراسی کذلک ✿ کلبهٔ روشن دلانرا احتیاج فرش نیست ● حالهٔ ایینه
را از جوهر خود بوریاست ● اناس آرایشی ایله مزین ونابنالک شمسهٔ آسمانه
نمونه ✿ ان اوهن البیوت لبیت العنکبوت مضمونی سعادت مقرونی
موسوم ومنحوت بی در ودیوار بردار باهرة الانوار اولمغله اندراس ابنیه
مبالغه قصدا ولندقده ضرب اولنان امثالدن قوله قلم موشکاف مانی فریب

بنیان

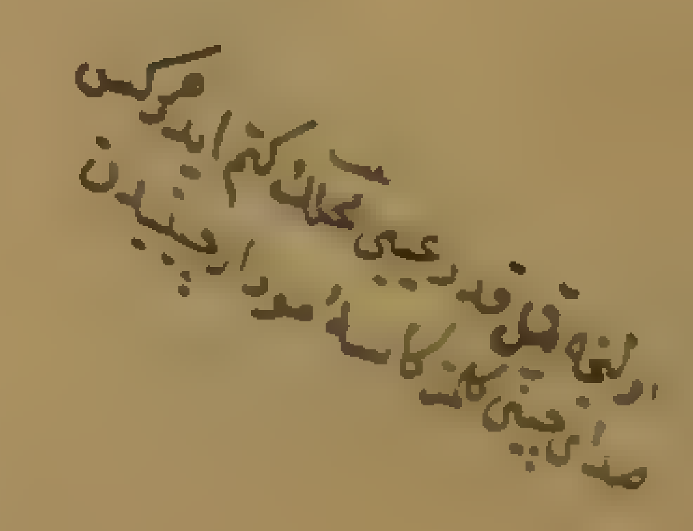
نذ بالتحریک اواسانی
متاع البیت معناسنه
ح

مخدع بالضم والکسر وفتح الدال
کلارد یدکلری اوکه ایچنده
اسباب حفظ ایدرلر خزینه
معناسنه ح

مانی ایزد واهرمن دیو نور وظلمتی علی ماهیه علیه مرعی اولدوغی وجه
ایله تصویر ایدوب معجزه سی اولمق اوزره اقلیم یا رسه ادعای نبوت برله
آیین مجوس منحوسه تقویت ویرن بر متنبی نقاش سحر آیینک اسمیدر اخوان
سخندانک معلومیدر سیما شاهنامهٔ فردوسی ایله آشنا اولنلره مستغنی
عن البیاندر قوله خورنق خورنق بن نعمان بن امرؤ القیسک ظهر کوفه ده
سنمار نام بر معمار رومی یه الکاسی عجمدن بهرام کور ایچون بنا اندردکی
قصر اولمق اوزره منقولدر خمسهٔ شیخ نظامینک هفت پیکرنده موضوع
افسانه اولدوغی یاران سخن شناسک معلومیدر بیانه حاجت یوقدر
خصوصا شاهنامهٔ فردوسی تتبع ایدنلره تفصیل حامل تحصیل بر
معنادر قوله تختگاه خاقانی پیشگاه هنده مراد سرای عدالت دستگاه
شهنشاه پیشگاه هنده واقع جبخانهٔ عامره اولدوغی معلوم واقتباس
آیهٔ کریمه ایله مقصد ابتدا جبخانه ده تجمع وتحشد ایدن مختلفة الانساب
اجناس ناسن ایدوکی ظاهر وآشکاره در قوله نطح قرون ایله بو قولک ماخذی
امثال عربدن عند النطاح یغلب الکبش الاجم مثلی اولمقدر اولنور زیرا که مثل
مرقوم تکثیر آلات وادوات ایله عدد وعتاد وتوفیر انصار واعوان واحتشاد
واجناده حث وتحریض ایچون ضرب اولنور عن المیدانی الکبش الاجم وهو
الذی لا قرن له یضرب فی الحث علی اعداد الآلة والاستکثار من الانصار
والاصحاب قوله بناح اغزا ایله سمت حلبه هو الزینه بو قول بین العرب
متداول نباة مستنبح قولندن مستنبطدر زیرا که عربدن قچن برکمسه
ظلام لیلده کم کرده راه اولوب نه طرفه کیدجکنی بلمسه کلب کبی چاغروب
استنباح ایدر یعنی کوپک صداسی طلب اکی بولندوغی محله قریب احیاء

الاناب بضم الالف والکسر دانخی کلاهما جمعی
مفتوح اولور فارسی اولمق ورنسبی فارسی
جمع انسانب ولمعه دهم اخلاط الناس المجتمعون
من کل ناحیه

عربدن نزول المشی برجحوارایسه انلرک دخی کلابی نباح اتمکله
اول کمسه صدای کلیه متوجه اولوب عمرانه واصل اولور کثرت وتوغلدن
ناشی عرب هرضیق طارقده یعنی کیجه ایله بی وقت اکسرین کلان هر
مسافره مستنبح دیرلر قال الاخطل بیت قوم اذا استنبح الاضیاف کلابهم
فقالوا لامهم بولی علی النار ٭ حماسه ده تنبیح ایدتکرک باب الاضیافده اولان
ابیاتدن مستنبح معلوملریدر اماحلب قوشدروب یارشد رمق ایچون
اعدادا ولنمش اتلره وات قوشوسی ویارشی ایدجک میدانه دخی
دیرلر مقالهٔ اخره شرحنده ان شاالله تعالی ذکر اولنور اذا بوقولک خلاصهٔ
مفهومی اجناس مختلفدن تجمع وتحشد ایدن کروه کالانعام ظلام لیلهٔ بغی
وطغیانده ضل سبیل اولملریله کویا مستنبح اولمشلر ایدی مدعی منقولترک
کلاب اعزالری بناحتی کوش ایلدکلرینه مضمار مفسدنده بربرلرینه مسابقت
برله هوالرینه متابعت ایدوب انلره ملتحق اولدیلر دیمک اوله والله
اعلم بالصواب قوله چینی مو یدا ظرفای عجم درکلمش چانلق فغفوری کاسیه
چینی مو یدا دیرلر نکه صائبک وشوکتک بو بیتلرنده ظاهر ونمایاندر

نظم قهرمان عشق هرجا مجلس ارائی کند ٭ کاسهٔ مود اربندد رشم فغفوررا
اثرکی میکذارد ریشهٔ غم درد دل نازک ٭ خورد مار سیاه موی چینی خال چینی را
قوله مباحث حوصله کداز حکمیه بوقولدن غالبا مراد کتب حکمیه ده فلاسفه
افراد انسان ماهیت نوعیه ده بالجمله مشترک اولوب حقیقتده جملسی مساویدر
انجق تشخصد ن بربرلرندن تفضیل برله مایه الامتیاز نسبی واضافی
بعض اعراض مقوله سید دلیس ملوک ایله احاد رعیت بلکه انبیا علیهم
السلام ایله سائر امت انسان اولدقلری حیثیت ایله احدهما اخر م

تفضیل

تفضیل اولنمز النبی بشر والبشر انسان فالنبی انسان قوللرینه دائر مبحث
اولمق کرک العلم عند الله قوله مسائل دغدغه انداز کلامیه بوقول ایسه کتب
کلامیه ده نصب وبحث امامه مجتنده اولان اقوال خوارجی ایهام ایتدوکی
اولوا النهایه ظاهر واشکاردر قوله صفت کاشفهٔ بنی نوعی وحمالة الحطب
امثال میدانیده اصل ترکیب مثل اخس من حمالة الحطب اولوب حمالة الحطب
ایسه سورهٔ تبت یدا ابی لهب ده مذکور اولان معاویه نک عمسی ابوسفیان
بن حربک قزقرنداشی ابی لهبک زوجه سی ام جمیل دیدکلری ملعونه در
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ایله مشرکین قریش بیننده ساعیه
واشیه اولمغله حمالة الحطب لقب اولمشدر زیرا نمیمه حطب تسمیه اولنمغله
خطب ایله اتش نجه علوافزون اولورسه نمیمه ایله نوایر عداوت وبغضا
دخی اوکونه فروزان اولدوغندندر قال قتاده ومجاهد کانت تمشی بالنمیمة
بین الناس فتلقی بینهم العداوة وتهیج نارها کما توقد بالحطب وتسمی النمیمة
حطبا عن المطرزی وانما قالوا للنمیمة حطبا لان عداوة بها تهیج وتوقد کما
توقد النار بالحطب وعن المیدانی النمیمة ارثة العداوة والارثة اسم لما تورث والترث
به النار ای النمیمة وقود نار العداوة وبعضلر رسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرتلرینک رهکذرلرینه ملعونهٔ مرقومه اکثر اوقات خس وخاشاک کتوروب
القا ایتمکله التزام ایتدوکیچون حمالة الحطب لقب قلنمشدر دیو روایت ایتمشلردر
قوله غزلت بهم غزلا دقیقا ولم اجد بوبیت غزالینک اولمق اوزره مسموعدر
انجق حقیر کوردیکم نسخه لرده بیت مرقومی یکلمش تحریرا ولنمش بولدم
عجبا منشئ رساله می سهو ایتدی یوخسه بیت تبت یدا کاتب لولاه
ما خربته معمورة استست بالعلم والادب هلد دارمن الحجی فی الافساد

نسخته • نستظهر العيب تغيرا من العتب • نخواسته يعني مولانا فضولی
بغدادینك نظم قلم اولنسون الی اول کاتب بد تحریرك • که فساد رقمی سوزمزی
شور ایلر • گاه بر حرف سقوطیله ایدر ناظری نار • گاه بر نقطه قصوریله
کوزی کور ایلر • مقوله نسا حلوك قلم طغیانته می اوغرادی ایکید تحالی
دکلدر لاجل التصحیح ایراد اولندی و بیت مرقومك اولی دخی بر اولمق
مسموعدر نظم ترك هوی سعدی ولیلی بمعزل • وصیرت الی علیاء اکرم
منزل • ونادتنی الاطلال اهلا ومرحبا • الا ایها الساعی رویدك فانزل
غزلت بهم غزلا دقیقا ولم اجد • لغزلی نساجا فکسرت مغزلی قوله حدی کبنج
جمانه ایدی سبا وایادی سبا امثال عربدندر مفسرین کرام
ومحدثین ذوی الاحترامك معلوملریدر لکن قد ندب الی الاذکار
وجعل صیقلا للافکار نخواسته مجرد تذکار ایچون ترجمان قلمه رخصت
ادای کلام ویرلدی امثال میدانیده ومفصل جار الله زمخشری وبعض
کتب ادبیه وامثال عربیده اصل ترکیب مثل ذهبوا ایدی سبا وتفرقوا ایدی
سبا وایادی سبا اولوب قالی قالا ومعدی کرب مثللو ایدی ده اولان
یانك سکونیله دربرد خی من بعد اجتماع اولنمیجق وجه ایله متفرق اولان
قومك مالنه ایله تشتت شملنده ضرب اولنور مثل اولدرغندن بالجمله
علماء متبحرین هزبان اتفاق اولوب ای تفرقوا تفرقا لا اجتماع بعده یعنی
للمبالغة فی التشتت الشمل دیو تفسیر ایتمشلردر انجق افتراق آرا ایله
اختلافلری کلمه ایدی بو محلده نه معنایه اولوب وسبا دخی نه ایملر
اولدرغنده بعضلر مثل مرقومده اولان ایدی نعمت معناسنه جمع ید
وایادی جمع الجمعدر سبا ایسه ذات اشجار وبساتین یمن اقلیمنده

الشمل بر الکنی تفرق
معناسنه وجمع اولمق

سبا

سبا دیدکلری معروف صنعایه اوچ مرحله قریب مأرب دیدکلری مدینه‌دیلنلر
قال الزجاج مدینة سبا تعرف مأرب علی ثلث لیال من صنعا ادسال سیل العرم
ایله خراب اولوب اهالیسی متفرق اولمشدر بو تقدیرجه معنای تفرقوا ایلدی
سبا نعم اهل سبا کبی متفرق اولدیلر دیمك اولور وبعضلر بو محلده مجتمع ید
اولان ایدی وایادی نفوس واشخاص معناسنه در زیرا لفظ متفرق اشخاص
واجامده مستعملدر کما ورد فی النص لا تدخلوا من باب واحد وادخلوا من ابواب
متفرقة ولفظ افتراق ایسه اختلاف آرا واهواده استعمال اولنور نتکه
درة الغواصده مصرح اولوب تفرقت امتی علی کذا کذا فرقة حدیثی ایله
استشهاد اولنمشدر بو تقدیرجه معنا تفرقوا ایدی سبا اهل سبا نه کونه متفرق
اولدیلر ایسه اویله متفرق اولدیلر دیمك اولور وبعضیلر دخی ید بو محلده
طریق ومسلك معناسنه دردیمشلر حتی خذ یدین البحر ای طریقه ودخی
من صادرا و وارد ایدی سبا دیرلر قال ویرع بن مرة واصبح القوم ایادی سباها
وهنا ماهو من نظام بو تقدیرجه معنای ذهبوا ایدی سبا اهل سبانك
طریقنه ذاهب اولوب مسلکلرینه سالك اولمغله هر بری علی حده بر طریق
طوتوب متفرق اولدیلر دیمك اولور حاصل جمله اقوالك نتیجه سی من بعد
اجتماع متصور دکل تفرق ایله متفرق اولدیلر دیمك اولور والله اعلم
بالصواب اما مورد مثلده صحته قریب اولان روایاتك خلاصه مفهومی
بو در که سبا دیدکلری همزه ایله سبأ دخی دینور ابو القبائل یمن سبا بن
یشجب بن یعرب بن قحطان اولوب مدینه سنه مأرب دیرلر ایدی اون
نفر اولادن التیسی که ازد وکنده ومذحج واشعردن وانمار وبجیله در
انلردن تیامن ودرت نفریکه عامله وغسان ولخم وجذام ایدی بونلردن

بن همام

تشاءم اولنمشدر ایدی سیل العرم بونلرك اوزرینه ارسال اولندی
حدثنا ابو الفضل احمد بن محمد المیدانی بالاسناد عن فروة بن مسیك قال اتیت
رسول الله فقلت یا رسول الله اخبرنی عن سبأ ارجل هو او امرأة فقال
هو رجل من العرب ولد عشرة تیمّن منهم ستة وتشاءم منهم اربعة فاما
الذین تیمّنوا فالازد وکندة ومذحج والاشعرون وانمار منهم بجیلة واما
الذین تشاءموا فعاملة وغسان ولخم وجذام وهم الذین ارسل علیهم
سیل العرم اما مدینه مأرب کلام قدیمده لقد کان فی مسکنهم آیة جنتان
عن یمین وشمال کلوا من رزق ربکم واشکروا له بلدة طیبة ورب غفور نظم کریمی
ایله مذکور احسن واخصب بلاد یمندن بر شهر مشهور اولوب اما مأربه
اولان سد که زمان بدء عمراننده اطراف جبالدن سیلان ونزول ایدن
میاه وسیوللری حبس وبند ایچون احجار وحدید ایله ما بین الجبلین ترصیف
وتشیید قلنمش بر سد سدید اولوب وقت حاجتده مزروعاتلرین اسقا
ارواء ایله بعضها فوق بعض نیجه مخارق ومقدار معلومدن زیاده سیلان کلمك
واقع اولدقده اطراف ارضه ودریایه صرف واسکاب ایچون نیجه مساریب
دخی ترتیب اولنمش بر وجه عجیب وسکر غریب ایدی سدّ مرقومی بعضیلر
بلقیس بنیاد ایتدی وبعضیلر لقمان عادی یاپدی دیو نقل ایتمشلردر اما
ابو العباس سرلیشی ملك حمیر بنا ایتمك اوزره حریری شرحنده ایراد ایدوب
اعشی نك بو ابیاتی ایله استشهاد ایدر نظم وفی ذاك للمؤتسی اسوة ومأرب عفّی علیه العرم
رخام بنته لهم حمیر اذا جاء
ماؤهم لم یرم وارویٰ الزروع واعنابهم علی سعة ماؤهم اذ قسم
فصاروا ایادی لا یقدرون منه علی شرب طفل فطم ... وقتا که اهل سبا رسولی ترینی
تکذیب ایدوب عبدهٔ شمس حق سبحانه وتعالی جرذ دیرلر بر فاره که لسانده

تركيده

ترکیده کوستبك دیدکلری دوبه در مسلط ایدوب سدّ مأربی بر بر نقب
اتمکه باشلدیلر اما اول وقت اولاد سبادن عمرو بن عامر که کمال کبر و
ثروتندن ناشی بردخی اعاده یاخود ناسدن بریسی الکتسا ایلمسون
ایچون هر کیجه کوندز کیدوکی حلّه وکسانی پاره لیوب خرق اتمکله مزیقیا
لقب اولنمشیدی برکون طریفه نام بر زن کاهنه سدّك انهدامیله مدینه
مأربك خراب اولجغی قریب اولدی مزیقیایه خبر ویردی مزیقیا وما آیة ذلك
یعنی بوکا علامت ندر دیدی کاهنه ایتدی بن بوکون سدّك دیبنده بر
جرذ کوردم ایکی اللریله زمینی حفر وایقلریله تقلیب صخرایلر فلابد انفرت
الامر دیدی بو اثناده مزیقیا دخی برکون اطراف سدّ مأربه بر جرذ کوردیکه
اللی نفر رجال تقلیب اتمکه قادر اولمیجغی بر صخر عظیمی جوکان ساقین ایله
کوی کبی غلطان ایتدی مزیقیا متحیر اولوب کاهنه یی تصدیق برله نظم
ابصرت امراهاج لی برح السقم من جرذ کفحل خنزیر اجم له مخالیب و
انیاب نظم دیدی رك خانه سنه کلوب نقل وجلایه شدّ نطاق عزیمت ایدی
اما املاك واشیاسنی بیع اتمکه بهانه ایچون اوغلنه دیدیکه بن صباح
بر طعام ترتیب ایدوب وجوه اعیان اهل مأربی دعوت التسم کرك سکا
مواجهه ناسده هر نه امر ایدرسم سن ابی ورد ایله ردّ ایدوب بکا خلاف
کوستره لیس ایرتسی اوغلی دخی باباسنك توصیه وتنبیه ایتدوکی اوزره
وضع وحرکت ایلدکده مزیقیا واذلاه بو بنجلین ارشق باباسنه مخالفت
برله عاق اوله امدی صبیانی بو یله اولان بلده ده بن شمدنکره اقامت
ایلمه دیو ایمان غلاظه ایله یمین ایدوب املاك واشیاسنی فروخت
اتمکه شروع ایتدی اهل مأرب تعجب کنان بر بر لرینه دیرلرایدیکه

اغتنموا من غضبة عمرو واشتروه منه قبل ان يرضى يعنى عمروك غضبندن
اغتنام ايديكز اوغلى ايله رضا لشمدن اول دايكان برشئ الدكوريكز حاصلى
بر روايتده مزيقيا بالجمله مالنى بيع وقومى ايله رحلت ايدوب ارض مكيه
منتهى وانده اقامت قصد ايلدكلرنده جمله سنه حما اصابت ايدوب حمادن
طريفيه شكايت ايلديلر زيرا مدينهٔ ماربده حما يند وكيى بلمزلر ايدى طريفه
دخى سزلرك اشتكا اتدوكى حال بكا دخى عارض اولدى وهو مفرق بيننا
ديو كاهنهٔ مرقومه توصيف وتعريفى ايله هربرى بر ولايتى اختيار
ايدوب اطراف بلاده متفرق اولديلر روايت اخريده مزيقيا املاك و
اشياسنى بالكليه بيع ونقد ايدكدنصكره قومنه قريبا انهدام سد ايله
مدينهٔ ماربى سيل تخريب ايده جكى مسموع ومشهودى اولدرغى درجه
اوزره افهام ايلدى پس قومى يانجه ايده ليم سن بزلره نه امر ايدرسين
ديدكلرنده يا بالنقس مزيقيا وياخود كاهنهٔ مرقومه بن سزلره اطراف
بلدانى بر بر وصف ايدهيم سزلر اختيار ايديكز ديو ايتدى سزلردن

اول كمسنه كه امل بعيد وجمل شديد صاحبى اوله قصر عمان مشيه ملحق
اولسون پس اولاد ازددن فهران عمانه التحاق اتدى ودخى سزلردن ايتدى
اول كمسنه كه ازمات دهره صبر ايله ذا جلد وقسر اوله الخابطى مرده.
اراك پس خزاعه اراكى اختيار اتدى ودخى ايتدى سزلردن اول
كمسنه كه وحلٰ ذا آسيات ومحلٰ مطعمات اراده ايده يثرب ذات
النخله ملحق اولسون پس اوس وخزرج مدينهٔ منوريه اختيار اتغار
اتدى ودخى ايتدى سزلردن اول كمسنه خمر وخمير وامر وتامرى
وملبس ديبا وحرير مراد ايده ارض شامده بصرى وغوير ملحق اولسون

الازم بالفتح اغرتيوب اوتورمق وصبر اتمك ويكدن اجتهدن نفسنى منع اتمك اخترى

پس

پس بنى غساندن اولاد جفنه شامده استوا ايتدى ودخى ايتدى سزلر
دن اول كمسنه كه ثياب رقاق وخيل عتاق وكنوز ارذاق مراد ايده
ارض عراقه ملحق اولسون پس جد جذيمة الابرش مالك ابن فهم الازدى
عراقه ارتحال اتدى اما مالك بن اليمان تخلف ايليوب حتى سيل العرم
ارسالنده نجات بولمدى بخزانه نزول بعده مابينده بنجه محاربه وقوعى
ايله اخراج اولنوب حزم شامده جبال صراته نزول اتمك اوزره
مرويدر هر برينك قصه سى اخبار عربى تتبع ايدنلرك معلوميدر
وقتاكه ذكر اولنان قبائل عرب اطراف بلاده متفرق اولوب الى انقراض
الدوران بر دخى اجتما عارى متصور اولمامغله مبالغه ايله تشتت
شمللرده ضرب اولنان مثل اولمشدر والله اعلم بحقيقة الامور اما
سيل العرم كه مفسرين كرام فارسلنا عليهم سيل العرم نظم كريمك
تفسيرنده رانك كسريله ودخى سكونيله كمال كثرت ووفرت وعظمتندن
دفعى مضبوط اولمين ماء جارى وباران شديد ودخى اهل سبانك
طاغدن چقان صولرى وغايت بعيد يردن كلان سيل معنالرينه اولمق
اوزره تحرير اتمشلردر عن تيسير العرم بكسر الراء وسكونها اى الماء
الجارى الكثير الذى لا يضبط دفعه لعظمه او المطر الشديد او كانت
مياههم يخرج من الجبل او كان السيل يأتيهم من بعيد ودخى عرم عرمه
كلمه سنك جمعى اولوب صويى جريانندن حبس ايچون ترصيف اولنان
سد وبند معناسنه وطاقت كتورلمز سيل عظيم معناسنه عن الميدانى
العرم جمع عرمة وهو السكر الذى يحبس الماء وقال ابن الاعرابى العرم السيل
الذى لا يطاق وبعضيلر عرم سبا واديسنك اسميدر ديمشلر كما قال

قتاده ومقاتل العرم اسم وادی سبا قوله خوکله خوش علف امثال
عجمدندر حلال وحرام طاهر ونجس دیمیوب هرنه بولورسه اکل ایدر
دیجك محلده مستعملدر نتکه خواجه حافظك بو بیتندن منفهمدر
بیت واعظ شهر رایه بین لقمهٔ شبهه میخورد پاردمش دراز
باد این حیوان خوش علف قوله ازلام غفل رسامجها الذن حاوی
قدح معلی اولان الخ منشیٔ مقالنك بو قولنده زیاده سیله مبالغه
اولدوغی سحبان منشریان اندیه معانی یه خفی دکلدر زیراکه جاهلیتده
متداول اولان ازلام جمع زلم اوچ قداحدر قدح اولده امرنی ربی
نهی ربی ثانیده نهانی ربی مکتوب وموسوم اولوب قدح ثالثده غفل یعنی
لا شیء علیه اولوب منهمدر قچن برکسنه برامر شروعده متردد
اولسه وتفال کونه ضرب قداح ازلام ایدردی اکر امرنی ربی چقرسه
اول عزیمت اندوکی ایشی اشلردی اکر نهانی ربی چقرسه ترك ایدردی
غفل چقرسه تکرار ضربی اعاده ایدردی مولا ویسی سیرنده ازلامی
برخوشیجه یازمشدر اما دخی زیاده تفصیلی ابو العباس شریشی
تحریر اتمشدر اما قدح معلی سهام میسرك یدنجی سهمیدر که حظ
ونصیبی جمیع اسهمدن ازید واوفردر وسهام جمله اون قداحدر
قداحدر یدیسی که ذوات الانصبادر حظ ونصیبلری
اوزرلرنده مرسوم اولان خطوط وعلامات مقداریده
باقی اوچ قدح که بلا انصبادر انلره غفل دیرلر جمع اغفل
جمع احمر بونلرده خط وعلامات اولمیوب حظ ونصیبلری
یوقدر اما قدح اول که فذ دیرلر یعنی فرد بر نصیبی واردر

قدح ثانیه توام دیرلر ایکی نصیبی واردر قدح ثالثه رقیب اوچ
نصیبی واردر قدح رابعه فلس بفتح الفا وکسر اللام وقیل
بکسر الفا وسکون اللام دورت نصیبی واردر وقدح خامسه
نافس بش نصیبی واردر قدح سادسه مسبل التی نصیبی
واردر قدح سابعه معلی یدی نصیبی واردر باقی خطوط وعلامات
مرسوم اولمیوب بی خطوط وانصبا اولان غفل دیدکلری اوچ
قداحك بریسیکه سکزنجی قدحدر منیح دیرلر طقوزنجی یه سفیح
اونجیه دغد دیرلر کذا فی الصحاح زمان جاهلیتده اهل یسار
وجود اولان سروات قبائل عرب بر بیره کلوب نسیه ایله بر جزور
اشترا ولحرایدوب عند الجمهور عدد قداح میسره کوره اون
جزو ایدرلر ایدی اما عند الاصمعی خطوط اقداحه کوره یکرمی
سکز جزؤ ایدرلردی زیرا خطوط اقداح جمع اولنسه یکرمی
سکز اولور بعد التجزی بر قطعه لحم ویا بر عظم باقی قالورسه
او باقی یه ریم دیرلر کما قال ابن السکیت نظم وکنت کعظم الریم
لم یدر جاذره علی ای بدای مقسم اللحم یوضع بعده قداح
عشری جمع ابروج ربابه تسمیه اتدکلری خریطیه یعنی طوربایه
وضع ایلیوب بر رجل عدل وامینك یدینه تسلیم ایدرلر
ایدی واول رجل امینه دخی رقیب تسمیه اولنور کما قال
الشاعر نظم لها خلف اذنابها ارمل مکان الرقیب من
الیاسر واول امین دخی هر بر قدحی اصحاب میسردن
برکسنه اسمنه بر بر اخراج ایدردی کیمك اسمنه

منیح میمك فتحی ونونك کسریله

السرو بالفتح سخاوه ومروته دیرلر خ

ذوات الانصبا اولان اقداح سبعه نچقرسه اول كمسنه
اول قدحده مرسوم اولان خط ونصيبى جزوردن اخذ ايدردى
بى انصبا اولان قداح ثلثه غفلدن چقرسه برشئ الهميوب ثمن
جزور ايله تغريم اولنوردى امّا اوّل امرده قدح معلّى وثانيه
رقيب چقرسه صاحب معلّى جزوردن سبعه اعشارى وصاحب
رقيب ثلثه اعشارى اخذ ايدوب باقى برشئ قالمامغله بوايكسنك
ما بعدنده اولنلر المحروم ولكن ثمن جزور ايله تغريم اولنمزلرايدى
وكذلك ابتدا معلّى وثانيه مسبل چقرسه صاحب معلّى سبعه اعشارى
الوب قدح مسبلك حظى كه التيدر تماميله الهميوب موجود بولنان
ثلثه اعشارى اخذ ايدردى بوتقديرجه اصحاب ميسر اوچ قسم
اولور برقسمى نصيبلرينه فائز وغانم وبرقسمى نصيبلرندن محروم ولكن
غير غارم وبرقسمى هم محروم وهم غارم امّا اصح قولنجه جزوريكرمى
سكز قسمت اولنديغى قدره اصحاب ميسر ايكى قسم اولور برى غانم
برى غارم وبينلرنده عادت دخى بوايديكه غانم اولنلر اغنام لرك
فقرايه بذل وانفاق ايدوب كندولر برشئ اكل اتمزلرايدى بونكله
مفاخرت ومباهات ايليوب ميسره داخل اولمين اصحاب ثروت
وغناى قدح وذم اتمكله اول كمسنه يه بَرَم ديرلرايدى على وزن
ودم يعنى لئيم وعديم المروة والكرم معناسنه يقال فلان بَرَم
ما فيه كرم ديوا آرالرنده مذموم وملوم ايدى عن المطرزى البرم
البخيل وهو فى الاصل لا يدخل مع القوم فى الميسر يقال فلان برم ما فيه
كرم كذا فى حاشية شيخ زاده على قاضى البيضاوى وبعض ما فى المقالة

الثانية قوله خَزَعْبَلٌ على وزن قَذَعْمَلٌ شول باطل نسنه كه خلق
انكله خنده ذن اولورلاسبازوشعبده بازلرك اظهار ايتدكلرى
اباطيل كبى ودخى خلق كولدروب الگلندرمك بعض مضحكات باطله وظرافت
قصدى ايله سويلنان مضحك افسانه واحاديث كاذبه وانسانه
خوابده كورينن اضغاث احلام مثللو بعض خيالات باطليه دخى ديرلر
عن الجوهرى الخزعبل الاباطيل الخزعبلة ما ضحكت به القوم يقال
هات بعض خزعبلاتك وعن الفورى الخزعبل الاحاديث المستظرفه
وعن الخزعبلات بضم الخاء وكسر الباء وفتحها جمع الخزعبل وهو ما يضحك
منه الناس لبطلانه وقيل الخزعبلات الاباطيل وهو ترى
للانسان فى نومه من الخيال قوله دعيمص مقاسد دعيمص ودعيمص
بضم الدال وفتح العين اعلام رجالدن اولوب امثال عربيه نده
فلان بوايشك رجلى وبو امرك اعلى ذرديجك محلده عرب دعيمص
هذا الامر ديرلر ومثله ابن بجدتها ابو الفضل ميدانى امثالنده
اصل تركيب مثل ادل من دعيمص الرمل مسطور اولوب هو رجل
كان دليلا حزينا يضرب به المثل فيقال دعيمص هذا الامر اى عالمه
به ديو تفسير اولنمشدر يعنى دعيمص ديدكلرى ابناى سبيله
دليل اولوب رهبرلكده وقولغوزلقده كمال مهارت برله عصرنك
يگانه سى ذهابندن بركمسنه اولمغين بين العرب هر ايشك
رجلى وبولندوعى كارك اعلى اولان كمسنه حقنده دعيمص
هذا الامر ديو مثل اولمشدر لسان تركيده فلان كمسنه ايشنك
ارى وصنعتنك على فقيهيدر ديدكلرى كلام بوندن مأخوذ

اولمق محتملدر قوله اغزنه قلب وسمع وبصری کبی اوج پردت
ختم زن. بو قول نظم کریمه ختم الله علی قلوبهم وعلی سمعهم وعلی
ابصارهم غشاوة ایت کریمه سندن اقتباس اولندوغی آشکار
ومراد اندوکی قصب السبق معاینه همعنان کمیت ابن زید
اولندوک معلومیدر قوله لاعلیّ ولا لیا ای لاعلیّ من الضرر
والشر ولا لیا من النفع والخیر یعنی بکا بو ایشده نه دفع ضرر وشر
ونه جلب نفع وفائده وخیر متصوردر رهمان لله اسلم دیمک
معناسنه لسان ترکیده بکا نه کیرور جقره ید کلری کلام بوندن
مأخوذ اولمق فهم اولنور قوله ضیمه دقه حرصا شعبی اولان
اشعب حرصله موصوف اولمیوب طمع ایله معروف ایکن منشی
نادره بو مقالده وکذلك التجی مقالده رقاد حرصا شعبی ایله
رصدخانه اقباله شخص مطلسم اولمش قولیله تعبیر مثلی
ارتکاب بهر حال بر نکتهٔ خفیه ضمننده اولمق کرك اما ذکر
اولنان اشعب مدینهٔ رسول الله علیه الصلوة والسلامده
موالی عبد الله بن زبیردن اشعب بن جبیردر غایتده طماع
اولوب طمعی بین العرب مثل اولمشدر میدانیده وسائر امثال
عربیده اطمع من اشعب دیو مسطوردر بو اشعب طماع
صاحب اسناد ونوادر وصنعت غناده دخی استاد ماهر
بر ظریف ومزاح ومغنی کمسنه اولوب مزاح ولطائفه دائر
نوادرات غریبه سی قتی چوقدر عن المیدانی هو رجل
من المدینة یقال له اشعب الطماع وهو اشعب بن

جبیر

جبیر مولی عبد الله بن زبیر کان رجلا مغنیا مزاحا ظریفا
صاحب اسناد ونوادر جملهٔ طمعندن منقولدرکه بو کون
اطفال مدینه اشعبك اوزرینه مسلط اولوب زیاده سیله
اتعاب ایدرلر اشعب سنکبار اذا لرندن ملجا خلاصه سبیل
ایچون فلان کمسنه نك خانه سنده بو کون دوکون واردر
دیو اطفالی اول طرفه سوق وانطلاق برله تخلیص نفس
اتدکده نصکره کندویه ایدر خوش بو سوزی بن مجرد
صبیانی اشغال ایمکله اوزرمدن دفع ایچون اختراع ایدوب سویله دم
اما بلکه واقع اولوب بر ولیمهٔ عظیمه ترتیب اولنمش اوله البته
واروب بقید تجه اولمزدیر صبیانك اثرینه دوشوب واردقده
برشی بولمیوب صبیان اننده اوزرینه ظفر بولمغله اولکیدن
زیاده اتعاب واذاسنه مسلط اولورلر عن المطرزی
اشعب هو رجل من اهل المدینة یقال له اشعب الطماع اجتمع
علیه یوما من غلمان یعابثون وکان مزاحا ظریفا فاذوه فقال
لهم ان فی داربنی فلان عرسا فانطلقوا الیها فلما مضوا قال
فی نفسه لعل الذی قلته حق فمضی فی اثرهم فلم یجد شیئا و
ظفر به الغلمان هناك فاذوه ودخی طمعك نه مرتبیه بالغ
بالغدر دیو سؤال اولندقده هر کمسنه که خارش قیل
وبرغوث ایچون اللرینی جیب وکریبانه ادخال ایده بن
اول کمسنه بکا برشی اعطا ایدر ظن ایلرم وهر ایکی آدم
بر جنازیه متسایر اولدقدن کورسم البته اول میت

مالندن بکا برشی وصیت ایلمشدر تقدیر ایدرم وهر نه دمکه
مدینه ده برعورت زفاف اولنه بلکه یا کلوب عروسی بکا کتوردیلر
دیو خانه‌می سیلوب سپوپردم دیرایمش ومنقولدرکه برکون
برطباقجی طباق یاپارکن اشعب یاندن کچوب طباقجیه دیرکه
اشبو یاپدوغک طباقلرده استرم برطبق دخی زیاده اولوب
وسیع اولسون طباقجی اکلمق مراد ایدرسک اویله یاپایم
دیدکده اشعب یوق یوق المام ولکن الانلر ایچنده برشی قیوب
بکا اهدا ایلدکلرنده چوقجه شی السون دیمک استرم دیمش
کذا فی المطرزی والمیدانی وغیرهما ودخی منقولدرکه سندن
اطمع وار میدر کوردکمی دینلدکده بلی بنم برقیونم وار ایدی برکون
سطح بامه چقوب قوس قوزحی کوردکده اوتلق ظن ایله اولطرفه
صچرایوب بامدن اشغی دوشوب بوینو التنده قالدی دیمش
وطمع باینده شاة اشعب دخی مثال عربدندر عن المغنی وقیل له
هل رأیت اطمع منك فقال نعم کان لی شاة صعدت یوما الی
السطح فرأت قوس قوزح فظنته حبلا فالقت نفسها نحوه
نوقعت من السطح فاندقت عنقها وفی امثال الهند شاة اشعب
کذا فی المطرزی وغیره اشعبك طمعه متعلق قتی چوق
حکایات عجیبه سی وارددر انجق بو محلده بو قدر ایله اکتفا
اولنوب بنه طمعی متضمن بعض مزاح ولطائفه دائر اخبارنده
دخی ایراد اولندی میدانیده جاحظدن نقل ایله مسطوردر که
اشعب ایام مهدیده بغداده واروب صاحب اسناد اولمغین

اصحاب

اصحاب حدیث اشعبه ملاقات ایلدکلرنده بزه برحدیث
روایت ایت دیدیلر اشعب دخی سالم بن عبدالله که بکا فی الله
بغض ایدر بو حدیثی اندن اخذ اتدم اخذ ایدیکی خصلتان
لا یجتمعان فی مؤمن دیوب سکوت ایلدی اصحاب حدیث اول
ایکی حصلت ندر ذکر ایت دیدکلرنده اشعب اول ایکی
حصلتك برسنی سالم اونتمشدی برسنی دخی بن اونتدم
نه سویلیه‌یم دیدی اصحاب عفاك الله برغیری حدیث
روایت ایله اشعب بزم بیوه زنلر بزدن اولان ظن ایله نام
عورت اشتدم دیرایدیکه بن متوفیه اولدوغنده بنی ایچ
کرم آتشه یاقوب خاکستر می برصره ایچره جمع ایدیکزو
عاشق معشوقه بیننده اولان مکاتباته کولمدن یاشیده
قلیکز زیراکه لا محاله انلر بربرینه کلوب جمع اولملری واردر
ودخی خاناتکه جمع خاتنه در یعنی بکر قزلری سنت ایدن
خاتونه دیرلر قزجغزلری ختن ایلدکلرنده جراحتلرینه بنم
رمادمدن اکسونلر زیراکه البته برکون اول قزلرك شحمة
الاذان جریحلری عاشق اولدقلری تربانك لأن احلارت
لحیه سیله مشنف اولمسی مقرردر عن المیدانی قال
الجاحظ لما قدم اشعب الطماع من مدینة الی بغداد فی
ایام المهدی تلقاه اصحاب الحدیث لانه کان ذا اسناد
فقالوا له حدثنا فقال خذوا حدثنی سالم بن عبدالله
وکان یبغضنی فی الله قال خصلتان لا یجتمعان فی مؤمن

دیریز

وسكت فقالوا اذكرهما فقال نسى سالم احدهما ولنسيت
انا الاخرى فقالوا حدثنا بحديث عفاك الله غيره فقال سمعت عجوزا
ظلمة وكانت من عجايزنا تقول اذا انا مت فاحرقونى ثلثا ثم
اجمعوا رمادى فى صرة واثروا به كتب الاحباب فانهم يجتمعون
لامحالة واثنوا به الخاتنات لتذرون منه على اجراح الصبيان
فانهن يلهجن بالزب ماعشق اما مذكوره ظلمه نسوان
هذيلدن اولوب ايام شبابت وطرا وتنده فاجره بعده
آينهٔ ناصيهٔ حالنده بيت عجيز لطعا ديبس • احسن
منها منظر ابليس • صورت مستنكرى نمايان اولدقده
قواده يعنى واسطه لك ايدر بر فاجره عورت اولوب حتى قيادته
دخى تاب وتوانى قالميوب مصراع عجوز ساقها مثل القديدة
فى النسخة ساق قيادت انسا قدن تاب مشى ساقط اولمغله
بيت بوكجى بصدرمه سيدربى نمك • كيم جكرين بله تو دمشى فلك • مالى
ماصدق حالى اولدقده براركك كجى اتخاذ وخلق دليشى كچيلرينى كتوروب
الاكچكولردى مذكوره يه بوندن سؤال اولندقده اثناى تصرفده
اولان صداسيله متلذذ ومرتاح اولوردم ديرايمش اسبابطروقده
عالمه وفنِّ قيادتده ماهر برزن فاجره اولمغين بين العرب
اقود من ظلمه ديو مثل اولمشدر عن الميدانى اقود من ظلمه وهى
امرأة من هذيل وكانت فاجرة فى شبابها حتى عجزت ثم قادت حتى
اقعدت ثم اخذت تيسا فكانت تطرقه الناس فسئلت عن ذلك فقالت
ارتاح الى به قوله رهينهٔ كنفهٔ زن جلبى قلبانه زن جلب
كنايات
كنايات تعجمدندر قحبه عورتلو ديمكدر عربيده زوج القحبه معناسنه كه
اليوم عامّه اولادعرب كلمهٔ جبذ قلب جذب اولدوغنه بناءً قلب
زوجله جوز القحبه ديرلر نتكه زن جلب حكيم شفايينك مؤمن هجوننده
اولان بو بيتندن ظاهر ونمايانددر بيت در دولت توكشت كله دار
ديوثان • بوسرجوكله زنكلهٔ زن جلبى را وكذلك مادرجلب
قحبه آنالو ديمكدر عربيده ابن الفاعله وابن العاهره معناسنه
بيت هنرنيست لبس بدرند يده • مادرجلبيست وكن دريده
بعض نسخ المقالة الثالثة قوله كرك باران ديده امثال عجمدندر
روزكارك كرم وسردينى كوروب اموردیده وصاحب تجربه كمسنه
ديمك محلده ضرب اولنور نتكه بصيرى ديمشدر بيت دوزباران
بسكه دركوى مغان كرديده ام • درطريق عشق بارى كرك باران
ديده ام قوله آب درزيركاه بودخى امثال عجمدندر تركيده دخى
صمان التندن صو يوروتدى ديرلر يعنى ال التندن كزلوجه ايشنى
كوردى ديمك محلده ضرب اولنور مثلده فردوسى بيت زكفت
سياوش بخنديده شاه • نه اكه بدازاب درزيركاه قوله كوه دلال
ظرفاى اعجام اوغلان بوزوكنه اطلاق ايدرلر ديو بعض امثال
عجم رساله لرنده مسطور اولوب اميدينك بوقطعه سيله وبعض
ابياتله استشهاد اولنمشدر بيت كفت حافظ فلان ماهيچه
همه درويش رسم بغزايى • كوه دلال ودفكشى صد باره بهتراز
شاعرى ومنلايى • قطعهٔ مذكورده اولان لفظ بغزامفت
خوار ولفظ ماهيچه مسخره معناسنه دردیو بعض رساله لرنده

مسطوردر اما بر کره و بعض نسخه لرده دیار عجمده توتماجه دیرلر
ماهیچه بر قسم آرشته در که ال ایله یپارلر حین تناولده قاشیقده دورمیوب
الکلر ایدنک صقالنه واوستنه دوکلوب سخریه النمغله فلان ماهیچه سنده
دیمکله اضحوکه اولدی دیمکدن کنایتدر دیو تحریر اولنمشدر ولکن لفظ
بزا مطلق آش مناسبه اولوب قطعهٔ مذکورهده با نسبیه یه اضافتی
ومقدمه ده درویش رسم ترکیبنک دلالتی ایله هرجا آش ایجابانی
مقوله سندن لسان ترکیده اکدی وقورعون عربیده واغل وطفیل
دیدکلری کمسنه لردن کنایت اولمق مقتضای مقامه اوفق فهم اولنور
اما دفکش عورت یوزوسکنه دیرلر تکه بو قطعهده ظاهر ونمایاندر قطعه
عجب دیده ام که این خواجه سرایان • همه کم چرخ وبالا ترنشینند
نیه دفکش سپیدش کوه دلال • ازان روحاجیان در بر نشینند
در برنشین مطلقا قواده دیرلر استرسه عورت استرسه
اوغلان اولسون بو محله مناسب قدمای دفکشاندن نوبت زن
بیت اللطف بر حلم وتانی وغیرت وحمیت صاحبی دربر نشینک آغازه
افسانه سیله ساز براغهٔ توکمانی ترانه سیر آهنک دهل عریان قلنور
شیخ مؤید الدین مغربی نزهة الاحباب ومعاشرة الاصحاب نام کتابنده
ظرفای کتابک برندن نقل ایدرکه مدینة الاسلام بغدادده غیور دیمکله
مشهور بر مغنی وار ایدی برکون بعد العصر خانه سنه قریب محلده کندوه
اتفاقی ملاقات اتدم بنی کاشانه سنه تکلیف برله تعلیف اتمکین
بنده ضرورره موافقت کوستروب منزلنه دخول اتدم کوردم بر بیت
لطیف ودلکشا وآلت اثاث بالجمله نظیف وفرح فزا حظ ایلدم اما اثنای

دخولمده

دخولمده بیوتدن بربیتک دروازه سنده اوجنته برطبل کوروب بعض
جوارینک آلت ملاهیسندن اولمق احتمالی ویرمکله سؤال ایمیوب اوتوردم
غیور خدامه وارک سزلر کیدیکز وبامداد دایهٔ مخدومکزی کتورمکده تکبیر
ایدیکز دیو غلمانی دفع ایدوب تنها قالدقدنصکره انواع اطعمهٔ نفیس وکوناکون
نقل ونواکه ورنکارنک اشربه ونبیذ ایله بر بزم شاهانه آراسته وترتیب
ایلدی وتا که برقاچ کاسه اداره برله نشئه دار اولدقده کوردمکه هر برینک
الده بر کونه ساز بری برندن تحسنا وممتاز بر غنچه جواری زهره جبین
مجلسه کلوب طرب افزا اولدیلر اما بو خلالده بعض خدام نمونه نمای
کورز نریمان وسام بر عمود زرین یعنی بردسته کران وسنکینی غیورک یاننه
وضع ایلدیلر بن کوردکمده غایت توحش ایدوب کندو کندومه جواری
حسنا صاحبخانه ایسه غیور اسمی ایله مسمی قورقرم نشئهٔ نبیذ ایله
بندن بربنده صدور ایدوب بو مطرقهٔ مغز فرسانک طراقه سی باشمده
جانلیه خیف خدام ودایه یی کوندرمک کرک ایدی تفکرنده ایکن
صاحبخانه ایتدی ای برادر بن مرد وصاحب غیرت اولمغله بکا غیور
تسمیه اولندوغی مسموع ومعلومکدر بنم خاتمه بر غیری ایش ایچون
دکل فقط اشبو غوانینک غنالرین استماع ایدوب قطعه صهباء
لا تنزل الاحزان ساحتها • لو مستها حجر مسته سراء • من کف
ذات حر فی زی ذی ذکر • لها محبان لوطی وزناء • مقتضا سنجه
عشرت اتمکه نیجه کسلر تردد ایدرلر معلومکدر اما
ایچلرنده بعض بی ادبلری کوردمکه جاریه بربینک یوزینه کویا
شهوتله بقوب تبسم ایدر جاریه دخی عورت اولوب ناقصة

العقل اولمق حسبیله انك یوزینه بقوب غمزه کنان خنده زن اولور اول
زمان بنم باشمه قیامت قوپوب کندوکندومه قلبمدن قالقام اشبو عمود
کران ضربله هر برینه کله کوب تأدیب اولمغله حدلرین بلدوره یم تاکه
بر دخی مجلسده بو کونه سوء ادبه جسارت اتمسونلر دیرم لکن طینت
اصلیمده مخمر اولان کمال حلم وتأنی مانع اولوب بلکه بو آدم زیاده
نشوه یاب اولوب جاریه نك اغازه سی کندویه تأثیر اتمدن ناشی
یوزینه باقوب نوشخند سرور ایدر وکذلك جاریه دخی بنم اجرا
اتدیکم نغمات بو مسافرك دلپسندی اولدی دیو مبشوش اولوب
یوزینه کولر حال بو یله اولنجق بن خفت ایدوب بد مسلك المش اولوکه اضربها
خاطرلریله تطییب نفس ایدوب اکرچه صورتا امساك ایدرم لکن
غیورم غیرتمك مقتضاسنجه بقایم بونلر سریجه نه سوز سویلشورلر
دیو مکالمه لرینی اصغایه چشم وکوش دقت اولورم دیدی بن دخی
ایتدم بارك الله غیرت ایسه انجق اولور ومقتضای حلم وتأنی
اوزره حرکت دخی بو یله کرکدر انجق معامله لرینك نتیجه سی نیه
منجر اولور غیور ایتدی کیدرك نشوه شرابله کستاخلقلری ترقی
بولوب حتی اول مهمان فضول یرندن قیام ایدوب جاریه ایله
زانو بزانو قعود وکوزمه قرشو در اغوش صورتنده سرکوشه
آغاز ایدر اول وقت بنم عنان اختیارم الدن کیدر زیرا که غیورم
غیرتمدن کندوکندومه دیرمکه هله ابتدا بربرلرینك یوزینه بقوب
مکاشره ومضاحکه لری جائزکه اولدن بیلنرنده معارفلری اولمقدن
ناشی اوله اما شمدی کوزکوره معانقه لرینك اصلا یری یوقدر

توجیه

توجیه قبول اتمز توقفه محل قالمدی همان قالقام ایکسنه دخی اشبو
عمود ایله کیرشه یم دیو نیت ایدرم اما سنده اولان حلم وتأنی ممانعت
ایدوب بلکه بو آدم بو جارینك آواز آغازه سنی استحسان اتمکله
مراد اتدیکی ابیاتدن بر بیتی یاخود بر صوتی تغنی وترنم اتمك ایچون
قولاغنه تفهیم ایدر بن مجرد معانقه یه حمل اتمکله سوء ظن اتمك
مناسب یوقدر دیو عاقبت اندیشلك ایدوب بنه کف نفس ایدرم
لکن کیدرك کوررم اول مهمان بد مست اللرینی جارینك قوینه
صوقوب ترنج بستان لطافت اولان برستانلرین دستخوش نوازش
اتمکه باشلر وناف وبطننی تعریض بلکه ما بین الفخذین تعب
مکفاسنی التطافه اطاله دست تعرض ایلر اول زمان بنم کوزلرمی
قان بوریوب کندوکندومه دیرمکه ارتق ما بینده برشی قالمدی
همان عمودی قاپوب باشلرین بر ضربله خرد اتمدن غیریه چاره
یوقدر زیرا غیورم اما بنه حلم وتأنی غالب اولوب هنوز قتللرینی
موجب بر فعللری وقوع بولمدی نیچون قانلرینه کیروب وبال صاحبی
اولیم بر اوائل کاردر البته بو معامله نك اواخری دخی واردر بقایم
دخی نه اشلر فکرنده ایکن کوررم ایکسی مجلسدن ال اله ویروب
متساویه اقدام وقیام بن دخی عمودی قپوب اردلرنجه ایرشمکه اقدام
ایدرم اما عمودی کوررسن نقدر سکین وکراندر یرندن قالدروب
قفالرینه دوشنجه زمان کچر ایرشمکه قادر اولهمم انلر ایسه
مسابقت ایدوب اشبو اوطه نك ایچروسنه دخول وقپوسنی
متین ومستحکم اولمغله اردندن اغلاق ایدرلر بن طشره ده

قالورم اما اکر بعض ناشایسته حرکت برله صدای بغیر سمع واحساس
ایدجك اولورسم فدقامة القیامة کندوکندومی هلاك اتمه
مقرّردر زیرا که بکا غیور دیرلر نتکه معلومکدر والله برادر
بونی دخی علم الیقین بلورمکه برغیری فعللری بوقدر اونك ظرف
شراب زیاده جه نشوه یاب اولمغله خواب غلبه جاریه خفیة بر
مقدار نوم برله استفاقه ایچون بکا بر مکان خالی کوستردیکه
جاریه دخی اول اوده تنها اولمغین یاتوروب اویومغه کوستر مستند
غیری معتادکدر اما بن غیورم غیرتمدن نیجه ایدیجکم بیلیوب
غیری بکا بر اعتصام قالمزالا اشیو قبو اوزرنده آویخته اولان
طبلی بالضروره کردن غیرتمه تعلیق ایدوب شدّت ضربله
ضرب ایدرك عاقبت صدای طبلدن اویقوسنی قاچروب
طشریه چقررم بوحسه هلاك اولوردم دیو حامهٔ ناموس
حمیّت مرد غیور اولدوغنك حکایت اتمش قطعه عجل علی فعندی
سبعة کملت ٭ ولیس فیهامن اللّذات اعواذ ٭ طار وطبل وطنبور
ولحاس طلاه ٭ وطفلة وطیاهیج وطناز قوله دلاك وحلاق
دلك وحلق حقیقی ومجازی نه معنالره استعمال اولندوغنك
علمای کرام لازال شموس علمهم الی انقراض الایام حضراتنك
قرآن مبینده اقم الصلوة لدلوك الشمس آیتی ایله محققین
رؤسکدر آیتنك تفسیرلرنده معلوملریدر انلر ایچون دکل لکن
دلاکه عطف تفسیر اولمق قرینه سیله حلاقی جیم ایله یزمشلر
فتی واقر نسخه ده کوردم اومقوله ناتراش کاتبلری تفضیح ایچون

ایراد اولندی اصل لغتده دلك بالفتح اوغمق وزائل اولمق
معناسنه دلاکه دلاك تسمیه اولندوغی حمامده خلقی اوشدردوب
بدن انساندن ازاله وسخ اتدوکی ایچوندر یقال منه دلکت الشیء
بیدی ودلوك بالفتح شول نسنکه انکله دلك ایدرلر ما یدلك به
معناسنه یعنی عند الاغتسال کشی جسدنی اوشدردوغی شیء
یقال یدلك الرّجل ای دلك جسده عند الاغتسال ودلوك بالفتح
دخی باینده مصدا اولوب شمس زوالدن کچمك ودخی غروبه
قریب اولمق معناسنه قال الحریری اذا لحت عند دلوك براح
براح بالفتح حذام مثللو کسرا وزرینه مبنی اولوب شمس ایچون
علمدر اما دلوك اومق وزائل اولمق معناسنه دلك فعلنك مصدری
اولدوغی تقدیرجه شمسه ناظر اولنلرك کوزلری خیرلنوب خیره سنی
ازاله ایچون دلك اتمدن ناشی اسناد مجازی اوزره کویا شمس
دلکه اولمش اولور وکذلك نکاح الیده معناسنه اولان فعل
قبیحه دخی تدلیك وفاعلنه دالك ودلاك دیرلر نتکه ابن
ابی الازهردن منقولدرکه برکون بردعة الموسوس سر
بکوبان اولمش بر محلده تخضخض ایدردی کوردم لکد کوب
تشنیع اولوب ندر بو اتدیکك ایش دیدوکمده کورمزمسن
شو قرشوده دورانی دیو مقابله سنده بر مکان عالیده متطلع
بر جاریهٔ جمیله کوستروب بن بو قرزی نفسمه دعوت ایلدم
اجابت ایلمدی پس بن اکا اجابت ایلدم دیدی فیحك الله
دیه رك منصرف اولدوغمده سنك رغم انفکه بن قضای

حاجت اتده دیوب بو ابیاتی انشاد ایلدی قطعه انكرت ما
عاینت من كف دالك • وهل ینكر التدلیك فی قول مالك •
لقد امن مع الدلاك من ان تنالهم • حدود الزنا فی واضحات
المسالك، وانی وقد سكنت غربة غلمتی • بحسن العیون
والثدی الفوالك • واول فعل مذمومه تدلیك دینلدیكی
كبی جلد عمیره وحضحضه واستمنا واعتمار دخی دینور و
حضحضه رجاله مخصوص اولدوغی كبی الطاف وتلطف نسوانه
مخصوصدر حتی اومقوله عورته سحاقه دیرلر نتكه مولانا عطائی
خمسه سنده بو بیتله ایراد اتمشدر بیت سحقنه رمز ایدوب
اونیك اخترك • برزنبق اتدی اوینه دخترك • وكنایات
فارسیه ده طبق زن دیرلر نتكه حاقانی نك بو بیتنده تظاهردر
بیت اهل بغدادیان زنان بینم • طبقات طبق زنان بینم •
عن ابی العباس شربیشی جلد عمیره یقال لهذا الفعل الحضحضه
والتدلیك والاستمنا والاعتمار والالطاف للنسا، مثل الحضحضة
للرجال یقال منه الطفت المراة انشد لبدیع قطعه یا سیدی نحن
فی زمان ابدلنا الله منه غیره • فكل ذی حشمة وذل • متع بالطیبات
ایره • وكل ذی فطنة وكیس • یجلد فی بیته عمیره • وایضا قال
ابو نواس والحنبلی • اباح جلد عمیره • فی خلوة عند اهتیاج غرام •
واباح مالك الفقاح تلطفا • فی بطن جاریة وظهر غلام • اما امام
مالك وحنبلیه بو قول محض افترادر زیرا كه عامهٔ علمای مذاهب
اربعه تحریم استمناده بو آیهٔ كریمه یی حجت اتدكلری فقهای كرامك

معلوملریدر قوله تعالی والذین هم لفروجهم حافظون الا علی ازواجهم
او ما ملكت ایمانهم فانهم غیر ملومین اما حضحضه یه رخصت
واباحت زعم ایدنلر ابن دینار وابن عباسدن روایت ایدوب
دیرلر انه سئل عن الحضحضة فقال نكاح الامة خیر منها وهی خیر
من الزنا ودخی فتحدیهم بو قولی جاحظدن اشتمك اوزره بعضیلر بعضا رده
نقل اتمشلردر الحضحضه علی مذهب الامام الاحمد بن حنبلی جائزة
لمن استولت علیه الشهوة حتی خاف علی نفسه ایتان الفواحش
اما تحریم حضحضه ده اولان حدیث شریف مشهوردركه النبی
مالكدن رضی الله عنه اسناد ایله روایت اولنمشدر انه قال
سبعة لا ینظر الله الیهم یوم القیمة ولا یزكیهم ولا یجمعون مع العاملین
ویدخلهم النار مع الداخلین الا ان یتوبوا فمن تاب تاب الله علیه
الناكح یده والفاعل والمفعول به ومدمن الخمر والضارب ابویه
حتی یستغیثا والموذی جیرانه حتی یلعنوه والناكح حلیلة جاره اما
حاء مهمله ایله حلق كه تراش معناسنه در عربیه سبت دخی دیرلر
قال الحریری وبرزت من الحمام بعد سبت راسی حلا و مبالغه ایله
اسم فاعلدر لسان تركیده بربر فارسیده سر تراش وكذلك
عربیه مزین دخی دیرلر نتكه عباس مصری برغلام صبیح الوجهی
حمامده تراش اولوركن كوروب دیمشدر نظم مزین ابنری
لظبی • كانه البدر فی سحرفه • كان موساه لما نضی • بها العشر
وفی وقوفه • كیوان فی كفه حسام • یخلص البدر من خسوفه •
وكذلك بو دخی برغلام سیم اندام حمامده تراش اولوركن اقتباس

اولمشدر نظم تجرد للحمام عن نشر لؤلؤ • والبس من ثوب الملاحة
ملبوسا • وقد جرد الموسا التزيين رأسه • فقلت لقد اوتيت
سؤلك ياموسى • اما بو صنعتلرك اصحابی یعنی دلاق وحلاق ومزین
وحجام ودخی خاین ونساج كه فارسیده جلاه تركیده جولقه دیرلر
بين العرب خساست ایله معروف وموصوف اولمغین منشئ نادره
ادا اول ایامده تجمع وتحشد ایدن ناسك رذالت ودناءتلرندن كنایت
قصد ایلدوكین اشعیده هر حجام كلیل المشراط تأیید ایدر والله
اعلم بالصواب قوله انا ابن من دانت الرقاب له وقوله انا ابن الذی
لا ینزل الدهر قدره • ذكر اولنان اشعار مبنی على الحكایه در وحكایه
دخی كتب ادبیه‌یی تتبع ایدنلرك بو سیاقده مروی اولدیغی معلوملریدر
حجاج ایام امارتنده صاحب شرط بعد العشا خانه سندن طشره
هر كیمه راست كلورسك بكا استیذان اتمیوب بلا امان قتل
ایت دیوامر وتنبیه اتمشیدی بر كیجه صاحب شرط شهری دور
ایدركن بش نفر سكران یكتلره راست كلوب اخذ ویر دیر د
ضرب رقابلری امر ایدركن ایجلرندن برسنی تقدیم ایدوب سن
كیمسین دیو سؤال ایدیجك ادیجالا بو شعر ایله جواب ویرد
نظم انا ابن من دانت الرقاب له • ما بین مخزومها وهاشمها
تاتیه بالرغم وهی صاغرة • فیاخذ من مالها ودمها • صاحب
شرط كندو كندویه الله اعلم بو جوان امیر المؤمنینك یقین
اقرباسنك اوغلیدر زیرا بو قوت واقتدار انلره مخصوصدر
دیو قتلندن كف ایدوب ایكنجسنه سن كیمك اوغلیسین

دیو

دیو سؤال ایدر كذلك او دخی بو شعر ایله جواب ویرد
نظم انا ابن الذی لا ینزل الدهر قدره • واذا نزلت یوما فسوف
یعود • تری الناس افواجا الى ضوء ناره • فمنهم قیام حولها
وقعود • صاحب شرط كندو كندویه غالبا بو جوانك
باباسی عمال امیر المؤمنیندن بر كریم الشان عظیم القدر
كمسه اولمق كرك زیرا بو مرتبه كرمه غیریلر قادر دكلدر
دیو انك دخی قتلندن ال چكوب اوچنجسنه خطاب ایدوب
سن كیمك اوغلوسین دیو سؤال ایلدكده اول دخی بو
شعر ایله جواب ویرر نظم انا ابن الذی تاتی السحاب لارضه
موسوقة بحمولها لدنا رس • تهدی الیه من نفایس حملها
وانا الذی بیدی حیات الانفس • صاحب شرط غالبا بو
جوان دخی امیر المؤمنینك مقبول ساقیسنك اوغلیدر
دیو انك دخی قتلندن فراغت ایدوب دوردنجسنه سن كیمك
اوغلوسین دیرا او دخی بو شعر ایله جواب ویرر نظم انا ابن
الذی تاتی الوفود لبابه • احشاؤهم من جوعهم تتوجع • ثم
یمضوا شباعا لیس فیهم جایع • والجوع ان عاد لهم الیه یرجع
صاحب شرط غالبا بو اوغلان دخی ابناء ملوك عربدن براجادرك
اوغلیدر دیو انك دخی قتلنده توقف ایدوب بشنجسنه سن
كیمك اوغلیسین دیرا او دخی بو شعر ایله جواب ویرر نظم
انا ابن الذی للهام یقطع عامدا • لا یختشی فی فعله ان یسأل
وسلاحه فی یده مشهورة • ورماء قتلاها علیها تنزل •

صاحب شرط بو جوان دخی غالبا امیر المؤمنینك صاحب سیفنك
اوغلی اولمق کرك دیوانك دخی قلندن الچکوب صباحه تأخیر و
علی الصباح واقعه شبانه‌یی عرض برله محبوسلری حضور حجاجه
احضار ایدوب نتیجه کیملرك اوغللری اولدقلرینی تقریر ایتدی
حجاج ذکر اولنان ابیاتی جوانلره اعاده ایتدروب حقیقت حاله
واقف اولدقده جلساسنه متوجه اولوب بونلرك بابالری کیملر
اولدوغن فهم وادراك ایده بلدیکزمی دیو خطاب ایتدی بالجمله
حضار مجلس بالذات بابالری کیملر ایدوکن بلمدك علو منزلت و رفعت
مکانتلرینه دلالت ایدر دیو صاحب شرط تصدیق ایتدیلر خیر سزلرك
فهم وادراك ایتدوکی کبی دکلدر قضیه بونك خلافیدر اولکسی
حجام اوغلیدر ثانی فوال یعنی بقله پشوروب صتار ایشجی اوغلیدر
ثالث سقا اوغلیدر رابع قرآن یعنی اتمکجی اوغلیدر خامس
جزار یعنی قصاب اوغلیدر دیو بو جوانلری استنطاق ایلدکده
حجاجك دیدیکی اوزره هر بری بابالرینك صنعتنه مقر و معترف اولدیلر
بالجمله حضار مجلس بو جوانلرك عند تحقق الموت سیف مسلول جلاددن
تخلیص رقاب ایچون حسن استحضارلریله بالاغلرینه و حجاجك
دخی کمال فهم و ذکاوتنه انکشت بر دهان تعجب اولدیلر پس حجاج
جمله حضاره خطاب ایدوب تعلموا اولادکم الادب فوالله لو لا ذلك
لضربت اعناقهم یعنی اولادلریکزه علم تعلیم ایدیکز الله حقیچون
بونلر بویله ادیب اولمیلر ایدی بیونلرینی اوردردم دیو جوانلرك
اطلاق و بو شعری انشاد اتمك اوزره مروی در نظم کن ابن من

شئت

شئت واکتسب ادبا • یغنیك مضمونه عن النسب • ان الفتی من
یقول ها انا ذا • لیس الفتی من یقول کان ابی قوله اوابدیله زمزمه
بیرا • لفظ اوابد جمعدر مفردی آبدة اولوب مدی الدهور قبحی
باقی قالمغله السنه‌ده انامده مذکور اولان فعل قبیح و عجیب معناسنه
یعنی بر کمسنه ابد الدهر باقی قالجق عقول متحیر اولور بر فعل قبیح و
عجیب ایدایلسه عرب اول کمسنه حقنده ابدی الآبده دیرلر عن ابی
البقاء الآبدة الفعلة القبیحة تبقی ذکرها ابدا لغرابتها وقیل الخصلة
العجیبة التی یتحیر فیها العقول قوله النار ولا العار بو کلام ابن
سیارك اولوب آشاغیسی النار ولا العار فکن سیدا فرّ من العار
الی اولمق اوزره منقولدر و علی هذا الاسلوب قول اوس ابن حارثه
المنیة ولا الدنیة و منها قول صاحب المقامات ابو محمد حریری رحمه
الله فالمنایا و لا الدنایا و خیر من رکوب الخنی رکوب الجنازة بواوج
قولك دخی خلاصه مفهوملری مورث شین و عار اولان امر خسیسی
مغلوبا بحکم الضرورة مرتکب اولوب رذالت و دناءت ایله حیاته
اعتبار اتمکدن ایسه سیادت و ریاست ایله شدائد عقوبات
برله ممات اختیار اتمك مقتضای حمیت جوانمردیدر دیمك اولور النار
ولا العار قولنك اردنجه مذکور اولان عرفی بیتی دخی بو معنانك تفسیر
ایدر بیت بزیر تیغ هلاکم زیاد در روا است • که یار منت دونان
کشم سر باری قوله ساحة استصوابده تحت سحاب عزیمت دفن
حفره حافظه ایدوکی نقره مغشوش فکرخامی هنکام استحضارده
تلال جبال ادراکلرنده نمودار اولان مزن بلادت دلالتیله ارامقده

نقد وقت جحی بو قولده مذكور اولان جحا فزاره قبیله سندن ابو الغصن
كنیتی ایله مكنّی حماقتده بین العرب مثل اولمش بر احمق كمسنه ایدی
ابو الفضل میدانی حرف الحا بابنده افعل وزننده احمق من جحی دیو
تحریر ایدوب تفسیرنده هو رجل من فزاره وكان یكنّی ابا الغصن
فمن حمقه ان عیسی بن موسی الهاشمی مرّ به وهو یحفر بظهر الكوفة
موضعا فقال له مالك قال انی دفنت فی هذا الصحراء دراهم ولست
اهتدی الی مكانها قال عیسی كان یجب ان تجعل علیها علامة قال
قد فعلت قال ماذا قال سحابة فی السماء كانت تظلّها ولست اری
العلامة دیو ایراد اتمشدر خلاصهٔ مفهوم عیسی ابن موسی الهاشمی
جحایه ظهر كوفهده بر موضعی حفر ایدركن راست كلوب نه اشلرسین
بونده نه ارارسین دیو سؤال ایدر جحی بو صحراده بر مقدار اقچه دفن
اتمشیدم مكانك بتوردم بولهمیورم دیر عیسی اوزرینه بر علامت
وضع اتمك كرك ایدك دیر جحی وضع اتمشیدم دیر عیسی نه كونه
علامت دیجك جحی اسماندن بر سحابك كولكه سی التنده دفن
اتمشیدم شمدی علامتی كورهمیورم دیر اما منشئ رساله
بو محلده هم مراد ایلدیكی شخص ابلهك كمال بلادت وحماقتنی
بیان هم ضمنا میدانینك جحی حقنده ایراد ایلدیكی حكایتی
تفسیر قصد اتدوكی خیلی بلیمانه واقع اولمشدر و بو جحانك
عربی وفارسی حمقه دائر حكایاتی خواجه نصر الدین مثللرندن
چوقدر كتب ادبیه یی تتبع ایدنلرك معلومیدر قوله سنكپاره
ناطقه سی سلام كما ضمن الوحی ایدی بو دخی امثال عربیه دندر

اما

اما اصل تركیب مثل میدانیده وسائر امثال عربیده ابقی من وحی فی
حجر دیو مسطور اولوب تفسیرنده الوحی الكتابة والمكتوب ایضا
دیو مذكوردر وسلام حجر معناسنه در طاشده مرسوم اولان خط
بیوزر و یاشدن محو اولمیوب باقی قالمدن ناشی فحن خیرا و شرا
بر شینك اثری مرور وكرور اعوام ودهور ایله مضمحل اولما مغله
بقاسندن حكایت قصد اولنسه عرب ابقی من وحی فی حجر دخی
كما ضمن الوحی سلامها دیرلر نتكه لبیدك مشهور قصیده سنده
واقع اولمشدر نظم عفت الدیار محلّها فمقامها ۝ بمنی تأبّد غولها
و رجامها ۝ فمدافع الریّان عرّی رسمها ۝ خلقا كما ضمن الوحی
سلامها قوله زند و پازند او قمغله اذر كشب تسخیرده سردكشت
زردهشتی كبی نشانه ایدوب زند و پازند ملوك كیاندن كشتاسب
بن لهراسب زماننده دار الملك بلخده ظهور ایدوب ادّعای نبوّت
ایله كهنه آیین مجوس منحوسی تجدید وتأیید برله دین بهی دیو
احداث ملّت باطله ایدن زردهشت نام حكیم متنبی نك تصنیف
ایلدوكی كتابك سفیرلرندندر نتكه شعرای هنددن بریسی
دیوانتی اصفهانه ارسال اتدكده حكیم شفاییك جوابی اولمق
اوزره نظم اتدوكی ابیاتدن ظاهر ونمایاندر نظم بروی جهل كو
دیوان خودرا ۝ ز هندستان باصفهان فرستاد ۝ دو سفر از
زند و پازند استا ۝ بمعجز خانهٔ فرقان فرستاد ۝ بو بیتدن استا
كتابك اسمی اولوب زند و پازند ایكی سفری اولمق منفهمدر
العلم عند الله اما آذركشب زردهشتك بلخده بنیاد اتدوكی

كرز

آتشکده نك اسمیدر آذر برزین دخی دیرلر ولادت حضرت سرور
کائنات علیه افضل الصلوات والتحیات لیله مبارکه سنده منطفی اولان
نار فارس اول آتشکده ده حکیم مسفورك ایقاد ایلدیکی نار سعیر
سمیردن عبارت اولمق اوزره منقولدر سروکشت ایسه اول آتشکده
لرنده زردهشتك غرس ایلدیکی شجرهٔ منتهانك اسمیدر زردهشت
ودخی زرداشت وزردشت مجلسی لقبدر دشیشه دوشوکت بیت
شود که صاحب معنی سمند رجان آن دارد که باشد شعلهٔ ادراك آتشکاه
زردشتش ● قوله سانح الیمین فیلدی اصل سانح سنوحدندر خطور
وظهور مناسنه اما امثال عربده من لی بالسانح بعد البارح دیومذکور
اولوب سانح صید ونخجیرده وحوش وطیوردن جانب یمیندن مرور
وبارح جانب یساردن مرور ایدنه دیرلر عن الشریشی السانح
من الطیر والوحوش ما مر عن ناحیة یمینك والبارح ما مر عن ناحیة
یسارك وبعضلر سانح شمالدن گلوب میامنی سکادوندرندر
ضدنه بارح دیرلر مثلا یمیندن گلوب میاسری سکادوندرندر
مقابلهدن استقبال ایدنه ناطح وقفادن اسندبار ایدنه نه
قعید دیرلر دیمشلر عن المطرزی واصل السانح فی الصید وهو
ماجاء عن شمالك فولاك میامنه والبارح ماجاء عن یمینك فولاك
میاسره والناطح ما تلقاك والقعید ما استدبرك وفی المثل من لی
بالسانح بعد البارح اما اکثر عرب سانح ایله تیامن وبارح ایله
تشأم ایدرلر وبعضیلر بالعکس اما سانح ایله تیامن ایدنلر
میامنه میاسره مرور ایدوب متمکن اولمغله طعنهٔ طاعن و

رمیهٔ رامی برله صید اولنوب رزق حاصل اولدوغندن اوغور
طوترلر اما تشأم ایدنلر عاطب وهالك اولدوغندن اوغورسز
عد ایدرلر بارح ایله تیامن وسانح ایله تشأم ایدن عرب اهل نجد
اولمق اوزره منقولدر عن الشریشی والذین یتیمنون بالبارح
ویتشأمون بالسانح اهل نجد بعضها فی المقالة الرابعة
قوله دهات متعصبان دهات جمعدر مفردی داهی اولوب
کقضات جمع قاضی زیاده زیرك وعاقل هراشلدوکی ایشك فاتحه سندن
خاتمه سینه منجر اولجغین ادراك ایدن ایو فکرلو کسنه یه اطلاق
اولنور ابو الفضل میدانی باب الفده عمر ابن عاصم قولی اولمق اوزره
انی اذا حککت قرحة ادمیتها مثلنی ایراد ایلدوکی محلده دهات عرب
دورت نفر کسنه اولوب بری معاویه رضی الله عنه وبری عمرو ابن العاص
وبری مغیره بن شعبه وبری زیاد بن ابیه اولمق اوزره عامر شعبیدن
نقل ایله روایت ایدوب دیمشدر روی عن عامر الشعبی انه کان
یقول الدهات اربعة معاویه وعمرو بن العاص والمغیرة بن شعبة
وزیاد بن ابیه قوله فسا بینهم الظربان امثال عربدندر بر قومك
شملی متشتت اولوب جمعیتلری متفرق اولدقده عرب فسا بینهم
الظربان دیرلر ابو الفضل میدانی مثل مذکوری حرف فا بابنده ایراد ایدوب
تفسیرنده دویبة فوق جرو الکلب منتن الریح اتی الحجر الضب فیلقم
استه فی جحره ثم یفسو علیه حتی یغتم ویضطرب فیخرج ویاکله ویسمونه
مفرق النعم لانه اذا فسا بینها وهی مجتمعة تفرقت یضرب فی قوم اذا تشتت
شملهم یعنی ظربان کلب ایکندن بیوجك غایتده بد قوقار جانور جکدر

زردشت

زاستان سکان کمترم خدا دانا است
که در جلت مارسم خود ورنی نیست
انکه داشن دهد اجرام کواکب را نور
وانکه ممکن کند انتقال الهوادث راحل
دانك ده بزرکی اوپریشانست
همه ادنه عقل ونقل برهانی
فنی ق شاهد ه آیه
تداعی انه واحد وسبه جلال
قضا توان وقدر قدرت دسکاه دو کمه نوال
رمانه بخشند ونکند

رمیدا

كلورانواعندن ضب ديدكلرى جانورلك سوراخى اغزنه دبرنى القايدوب
سوراخك ايجروسنه يللنور ضب رايحهٔ كريهه سنه طاقت كتوره ميوب
سوراخدن طشره جقيجق اخذ ايدوب اكل ايلر وعرب الكا مفرّق النعم
دخى تسميه ايدرلر زيرا جمعيت بينده يللنسه رايحهٔ كريهه سنه
طاقت كتورميوب متفرّق اولورلر ديو تصريح ايدر وظربان لفظى
مفرددر جمعى ظرابين وحذف نون ايله ظرابى ودخى ظربى كلور انجق
شاذ دروشذوذده نظيرى حجلى جمع حجل كبى عن المطرزى الظربى
جمع الظربان شاذ ونظيره فى الشذوذ حجلى فى جمع الحجل من الطير و
دخى فعلى وزننده ظربى وحجلى كلمرندن غيرى ايشلدلمامك اوزره جمع
منقولدر ومثل مذكور افسى من ظربان وانتن من ظربان واندس
من ظربان تركيبلريله دخى مستعملدر قوله بقار مسلوبة الايبار
لفظ ايبار جمعدر مفردى نيردر بيوندر ومناسنه بقار دخى
بقره جمعدر بقار مسلوبة الايبار بيوندر قدن قورتلمش اوكوزلر ديمك
معناسنه نتكه لسان تركيده زوله دن قورتلمش اوكوزكبى بصوب
دوردوغى يرى بلمزديرلر والله اعلم بالصواب قوله قرينهٔ حال
بردا عضال دخى ظهور ايده دوشديكه داء عضال اطبا مداواسنده
عاجز اولدقلرى امراض ودخى اوجاع عسيرة الازاليه واوكولمز يا
الطلاق اولنور كثرت استعمالدن ناشى هر مداهمه سى راى اصحاب
ارا ايله متعذر اولان حوادث عظمايه وداهيهٔ دهيايه دخى
عرب بيننده داء العضال ديو مثل اولمشدر عن المغنى الداء العضال
الوجع الذى يعجز الطبيب عن مداوته من عضل اذا منع وقيل الداء

العضال

العضال الذى لا يبراء منه شئ وقيل الداء العسير الازالة قوله
بو شيدن جشمت ر دشمن سپرما امثال عجمدندر غايتده قورقق جبان
كسنه حقنده ضرب اولنور امّا بو مثل يجعلون اصابعهم فى اذانهم
من الصواعق حذر الموت نظم كريمندن اقتباس اولنمق فهم اولنور
والله اعلم بالصواب قوله شمشير جوب را جكار زار نيست بو مصراع
دخى امثال عجمدندر بر كسنه بالنفس جكرداز و شجيع اولميوب
بيت دل كرك زيب سلاحيله شجيع اولمز مرده پنجهٔ شير مصر
مصوّرده بلى زور اولمز ٭ نحو اسنجه انواع آلات حرب وادوات
ضرب ايله كندوكى بزه يوب قوشند وخى قليج تيغ تمغم زستى بلكه
صمصامهٔ عمرو بن معدى كرب دخى اولور سده كندوده يورك
اولميوب جبان اولدقدنصكره شمشير جوب دكل خنجر برك سوكى
تردك كسوبدر قال الشاعر ولكن اذا لم يحمل القلب كفه ٭ على
حالة لم يحمل الكف ساعد قوله خضراء الدمن حديث شريفده واقع اولان
امثال عربدن اولمق اوزره ابو الفضل احمد ميدانى باب الخاء ايراد
ايدوب ديمشدر ايّاكم وخضراء الدمن قال صلى الله عليه وسلم فقيل
ماذاك يا رسول الله قال المرأة الحسناء فى منبت السوء الدمنة
السرجين وجمعها الدمن وينبت عليها النبات الحسن فيكون منظره
حسنا انيقا ومنبته فاسدا مضمون حديث شريف احسنا وادانى
يا ننده بولنه ومرتبه اولمش مرأة حسنادن تحذيردر زيرا كه ايّا
كلمهٔ تحضيضدر وخضراء الدمن كلامنده واو واو عاطفه در
تقدير حديث ايّاكم يعنى اخصكم بنصحى واحذركم تلك اولوب بر فعل

مقدر بر فعل مضمردر اوزرینه عطف قلنمغله واو لاحذ فی جائز
دکلدر مثلا حذف واو ایله ایاك الاسد ایاك والاسد دینلور
مکرکه ضرورت اوزان شعر ایجون واول حذ فی جائز اوله کما
فی هذا النظم نظم وایاك المحارم ان تحینا ابو الحجری درة
الغواص عوام الناس باب تحذیرده ایاك الاسد وایاك
الحسد دیرلر اما وجه کلام اسد وحسد اوزرینه واو عاطفه
ادخال اتمکدر زیرا حدیث شریفده ایاك ومصاحبة الکذاب
فانه یقرب علیك البعید ویبعد علیك القریب وکذلك شعرده
نظم وایاك فالامر الذی ان توسعت • موارده ضاقت علیك
مصادره • واقع اولمشدر پس بو کلامده اثبات واو عاطفه
وجوبنه علت بودرکه لفظ ایاك بر فعل اضمار ایله منصوبدر تقدیر
کلام اتق یاخود باعد نفسك دیمکدر لفظ ایاك معنای تحذیری
متضمن اولمغین کلامی اظهار فعلدن مستغنی ایدر دیو تفصیل
اوزره تحریر ایدر بو محلده بو قدر ایله اکتفا اولندی اما خلاصه
مفهوم مثل لفظ دمن جمعدر مفردی دمنه در زبان فارسیده سر
سرکین معربی سرجین ترکی دلده بوقلق معناسنه بوقلقده بتن
اوتلق صورتده وطراوتده اکرچه بساتین وسائر چمنزارده بتن
نباتاتدن حسن منظر ایله نمایشلودر اما منبتی مزبله اولمغله
خسیس اولمدن ناشی هر نسنه که صورت ظاهرده جمیل المنظر
اولوب طینت اصلیه سنده خسیس وفاسد اوله اکا خضراء
الدمنه دیو بین العرب خساست اصلیه ودناءت جبلیه سندن

كنايه

کنایه اولنور قال ابو العباس شریشی خضراء دمنه ای حسن
ظاهر خضراء الدمن عشب المزابل وهی حسنة المنظر سیئة المخبر
واذا یبست لم ینتفع بعودها الحوزه ومعفه قوله عظارفه انجمن
عظارفه علی وزن بطارقه عظریفك جمعیدر قومك ایجنده سوز
صاحبلری اولان اولولر وانسیهلر سید عظیم القدر معناسنه و
عظریف عظارف ایله دخی جمعلنور نتکه بو بیتده واقع اولمشدر نظم
عظارف اقدام کان الکهم • عرفن الردینیات قبل الماصم عن ابی
العباس شریشی العطریف السید العظیم القدر وقیل العطریف
السید المتکبر قوله جهابذه کارساز جهابذه جمعدر مفردی جهبذ
وجهبذه اولوب غایتده عارف ونقاد کمسنه یه اطلاق اولنور امله
عربی اولمیوب فارسیده کهبذدن معرب اولمق اوزره منقولدر
فی القاموس الجهابذة جمع الجهبذ وهو العارف بالنقد ولیس
بعربی وعن المغنی الجهابذة جمع الجهبذ وهو العارف بالنقد
واصله بالفارسی کهبذ فابدل الکاف جیما بعضها فی المقالة
الخامسة قوله اول نفی اقانیم ثلثه ایله بالاجماع تصحیح سلیه
راضیلر ایکن بو دفعه تعدد قدمای سبب کلی برله فساد عقاید
جهانیانه بادی اولدیلر اقانیم اقنومك جمعیدر اقنوم لغت
یونانیه ده اصل معناسنه در اصطلاح متکلمینده اوچ صفات قدیمه
دن عبارتدرکه وجود وعلم وحیاتدر عند النصاری اقنوم
ابکه وجوددر واقنوم ابن که کلمه در یعنی علمدر واقنوم روح
القدس که حیاتدر اب وابن وروح القدس دیو صورت

تثلیثه زعملرنجه اثبات اتدکلری توحیدلرندن عبارتدر تعالی شانه
عمّا یقولون الظّالمون وتعدد قدما عند الاشاعرة یعنی شافعیه سکز صفات
قدیمه درکه علم وقدرت وحیات وارادت وسمع وبصر وکلام
وبقادر امّا عند الماتریدیه یعنی حنیفه تکوین دخی زیاده قلنمغله طقوز
صفات قدیمه دن عبارتدر کتب کلامیه ده بوذکر اولنان سکز یاخود
طقوز صفات قدیمه نك هر برینك نفی واثباتنده اختلاف آرا ایله متفرع
اولان اقوال فی حد قدر انجق مقتضای مقامه موافق علم تعالی بحثنده
اقوالدن بر قول علی وتیرة الایجاز بیان اولنمق مناسب کورلدی
اشاعره ماتریدیه حق سبحانه وتعالی ذاتیله قائم علم ایله عالم وعلمی
صفت قدیمه دن اولدوغنه ذاهب اولوب مدعالرین نیجه ادلّهٔ نقلیه
وعقلیه ایله اثبات اتدکلری کتب کلامیه یی تتبع ایدنلرك معلوملریدر
امّا جمهور معتزله ذات تعالی ایله صفاتدن بر صفتك قیامنه جواز
کوسترمملریله علم وسائر صفات حقیقیه یی اثبات ایدوب صفاتدن
بر صفتك ذات تعالی ایله قیامی جائز دکلدر دیرلر نفی صفات قدیمه ده
اولان ادلّه لرندن بو محلّه مناسب اولان دلیللری بودرکه ذات
تعالی ایله قیامی جائز اولان صفات قدیم اولمق وار حادث اولمق
وار اکر قدیم اولور ایسه ایکی محالی مستلزم اولور بری کثرت قدماد رکه
کثرت قدمانك لزومنه قول بالاجماع کفردر زیراکه کورمزمیسین
حق سبحانه وتعالی قرآن مبیننده نصارایی تثلیثلری ایچون تکفیر ایدوب
بیورمشدر لقد کفر الّذین قالوا انّ الله ثالث ثلثة وتثلیثلری اقانیم
ثلثه کد اوچ صفات قدیمه در اثبات ایدوب بر اوچ اقنوم جوهریت

ذاتیه

الوتیره یول وطریق
وعادت
الاخری

ذاتیه واحده در یعنی ذات تعالی صفات ثلاثه ایله متصف ذات واحد
دردیدکلریدر والله بری عمّا یفترون پس قدمایی ثلثه یی اثبات
ایدنلرك نص قرآنی بر له تکفیرلری لازم کلدکده قدماء ثمانیه یاخود
تسعه اثبات ایدنلرك حقلرنده سن نه ظن ایدرسین ایکنجی محال
ذات تعالی دن ترکیب لازم کلوردر زیراکه ذات تعالی قدم نفسیسنده کندو
ایله قیامی جائز اولان صفت ایله مشارك اولوب خصوصیتی اول
صفتدن متمیز اولمغین تعالیه المشارکة ایله مابه الممایزه دن مرکب
اولمق لازم کلور وهو محال امّا اکر اول ذات تعالی ایله قیامی جائز
اولان صفت حادث اولور ایسه ذات تعالی ایله حوادثك قیامی لازم
کلور بو دخی محال پس بو محالاتك لزومیله ثابت اولدیکه ذات تعالی
ایله صفاتدن بر صفتك قیامی جائز دکلدر وهو المطلوب وکذا الکلام
فی القدرة والحیوة وغیرهم من الصّفات امّا شق اولی اختیار ایله یعنی
ذات تعالی ایله قائم اولان صفت قدیمه در دنلکله آولکی محالك لزومنه
بر وجه ایله جواب ویرلمشدر که صفات قدیمه قوللیله بو محال یعنی
کثرت قدما لازم کلمز زیرا صفات قدیمه قول ذوات قدیمه قوللنك
غیریدر بالاجماع کفر اولان کثرت قدما لزومی ایسه ذوات قدیمه
قولنه مترتبدر صفات قدیمه قولنه دکل اکر دیرسنکه تعدد صفات
قدیمه قول کفر اولمسیدی صفاتدن اولان اقانیم ثلثه یی اثبات
اتدکلری ایچون حق سبحانه وتعالی نصارایی تکفیر اتمزدی بز دیرزکه
اکرچه نصاری اثبات اتدکلری اقانیم ثلثیه صفات تسمیه اتمشلر
در امّا حقیقتده ذوات اولمسنه قائللردر زیرا عامهٔ نصاری

ذات شئ مابه

اقنوم کلمه یعنی علم بدن [عیسی] علیه السلام انتقال اندی اعتقاد ایدرلر
نتکه ایچلرندن یعقوبیه اقنوم کلمه سمادن نازل اولدی وروح القدس
ایله اتحاد ایدوب بر انسان اولدی ایشته او انسان مسیح علیه
السلامدر ومسیح بر اقنومدر اقنومیندر که بری اقنوم لاهوتی وبری
اقنوم ناسوتیدر لاهوتیسی سمایه صعود ایدوب ناسوتیسی
قامه مدفوندر دیرلر اقانیمک انتقال ونزولنه قول ایسه ذوات [قائللردر]
اولمه‌سنه قولدر زیرا انتقال ونزولی مشتمل اولان انحق ذواتدر
اعراضده انتقال ونزول متعذر لیس بوندن معلوم اولدیکه
نصاری ذوات قدیمه تعددنه قائللردر انکچون حق سبحانه وتعالی
کلام قدیمنده تکفیر اندی ایکنجی محالک لزومنه دخی بو وجه ایله
جواب ویرلمشدر که قدم امر عدمیدر وصف ثبوتی دکلدر زیرا که
قدم نفی اولیتدن عبارتدر پس بونده اشتراکدن ترکیب لازم
کلمز زیرا که اعدامده اشتراک ترکیبی مقتضی دکلدر ولئن سلمنا قدم
وصف ثبوتی اولسون لکن ترکیبک لزومی مسلم دکل زیرا که اشتراک
ذاتیده دکلدر بلکه اشتراک امر عرضیده در عوارضده اشتراک
ایسه ترکیبی موجب دکلدر والله اعلم بالصواب ابن جوزی رحمة
الله کتاب الحمقا والمغفلین ده ذکر ایتمشدر که عقلادن اولوب
کندولردن افعال حمقا ومغفلین صدور ایدنلرک رئیسلری خاصة
ابلیس علیه اللعنه در که آدم علیه السلامه سجده دن ابا واستکبار
ایدوب مردود اولدقده بنی آدمه ایقاع معاصی برله زعمنجه
انتقام ایچون انظرنی الی یوم یبعثون دیو منتظر ایدندن اولمغله

لذت متناهیی عذاب بیتناهیه ترجیح اتمکی صواب عد ایلدی لاجرم ابلیسک
حماقتی وغفلتی کبی حماقت وغفلت یوقدر نعوذ بالله تعالی ولله در القائل نظم [فی ابلیس]
عجبت من ابلیس و[من] غفلته • وخبث ما اضمر من نیته • تاه علی آدم فی سجدة •
وصار قواد لذریته • وکذلک ترکی اشعارده دخی دیمشدر • نظم وادی شیطاندن
اونکه احمق کیم - آدمه سجده ایتمدی ایدنتنک - بعده آدمک اوغللرینه تنك
وعار ایتمیوب اوله برزونک ایکنجیسی فرعوندر که بانیسنی کیم ایدوکن
ادراک ایتمدوکی شهر مصر ایله ومبدأ ومجراسنی عارف اولمدوغی نهر نیل ایله
افتخار ایدرک ادعای ربوبیت ایدوب الیس لی ملک مصر وهذه الانهار
تجری من تحتی دیدی وعامه عبده اصنامکه کندو الریله صنیعه لری اولان
صور وهیاکل واشخاصی اله اتخاذ ایدرلر والاله ینبغی ان یفعل ولا یفعل
وکذلک بنی اسرائیل فرعونک غرق وکندولرینه نجات احسان ایدن اله
العالمین ایکن فراموش ایدوب [قالوا] اجعل لنا الها کما لهم الهة دیدیلر ودخی
نصاری که عیسی علیه السلام بعضیلر ابن اله وبعضیلر بالذات اله اعتقاد
ایتمشلر ایکن ینه دونوب یهودیلر صلب وقتل ایلدیلر دیو اصرار ایدرلر
اما یهود ونصاری وعبده اصنامدن بلکه شیطاندن الحق واحمق زمره [واعفر]
روافضدر که علی کرم الله وجهه سیدا الکهول اهل الجنة اولان ابو بکر و
عمر رضی الله عنهما یه بیعتنی ومصاهرتنی مقر ومعترف ایکن غایت بلادت

وغفلتلرندن کمال کفر جحود واصرار ابلیس مردود علیه اللعنه سبت وشتم
ایدرلر لعنة الله ولعنة النبی والمسلمین علی الروافض الزنادقه اجمعین وعلی
من استظرف ترهات هؤلاء الملاعین قوله حدیث شجون بو دخی امثال عربدندر
اصل ترکیب مثل حدیث ذو شجون اولوب ترکیبه سی بر سوزدن بر آخر سوز
وکذلك اوسوزدن ینه بر آخر سوزه جلمقه کتبکه سوز اوزایوب داللوا و
بوداقلو اولدی دینلجك یرده حدیث ذو شجون دیو ضرب اولنور مثلدر
منشئ مقالنك بو محلده قصدی وتغاظ حقنده اغلر کوزودوکمز سوز اوتمز
یوزدینلان ترکه مثل اولدوغنی عبوسا قمطریرا اقتباسنی تأیید ایدر اما
شجون علی وزن فنون جمع شجن بسکون الجیم طریق وشعب واتصال والتفات
واشتباك معنالرینه اولوب معنالرینه اولوب شجره ملتفة الاغصانه
یعنی دالی بوداغی بر برینه کیروب صارمشمش ودولاشمش اغاجه ورلمش
درخته دیدکلری بونلدر وعن المیدانی الحدیث ذو شجون ای ذو طرق الواحد
شجن بسکون الجیم واصل هذه الکلمة الاتصال والالتفات ومنه الشجنة
والشجنه للشجرة الملتفة الاغصان یضرب فی الحدیث یستذکر به غیره
شیخ ابو علی القهستانی بو مثلی بر مثل اخر ایله بیت واحده جمع ایدوب
دیمشدر نظم تذکر نجدا والحدیث ذو شجون ٭ فجن اشتیاقا والجنون
فنون قوله تن دادهٔ آغوش استحصال بولسون اشبو تندادن ترکیبی

دخی

دخی امثال عجمدندر مطیع ومنقاد وراضی وتسلیم اولدی دیجك محلده
مستعملدر نظم بردم کمان که هست میان ترا کنار ٭ اما بجا میان تو تن در
کمان دهد ٭ وکذلك صائبك بو بیتندن دخی ظاهر در نظم تن ندادیم باغوش
زلیخای هوس ٭ راضی از سلسلهٔ زلف بزنجیر شدیم ٭ ومثله تن فرو داد
نتکه اوحدی دیمشدر نظم سر زناچاری براورده بی سامانی ٭ تن
زناکامی فرو داده بدشمن کامی ٭ ومثله تن نهاده نتکه سلمان دیمشدر
نظم قاضی چرخ میزند حد زحدما بیرون ٭ من چه کنم نهاده ام تن بقضاء
اسمان بعض ما فی المقالة السادسه قوله کاو فریدون زمانه بو قول بر
طول دراز حکایتی مشتملدر خصوصا شاهنامهٔ فردوسیده مورث ملال بر
افسانه اطوالدر اما خلاصهٔ قصه بودرکه ملوك پیشدادیاندن اولوب الیوم
السنهٔ شعرای روم وعجمده جام ایله وتاج مذکور اولان اولا بحور شنك
وکیومرثدن جمشید شاه که اواخر سلطنتنده آیین مجوسی ترك ایدوب
دعوای الوهیت برله کندو تمثاللرینه نجه اصنام دوزدروب اطراف بلاده
ابعاث وبنی کورمکه وغوایتی اولنلر بونلره پرستش ایلسونلر دیو کافهٔ
زیردستانه جبر ایتمشدی اول ایامده کنك درموخت که قبله دو
موخت کنك دخی لقندر بعضیلر قدس وفلسطین اولمق اوزره
روایت ایتمشلر آل ارم وعاددن کنك درموختده ملك اولان

مرداس تازینك اوغلی ضحاك تعلیم ابلیس ایله الفای جاه هلاك ایدوب
یرینه پادشاه اولدقده جمشیددن روكردان اولان سپاه ورعیت ضحاكه
التجا ومتابعت اتمكله ضحاك ارض بابله وزمین ایرانه مستولی اولوب
جمشید فرار وغیبت اندی یوز سنه غائب اولدقدنصكره بركون دریای
چین سواحلنده ظهور ایدوب اخذ ودبه سندن منشار ایله دوپاره
اولنمق اوزره مروید رنتكه فردوسی دیمشدر نظم صده سال روزی
بدریای چین ۞ پدید آمدكن شاه ناپاك دین ۞ سری كونشاید بدهم زد
همان به كه باشد یاره دوسر ۞ برنچه ایام نصكره بركیجه رؤیاسنده
برتازه جوان النده بركورز كاوسر كلوب برضربله كندوبی تختندن
سرنكون وكچوب یرینه اوتورر صباح كاهنلرندن تأویل رؤیای
سؤال ایلدكده بالجمله كهنه متفقة الكلمه آل جمشیددن برجوان
سنی هلاك یرینه پادشاه اولجقدر دیملریله ضحاك آل جمشیددن
نه قدر رجال واطفال وارایسه وحامله اولان زنلردن اركك
طوغان اوغلانلری دخی قتل اولنمق اوزره امر ایدر بو خلالده نبیره
جمشیددن آبتین نام بركسته نك زوجه سی فریدونه حامله اولمش
ایدی آبتینی اخذ اولنوب قتل اولندقده زوجه سی برطریق ایله فرار
ودامن كوه البرزده یاخود دماونده سلامون نام حكیم كه بعضلر

سلامون دیدكلری فیثاغورسدر دیمشلر هله هرنه ایسه عورت
حكیمك اولدوغی غاره واروب انده وضع حمل وفریدونی حكیم مزبورك یاننده
براغوب كندی غیبت اندر حكیم دخی بركاو اتخاذ ایدوب فریدونی اول
كاووك سودیله بسلدی تاكه فریدون حد بلوغه ایرشوب ضحاكك
دخی قهر ودماری وقتی قریب اولدقده دیباجه ده ذكری مرور ایدن
كاوه آهنكر درفش كاویانی ایله خروج ایدوب فریدونی دخی
بولدقده فریدون آهنكر مزبوره تعلیم حكیم ایله اول مرضعه سی
اولان كاووك باشی تمثالنده بركورز كاوپیكر یاپدروب ضحاكی انكله ضرب
ایدوب بنده چكمشدر الیوم بلاد هندده مجوس ملتانیلر اوكوز بولی
ایله اغتسال ونجاستنی مسك وزعفران ایله حل ایدوب پیشانلرینه
انكله برخط چكرلر زیراكه اضطرام نار مجوس اب ناب اصنام منحوس
ضحاك ایله منطفی اولمش ایكن بقول فردوسی طوسی نظم بفرمود تا آتش
انداختند ۞ برعود وعنبر همی سوختند ۞ تكرار فروزان ایدوب فریدون
اولوب فریدونك دایه مرضعه سی كاو اولمغله كاوك بول ونجاستنه
بویوزدن اعتبار ایدرلر دیو منقولدر والله اعلم بحقیقة الامور
تراء تمام لذت عالم میان پاچه اوست ۞ میان پاچه ظرفای عجم
بیننده ظهر غلمانه احتكاك واستنادن كنایتدر نتكه امیر بكك

برموی میان تازه جوان ایله معامله سنی متضمن اولان بو قطعه سندن
نمایاندر نظم هرکه که میل غرق بران کردیم • دیدم که خاطرش پریشان
کردیم • آخر میان پاچه قراری دادیم • برخود دشوار و بر روی
اسان کردیم • اما ریاضی دستورنده غرق بران تمام اسلاح و ابلاع
مناسنه غرق برتیردن ماخوذ در و میان پاچه اصلنده موضع
معروف غلمانه دیرلر دیو بو بیت ایله استشهاد ایدر نظم میل میان
پاچه اوپیش بوده • زیراکه میان پاچه نرگس تنک ترسب • منشئ
مقالنك ایراد ایلدوکی بیتدن دخی میان پاچه ریاضینك بیلدوکی
اوزره محل معروف غلمان اولمق فهم اولنور لکن ظرفای عجم بیننده شاید
ایکسندن دخی کنایه اولمق احتمالی اوله اگرچه موضع معروف
خوبان ایچون ترکی و فارسی ظرفای روم و عجم بیننده کی باب کنایات
روی تتبع یارانه مکشوفدر انجق ادبای عرب بیننده دخی بعض
زبانزد اولوب الیوم مستعمل اولنلردن برقاچ الفاظ بو محلده
ایراد اولندی جملهٔ کنایاتدن بری دواتدر که ابن ابی نعیم قاضی
یحیی بن اکثم حقنده دیمشدر نظم یالیت یحیی لم تلده اکثمه •
ولم تطأ ارض العراق قدمه • الوط فاض فی البلاد نعله • ای دواة
لم یلقها قلمه • اما مفهوم مرقوم دیك الجن دلداده سی اولدوغی

بکو

بکونام جوان اهل حمصدن بعض فساق برکیجه بر متنزهه کتوروب
اسکار و استعمال ایدکلرك اشدوب نظم ایدوکی ابیاتدن ماخوذ
در نظم یا بکو ما فعلت بك الارطام • یا دار ما فعلت بك الایام
فی الدار بعد بقیة تستام • ام لیس فیك بقیة تستام • شغل الظلام
کذاك فی ابوابهم • فتفرغت لدواتك الاقدام • وکذلك ابو محمد حریری
اونیجی مقاله سنده ابو زید سروجی لساندن اختراع ایلدوکی
یمینه و دواتی بالاقلام قولی دخی بوندن ماخوذ اولمق اوزره منقولدر
و دخی ندرت تمتعدن ناشی ضیق اولنه خاتم وفرت تبدلدن وسیع
اولنه خلخال دیو کنایه اولنور نتکه ابو علی بن رشیق کثرت اختلاطدن
دائما تحذیر ایلدوکی بر غلام زیبنده خرامی برکون بر جماعت کتوروب
قوللندیغی اشتدکده دیمشدر نظم یا اسوء ما جاءت به الحال •
ان کان ما قالوا کما قالوا • ما احذق الناس بصوغ الحلی • صیغ من
الخاتم خلخال • وکذلك ضیقته لتسعین و وسعته ثلاثین دیرلر نتکه
بو ابیاتده واقع اولمشدر نظم مضی یوسف عنا بتسعین درهما • فعاد و
ثلث المال فی کف یوسف • فکیف یرجی بعد هذا اصلاحه • وقد ضاع
ثلثا ماله فی التصرف • اما مفهوم مرقوم ابن المعتزك بو قولدن
ماخوذ اولمق اوزره منقولدر نظم مضی خالد و المال تسعون درهما •

وعاد ورأس المال ثلث الدراهم • لكن بو مضمون خبيثك معناى ذوقيسي
تسعين وثلثين عقديله نه وجه اوزره منعقد اولدوغى بلنمك ايله معلوم
اولور زيرا عقديده اضيق القعود تسعين واوسع القعود ثلثين اولوب
مثلا اضيق من تسعين واوسع من ثلثين ديرلر وجمله كنايادن برسى
دخى دائره درنتكه برمحبوب بازركان حقنده دنمشدر نظم وتاجر يمنح
عشاقه • مالا ووصلا يرى نادره • مارد يوما منهم سائلا •
لانه متسع الدائره • وبرسى دخى تين وتينه درنتكه شعرادن برسى
صورت توريه ده ديمشدر نظم لما قضى الصوم اتى زائرى • جى الذى
مازال من شيعته • افطر فى العيد على تمرتى • وكان افطارى على تينته •
وكذلك برسى دخى نقبه درنظم ونقبة بيضاء ثلجية • كانها اللؤلؤة
الصافيه • قد كتب الاير على بابها من ناكها اصبح فى العافيه • و
برسى دخى كذلك لؤلؤ درنتكه ابن رشيقك ابياتندن بو بيتده واقع
اولمشدر نظم عجبا للؤلؤة وهب من سلكها • والسلك لاواه ولا
ثقب ودر • وكذلك اصطلاح نحوا اوزره رفع دخى جمله كنايادن برسدر
نظم افدى الغزال الذى فى النحو كلمنى • مجادلا فاجتنبت الشهد من شفته •
واورد الحج المقبول شاهدها • مناظرا البرين فضل معرفته • ثم انفقنى على
رايه ضيت به فالنصب من جهتى والرفع من جهته • وكذلك برسى تمييزدر

نظم

نظم مليح يعلى النحو يلتقى • مشكلات منه بلفظ وجيز • ما تميزت وجهه
قط الا انما ابرى نصبا على التمييز • وكذلك برسى دخى جزم در نظم
رب نحوى مليح بحروف النحو يجمع • يفتح الجزم لنصب ولاجل الجزم يرفع
ودخى جفنه درواق مقوس نطاق مذكر طاق كسرى وكارنامه دلنشين تهنئين
قصر شيريندن نمونه نما اولان كفل مليح ومليحه يه جبلى نعمان ديو كنايه
اولنور روضة الجليس ونزهة الانيس صاحبى ابن زفر طبيب اربلى بعض
اصحابندن نقل ايدركه موصلده برصديقم وار ايدى بركون هر مجلس ايكن
بغداده صديقه سندن مكتوب كلوب ايچنده انواع شوق وغرام وبو
بيت ايله عتاب وملام وار ايدى نظم تناسيتم عهد القديم كاننا على
جبلى نعمان نجتمع • صديقم كاغدى اوقيوب منشرح البال اولدى بن
ايتدم سندن برسؤالم وار ددى بالله عليك اخفا ايله سويله صديقم
ايتدى والله كتم ايلم سويلرم بن ايتدم اشبو كتابك صاحبه سى سنك
معشوقه جان بسندك اولان ظريفه اولدوغى معلوم اما سن الكاوداه (؟)
داردن طواف بيت ايدوب جارى ايله مؤاخذه المتشبين صديقم ايتدى
نعم اويله برخطا اولمشى ايدى اما سن انى ندن فهم ايلدك بن ايتدم
مصرع ثانيده سنكله جبلى نعمان اوزره اجتماع اتمدكى قولندن استدلال
اتدم زيرا جبلى نعمان عند ظرفاء الادب مليح ومليحه نك جانبى كفلوندن

كنايه‌در يعنى محبوب ومحبوبك بيان وتبيين وفضيحتنى كه لسان تركيده قپان
تعبير اولنان عضودن عبارتدر صديقم والله تعجب اذا ادراك ايلدك بن دخى
ابن مدم ديو تعجب ايلدى اما بيت مرقومده اولان جبلى نعمان كنايتى اصلنده
شيخ صفى الدين الحلى اشعار مجنوندن تضمين ايدوكى شعردن مأخوذدر وامل
حكايتى ثمرة الاوراق صاحبى ابن حجه بو سياقده ايراد ايدركه بركون مجنون
اصحابيله امتياز ايچون وادى قرايه چقمشدى بر محله وارديلركه برى برينه محاذى
ومساوى ايكى جبل معلا وميانه سى مفرح وادى نزهت فزا ايدى اصحابى مجنونه
ديرلركه اشبو ايكى طاغه نعمان طاغلرى ديرلر ليلى بو محله نزول اتمشدى مجنون
ايندى مغناى ليلادن بو محله نه كونه ريح هبوب ايدر اصحابى ايديلر نسيم
صبا هبوب ايدر پس مجنون تا نسيم صبا تنسم اتمدكجه بن بو محلدن كتمم
ديو يمين اتمكين نسيم صبا وزان اولنجيدك ناحيهٔ جبلينده اقامت اتديلر
ومجنون بو ابياتى او محلده نظم اتمك اوزره منقولدر نظم يا جبلى نعمان
بالله خليا ٭ نسيم الصبا يخلص الى نسيمها ٭ اجد بردها او تشف منى
حرارة ٭ على كبد لم يبق الا صميمها ٭ فان الصبا ريح متى ما تنسمت ٭ على
نفس مهموم تجلت همومها ٭ اما شيخ صفى الدين الحلى نعمان نام بر غلامى
بركيجه اغوشن مراوده رام ايدوب انكشت شكر ايله فتيله فروز هم
روغندان بللورين مواصلت اولمق اثناسنده دهان بشت جوان

تنفس

تنفس اتمكين بيت اوّلى تضمين ايدوب ديمشدر نظم اقول وقد
عانقت نعمان ليلة ٭ بنور محيا ٭ انار اديمها ٭ وقد ارسلت الياه نحوى
تنسه ٭ تروح كرب المستهام نسيمها قوله بسك نشيند بجاى كيباى
مصرع مذكور امثال عجمدندر يعنى بر شخص خسيس ودنى كيدوب برينه
اندن اخس بر نكبت كلسه ظرفاى عجم سك نشيند بجاى كيباى ديرلر
كيبا باى عجمى ايله باشجى معناسنه‌در باشجى ايله كوپكك مناسبتى
بودركه يعنى باشجى برينه كتسه باشجى يه مأنوس اولان كلاب
برينى قوردوب سائر بيكانه كلبلرى قومز نظم دلنشين است بيش
اهل خرد صد فنان درپس سكپاى يادم امدكه زين سبب كفتند
سك نشيند بجاى كيباى قوله مشكين فتيل شمع شبستان صحبت
اولان الخ منشى نادره‌دان بو مضموندن ابو العباس خيونى نك بو
قوليله توارد اتمك احتمالى وار نظم خلقوك فى تغيير حسنك رغبة
فازداد حسنك بهجة وضياء ٭ كالجمر قص ختامها فتشعشعت
والشمع قط ذباله فاضاء قوله مهره بطاس انداز سودكاه كائنات
اولدى مهره بطاس انداز امثال عجمدندر بر كمسنه بر جمعيت عظماده
خطا صوت بلند ايله يللنوب بالجمله حضار صداسنى ايشتمكله
اولكسنه تفضيح اولنمقدن كنايه اولنور كثرت استعمالدن ناشى
هر شول كمسنه‌دن بر فضيحت مستكره صادر اولمغله بين الانام
رسواى وبدنام اولسه ظرفاى اعجام انك حقنده مهره بطاس
انداخت ديو فصاحتندن كنايه ايدرلر لسان تركيده دوكنه
اوصورمشه دوندى ديدكلرى مثله قريبدركه اصلى عربيده

يا جبلى نعمان بالله خليا
نسيم الصبا يخلص الى نسيمها

افضح جبقة نخی خلقة مثلی اولوب اندن مأخوذدر بو محله مناسب صاحب
المقامات ابو الفضل بدیع الزمان همدانی بر کون صاحب عبادی زیارته
واروب صاحب دخی اکراماً اوتوردغی سریرك اوزره کندو ایله معاً
اجلاس ایلدکده بدیع زمان خطاءً بر جبقهٔ منکره صادر اولور بدیع
نفسنی فضیحتدن بری اتمك زعمیله یا مولانا بو سریرك تحدردیر صحب
بوق یا سیدی بلکه صفیر تحتدر دیجك بدیع زیاده شرمسار اولوب
قالقوب کیدر رنجه مدت صحبت صاحبدن منقطع اولدقده صحب
بو ابیاتی یازوب بدیع الزمانه کوندرمش نظم قل للقمیر لا تذهب
علی خجل من جبقة اشبهت نایاً علی عود فانها الریح لا تستطیع
تدفعها اذ لست انت سلیمان بن داود بعضهما فی المقالة الثانیة
قوله نخ معصرات امن واما ن ایله ریان یعنی سحاب امن وامان
ایله مصبوب وریزان اولان باران نصفت حسروانیله سرسبز وریان
دیمك مناسنه زیرا که معصرات ایله سحابدن کنایه اولنور کما ورد
فی التنزیل وانزلنا من المعصرات ماءً ثجاجاً عن الواحدی المعصرات
یعنی السحاب وقیل الریاح ماء ثجاجاً یعنی ماءً مصبوباً وعن المغنی
الثجاج کثیر الثج وهو الجریان من ثج اذا اراق الماء وتثجج وقیل
الثجاج السیال ابو محمد حریری رحمة الله درة الغواصده سحابدن
محتلب اولان ماء معصرات ایله مکنی اولدوغنی ابوبکر بن محمد بن
القاسم الانباریدن بو مفهومده روایت ایدوب ذکر ایدر که بر کون
برجماعت مجلس شرابده مجتمع اولمشلر ایدی ایچلرندن مغنیلری
حسان بن ثابت رضی الله عنه حضرتلرینك بو ابیاتی ایله تغنی

ایلدی

ایلدی نظم ان التی ناولتنی فرددتها قتلت قتلت فهاتها لم تقتل
کلتاهما حلب العصیر فعاطنی بزجاجة ارخاهما للمفصل اهل مجلسدن
بر بیتی حسان رضی الله عنه ابتدادن ناولتنی دیو مفرد ذکر اتمش ایکن
بعده دونوب کلتاهما حلب العصیر دیو تثنیه قلدوغنك وجهی ندر بو
شعرده اولان علتی بنی شقرده قاضی عبید الله بن الحسندن سؤال ایدرم
دیو طلاق یمین اتمکین اصدقاسی مزبوره شفقة مجلسی ترك ایدوب
معاً بنی شقره واردیلر عبید الله بن الحسنی نمازده بولتوب نمازدن فارغ
اولدقده نه ایچون کلدکلرینی اعلام ایدوب رفیقلرینك حالنی شرح
وسؤالنه جواب طلب ایلدیلر قاضی عبید الله دخی حسان رضی الله
عنه ان التی ناولتنی فرددتها قولیله آب ایله ممزوج شراب مراد ایدوب
مفرد ذکر ایلدی بعده کلتاهما حلب العصیر دیو مثنی قلدوغی عنبدن
محتلبه اولمش خمر صرف وسحابدن محتلب اولان ماء مطری مراد ایلدیکه
قرآن کریمده معصرات ایله مکنادر دیو جواب ویردی عن الدرة و
سألوه الجواب فقال ان التی ناولتنی فرددتها عنی به الخمر الممزوجة بالماء
ثم قال کلتاهما حلب العصیر یرید الخمر المحتلبة من العنب والماء المحتلب
من السحاب المکنی عنها بالمعصرات فی قوله تعالی وانزلنا من المعصرات
ماء ثجاجا اما ابو محمد حریری بنه درة الغواصده دیر که بو تفسیر قاضی
عبید الله بن الحسنك اندوکی تفسیردر لکن هنوز شعرده کشف و
بیانه محتاج نکتهٔ خفیة قالدیکی آب ایله ممزوج شرابه خمر مقتول دینور
زیرا انجق ساقی شرابی آب ایله ممزوج قلسه قتلت الخمر دیرلر مزجت
بالماء معناسنه نتکه بنه حریری کندو مقامهٔ فقهیهسنده قال

الممنوع الذمی من قتل العجوز فقال رضیة فی العجون لا یجوز دیو اراد ایلیوب
بعده العجوز الخمر وقتلها مزجها دیو تفسیر اتمشدر اما شرده باقی قلان
نکته یی درة الغواصده بو وجه ایله بیان ایدرکه حسان ان التی ناولتنی
فردد تها قتلت قولیله کندویه کاسهٔ ممزوج صونان ساقیه خطاب
ایدوب سنک بکا صوندوغک کاسه قتل اولنمش ایدی پس بن رد
ایلدم دیمکله کان ساقینک فعلنه شعوری یعنی که شرابی ایلدوکنه
متفطن اولدوغنی ساقیه تفهیم واعلام مراد اندی بعده بو نکله
فناعت المیوب قتلت قولیله ساقی یه مقابلهٔ مزجده قتل ایله دعا
ایلیوب فهاتها لم تقتل دیمکله ساقیدن ممزوج اولمامش خمر صرف استعطا
ایلدی ودخی ارخاها للمفصل قولنده مفصل بکسر المیم لسان معناسنه
دردزیرا حق ایله باطلی بینی لسان فصل اندوکیچون لسانه مفصل
تسمیه اولندی دیو تحریر ایدر ارخاها للمفصل یعنی اللسان وسمی مفصلا
بکسر المیم لانه یفصل بین الحق والباطل قوله شعاب ارضین ارضین
ارضک جمعیدر خلق جمع ارضده ارامنی دیدکلری خطادر زیرا ارض
ثلاثیدر ثلاثی ایسه افاعل وزننده جمعلنمز پس جمع ارضده صواب
اولان فتح را ایله ارضون دیمکدر عن درة الغواص ویقولون فی
جمع ارض فیخطؤن فیه لان الارض ثلاثیة والثلاثی لا یجمع افاعل
والصواب ان یقال ارضون بفتح الراء قوله سراط وضراط مثال
عبدندر خلقدن استدانه واستعاره برله وغیری طریق ایله الدوغی
مال واشیاهرنه ایسه اکل وبلع ایدوب ادا ایلیان کمسته حقنده
ضرب اولنور اصل ترکیب مثل امثال المیدانیده وسائرنده الاخذ سریط

والاداء

والاداء ضریط اولوب سریطی وظریطی دخی روایت اولنمشدر
ایکسی دخی بر معنایه اولمق اوزره مصرح اولوب تفسیرنده اذا اخذ
المال سرط یعنی بلع واذا طولب بالاداء اضطرط صاحبه یعنی خلقک مالنی
اخذایدوب اکل وبلع ایدرکجن اداسیله مطالبه اولنسه مال صاحبنه
ضرطه چکر یعنی استهزاء واغزی ایله زورت ویردی عن ابی البقاء اضرط
ای جعقد بقیه استهزاء به ومثل مذکور الاخذ سلجان والقضاء لیان
ترکیبی دخی مستعملدر السلج بسکون اللام وفتحها البلع یقال سلج اللقمة
سلجا ای بلعها وبابه علم یعنی سلج لامک سکونیله علم بابندن
یوتمق معناسنه نظم لئن فات یا مولای محبوبک الذی بلغت به
فی الفستق ما کنت ترتجی فقله بالاوهام شکلا وقامة وخصرا
وردفا ثم عاینه واسلج قوله بقاع وصیاصیه صیاصی جمعیدر مفردی
صیصة اولوب حصون وقلاع معناسنه وجلاهلرتار وبودی
تسویه اندکلری نسنه وبای خروسک صویه تعبیر اولنان طرنق
وبوینوز معنالرینه که اوکوز وسائر بوینوزلو حیوان بوینوزلری
ایله تحصین ایدوب نفسنی انکله حفظ اندوکی کبی سکان
قلعه دخی تحصین اتمکین حصون وقلاعه صیاصی تسمیه اولندی
عن المغنی الصیاصی القلاع جمع صیصة ای القلعة والصیصة
شوکة الحایک یسوی بها السدی واللحمة وقرن البقر وشوکة
رجل الدیک وانما سمیت القلعة صیصة لانها تحفظ ساکنیها کما
یحفظ البقر بقرنه نفسه وعن ابی البقاء الصیاصی الحصون واحدها
صیصة واصل الصیاصی القرون لان ذوات القرون یتحصن بها

بعضها في المقالة الثامنة قوله باشنه سعالى وساوس دخى اوشرور
سعالى علي وزن صحارى سعلاة نك جمعيدر جن طائفه سندن مسكنى باديه
وصحراى غول بيابانك زياده خبيثه سى اولان مؤنثه ديرلر مذكرينه
كهنكع تسميه اولنور جولده وبيابانده انسانه انسان كبى تمثل ايدوب
كورنمكله اردنه دوشوب بولنى ازدروب هلاك ايلرعن شريشى
السعلاة انثى الغول وذكرها سمى الكهنكع والغولجن مسكنها الصحارى
ترى الانسان كانها انسان فلا يزال يتبعها حتى يضل الطريق فيهلك
قوله سيل العرم بوقول نظم كريمه فارسلنا عليهم سيل العرم آيتندن
مقتبسدر مقاله اولى شرحنده تفصيل اولنمشديكه اهل سبا اهل مدينه
مأربدر قريبا جرذ ديدكلرى فارة الاعمى كه لسان تركيده كوستبك ديرلر
سد مأرب اندرله رخنه پذير اولوب منهدم ومملكتلرى سيل ايله خراب
اوله جغنه كهانت ايله علم حاصل ايتمكله زعملرنجه جرذى دخولدن منع
ايچون هر ايكى حجر بيننده اولان شكاف وسوراخلك اغزنه بر كربه ربط
ايليوب بر فرجه خالى قومديلر لكن زمان تفرق وتشتتلرينه اراده
لم يزلى مقارن اولدقده من طرف الحق مسلط اولان جرذ اوله باخود
بر غيرى حيوان اوله علوايدوب هره ايله محاربه ومكانلرندن پراكنده
وپريشان ايتمكله بالجمله جرذ سدك سوراخلرينه ولوج وداخلدن
سدى نقب ايتمكه بشلديلر اهل مأرب خبير وآكاه دكل ايكن سد نقب
جرذيله خلل پذير اولدى تاكه سيل كلدكده منسد اوليوب منهدم
وبالجمله اموال وارزاقلرى غرق وبيوت وبستانلرى دخى قوم ايله
مدفون اولوب بلورسزا اولمغين اطراف بلاده متفرق اولديلر ايله

عند

عند العرب صار بنو فلان ايدى سبا ديو مثل اولمشدر عن تفسير
اذا كانوا يجدون في علمهم وكهانتهم انه تخرب سدهم فارة فلم
يتركوا فرجه بين حجرين الا ربطوا عندها هرة فلما جاء زمانه وما
اراد الله بهم من التفريق فجاء الجرذ او دابة غيرها وحارب الهرد
وشردها عن مكانها ودخل بين حجرين فخرب السد من داخل وهم
لا يعلمون فلما جاء السيل وجد خللا فدخل فيه حتى قطع السد
وفاض على اموالهم ودفن بيوتهم الرمل ففرقوا حتى صاروا امثالا
عند العرب تقولون صار بنو فلان ايدى سبا اى تفرقوا وتبددوا
فذلك قوله تعالى فارسلنا عليهم سيل العرم قوله برو تاسر خورشيد
رابكير يعنى يورى باشكى آل قاج معناسنه اصل تركيب مثل سر
خود كرفت اولوب باشك الذى ديمك محلده مستعملدر نتكه مولانا
جامينك بو بيتندن ظاهردر نظم مرغ چمن كرفت سر خود فغان كنان
كنز طاقت شنيدن افغان من نبود قوله ليس البلية في ايامنا عجبا
بل السلامة فيها اعجب العجب بيت موقوم امام على كرم الله وجهه
حضرتلرينك كلاميدر العلم عند الله واشاغيسى دخى بوابياتدن اولمق
اوزره مسموعدر نظم ليس اليتيم الذى قد مات والده ان اليتيم
يتيم العقل والادب ليس الجمال بالثوب تزينه ان الجمال جمال
جمال العلم والحسب قوله ايم الله بكسر الهمزة وفتحها محل يمينده
مستعمل اقسامدندر اصلنده ايمن الله ايدى نون حذف
اولنوب ابتدائيت اوزره مرفوعدر خبرى محذوف اولوب تقدير
كلام ايم الله لازمة لى ديمكدر واشتقاقى يمن وبركة دندر بعض

كنز

قوت مناسنه اولان یمیندن مشتقدر دیمشلر و بعضیلر دخی همزه
قطع ایچوندر زیرا اصلنده جمع یمین اولوب معناسی قسمی الله و
یاخود اقسم بالله در دیمشلر عن ابی البقاء ایم الله بکسر الهمزة و
فتحها واصلها ایمن الله فحذف منها النون ویستعمل فی القسم وهی
مرفوعة بالابتداء والخبر محذوف ای ایم الله لازمة لی واشتقاقه
من الیمن والبرکة وقیل من الیمن وهو القوة وعن المغنی اصلها
من ایمن الله بفتح الهمزة وکسرها وقیل الهمزة للقطع لانه جمع یمین
ومعناه قسمی الله او اقسم بالله قوله نار الحباحب منابه سنده لمعان
ایدن خرمکسلرک نار الحباحب امثال عربدندر هر نسنه که صورت
ظاهرده نمایشلو اولوب تحتنده طائل اولمامغله بی فائده و منتفع به
اولمیه عرب الا نار الحباحب و نار ابی الحباحب دیرلر ومثله سراب البسابب
امامورده مثله اقوال مختلفه وارد در بعضیلر طاشلق یرلرده آت
نعلینک قدحی ایله فروزان اولان شراره در نتکه نظم کریمده
فالموریات قدحا وارد اولمشدر و بعضیلر دخی یاز ایامنده اخشام
ایله یتسو بیننده طیران ایدن دوره طائر در قنادلرک آچوب
قپادقجه اتش ضیا ویرر دیوب لسان ترکیده یلدز بوجکی دیدکلری
طائر اولمق اوزره نقل اتمشلر بو محلده منشیء مقالنک دخی مرادی
بو فهم اولنور اما مقدمات ادبیه صاحبی حباحب دیدکلری شایده
بخیل بر آدم ایدی شویلکه ضیاسیله کمسه انتفاع اتمک ایچون
کیجه لرده ایقاد نار اتمز ایدی اگر اقتضا حسیله یقرسه دخی
بعید و قریب بر مستفیء احساس ایلسه فی الحال اطفا ایدوب

یقدوغی

یقدوغی آتشله کمسنه انتفاع اتمامکین هر منتفع به اولمیان شیء
حقنده ضرب اولنور مثل اولمشدر دیو ابن عباسدن نقل ایدرلر کان ابن
عباس رضی الله عنه یقول کان الحباحب رجلا بخیلا لا یوقد نارا
بلیل کراهة ان یقتبسها من ینتفع بضوءها وکان اذا احتاج الی
ایقادها ثم اذا ابصر مستضیئا بها اطفاها فضربت العرب بها مثلا
وذکروها عند کل شیء لا ینفع به و بعضیلر دخی حقیقتده نار اولمیوب
عیون انسانه هر آتش کبی کورونن ضیایه نار الحباحب دیرلر
دیو جاحظدن روایت اتمشلردر قال الجاحظ کل نار یریها العین
ولا حقیقة لها هی قوله کدو افتاد و بادنجان بر آمد امثال
عجمدندر قچن بر نکبت کیدوب برینه بر انک کبی نکبت کلسنه
ایکسنک بری برینه نسبت رجحانی ذکر اولنوب عجبا سلفی ایله
خلفی بجدر من وجه فی نفسی ترجیح اولنور دینلدکده ایکسنک
دخی حاللرنده نسنه یوقدر نتیجه طرحاللو برحاللو دیجک
محلده ظرفای عجم کدو افتاد و بادنجان بر آمد دیوه صریح مذکوره
عینیله ضرب ایدرلر نتکه کمال خجندینک بو ابیاتنده نظاهردر
نظم چو حاجی احمد کل از در شیخ ● جدا افتاد از وافتان بر آمده ● روان
بر منظر او حاجی اسوده ● طربناک وخوش وخندان بر آمد ●
چو تا بستان رسید وشد هوا کرم ● کدو افتاد و بادنجان بر آمد قوله
سیاری سنمار بخت بیدادایله سنمار نعمان ابن امرء القیس ظهر
کوفه ده قصر خورنقی بنا ایدن مشهور معماردر و میدرا ابو الفضل
میدانی باب جیمده جزاؤه جزاء سنمار دیو ایراد اتدوکی امثالده اوکوب

حوردجایدوحی بنی الخورنق الذی بظهر الکوفة للنعمان بن امرء القیس فلما
فرغ منه القاه من اعلاه فخر میتا وانما فعل ذلك لئلا یبنی مثله لغیره فضرب
به المثل لمن یجزی بالاحسان الاساءة دیو تفسیر اتمشدر یعنی سنمار
نعمان بن امرء القیسه ظهر کوفه ده خورنقی بنا ایدن بر رومی کسنه در
وقتاکه بنا تمام اولدی ملوکدن برینه دخی خورنق مثللو بر قصر بنا
اتمیوب کندویه مخصوص اولسون دیو نعمان سنماری بالای بامِ خورنقدن
اشغی اندروب هلاك اتمکله احسان مقابلی اساءت ایله مجازات
اولنان کسنه حقنده ضرب اولنور مثل اولمشدر وقال الشاعر جزتنا
بنو سعد بحسن فعالنا جزاء سنمار وما کان ذا ذنب قوله کقدار فی ثمود
قدار قوم ثموددن ناقهٔ صالح علیه السلامی عقر ایلیان مرد مشئومك
اسمیدر اناسنه قدیره وباباسنه سالف دیرلر ایدی انك فعل شومی
ایله قوم ثمود مظهر قهر سبحانی اولوب هلاك اولملریله بین العرب اشأم منه
مثل اولوب اشأم من قدار واشأم من احمر ثمود دیرلر بعض نسابون
ثمودی عاددن اولمق اوزره روایت ایدوب اشأم من احمر عاد دیمشلر
عن حمزة الاصفهانی وهو قدار بن قدیره وهی اسم امه وابیه سالف عقر
ناقة صالح علیه السلام فاهلك الله تعالی بفعله ثمود فضرب به المثل
فی الشوم فقیل اشأم من احمر عاد عن ابی عبیده وقد قال بعض النساب
ان ثمود من عاد وتمام قصه سی تفاسیرده در قوله وحداة وبندقة
ایکسی دخی امثال عربدندر هر بری صاحبنك کفوی ومقاومی اولان
مثلین متوافقین ایچون ضرب اولنور مثللردر اما وافق شن طبق
مثلنده عما اختلاف ایدوب اکسری ایکی قبیله سی شن بن اخصی بن

دعمی بن جدیله بن اسد بن ربیعه بن نزار اولوب طبق ایسه بنی ایاددن
بر حی اولمق اوزره ذاهب اولمشلردر شن قبیله سنه طبقدن غیری قبائل
مقاومت ایده مدکلرندن هر برو آخرك کفوی ومقاومی اولمغله بین العرب
مثل اولمشلردر اما بعضلر شن دیدکلری دهاة عربدن بر کسنه ایدی
کندویه موافق وملایم بر عورت بولمدقچه تزوج ایلمك اوزره التزام
نفس ایدوب ارتیاد مطلبی ایچون جوب بلاد ایدردی تاکه بر کون اثنای
طریقده بر آدمه رفیق اولوب یوله چقدقلرنده شن رفیق اولان آدمه
دیدیکه اتحملنی ام احملك یعنی سن بنی یوکلنورسین یوخسه بن سنی
یوکلنه یم رفیق ایدی یا جاهل ایکی راکب بری برینی نجه یوکلنوب کتورد
شن سکوت ایدوب بر زمان کتدیلر بر مزرعه راست کلدیلر شن رفیقنه
ایدی اتری هذا الزرع قد اکل ام لا یعنی کوردیکك زرع اکل اولنمشمیدر
یوخسه اولنمامشمیدر رفیق ایدی یا جاهل کورمزمیسین هنوز سنبله سنی
نجه اکل اولنمش اولور شن ینه سکوت ایدوب بر زمان دخی کتدیلر رفیقنك
قریه سنه قریب محله کلدکلرنده بر جنازیه راست کلدیلر شن رفیقنه
ایدی اتری صاحبها حیا ام لا یعنی بو جنازه صاحبنی صاغمی کورسین
یوخسه اولمشمی رفیق ایدی بن سندن اجهل کسه کورمدم صاغ
آدمی قبره کتوردکلری کورلمشمیدر که صاغمی یوخسه اولمشمی دیو سؤال
ایدرسین شن ینه سکوت ایدوب قریه یه دخول ایلدکلرنده شن
مفارقت مراد ایلدی رفیقی رضا ویرمیوب شنی اول کیجه مسافر
خانه سنه قوندردی مکر رفیقنك طبق نام بر عاقله قزی وار ایدی
قزینك یاننه دخول قزی باباسندن مسافرك کیم اولدوغنی سؤال

سؤال اندكده باباسی اثنای طریقده رفیق اولدم لكن مدّة العمرمده
بربویله اجهل آدم كورمدم بكا بوكونه سؤاللر ایلدی دیو اشتكا اندی
امّا فرحكایتی كوش ایدیجك باباسنه ایندی یا آبت ما نطق الّا
بالصّواب مسافر جاهلدر كل سویلدیكی جمله حق جاهل سن سنكه
انك مزایای كلامنه واصل اوله مدك امّا اوّل اتحملنی ام احملك
قولیله مرادی تحدّثنی ام احدّثك حتی نقطع الطّریق بالحدیث یعنی سنی
برحكایت بسط ایدرسین یوخسه بنی تاكه یولی محادثه ایله قطع ایدوب
دوكیالوم دیمكدر ثانیا اتری هذا الزّرع قد اكل ام لا قولیله مرادی هل
استسلف اربابه ثمنه ام لا یوزرعك صاحبی ثمنی استسلاف ایدوب
اكل ایتمشمیدر یوخسه اتمامشمیدر دیمكدر ثالثا صاحب جنازه دن استفهام
ایله مرادی اخلف عقبًا یحیی ذكره به ام لا یعنی بومیت اردنجه ذكرینی
احیا ایده جك نسنه تخلیف ایدیمی یوخسه اتمدیمی دیمكدر پس حریف
ظنریه شنك یاننه چقوب شنه ایندی اثنای طریقده سؤال ایلدوكلك
كلامك تأویلی بودر دیو قزندن كوش ایلدیكی كلامی نقل ایدیجك شن
ایندی نعم توجیهی بودر ومرادم دخی بوایدی امّا بوسوز سنك دكلدر
بوسوزك صاحبی كیمدر طوغری سویله دیویمین ویردی نعم بوسوز بنم
دكلدر قزمكدر دیو معترف اولیجق شن دخی بویله زوجه بولمد قجه
تزوج اتمك ایچون دوربلاد ایلدوكلك تفهیم اتمكله حریف قزینی شنه
تزوج اندی ایرته سی قزك جیل وجیرانی شنی كوروب ذكا وفطنتده
واقفا اولدقلرنده وافق شنّ طبقة دیملریله هرمثلین متوافقین ایچون
بین العرب مثل اولمشدر دیو ابو الفضل میدانی امثالنده وابو محمد

حریری

حریری فرقنجی مقامه سنك تفسیرنده بووجه اوزره ایراد اتمشدر
امّا اصمعیدن بومثلك تفسیری سؤال اولندقده اظنّ الشّنّ وعاء
من ادم كان قد استشنّ فلمّا اتخذله غطاء وافقه ضرب فیه هذا
المثل دیو جواب ویرمش یعنی ظنّ ایدرمكه شن دیدكلری ادیمدن بر
یابس وعاء بالیه دریعنی براسكی قورومش قربه دروقتا كه اكا بر غطا
اتخاذ اولنوب موافق كلسه وافق شنّ طبق دیرلر عن النضر بیشی
الشّنّ القربة الیابسة البالیة وعن ابی البقاء استشنّ الادیم ای
یبس واخلق حاصلی هرمثلین متوافقین ایچون ضرب اولنور مثلدر
غالبا لسان تركیده چولمك قپاغنی بولدی مثلی اصمعینك بوقولندن
مأخوذدر اما حداة وبندقه مثلی عدوسی سببیله تفزّع ایدنلر ایچون
ضرب اولنور ودخی كندو نظیر وماننده مبتلا اولان كمسنلر ایچون
حدا حدا وراك بندقة دیرلر مثلدر دیو بعضیلر روایت ایدوب
اصلی نبات ها ایله حداة حداة ایدی ندا موقعنده واقع اولمغله
ها ترخیم اولنمشدر دیدیلر امّا اثیر احداة وبندقه كلامیله
مرادنه اولدوغنده اختلاف واردر بعضیلر حداة برطائردر بندقه رامی
البندقه دیمشلر غالبا بالچقدن مصنوع یوارلق دانه لركه كمان كوه
وسائر آلات رمی ایله طیوره رمی اولنوب صید ایدرلر مراد بو اوله و
بعضیلر دخی حداة بندقه سعد العشیره ایكی قبیله ایدیلر حداة قبیله سی
كوفیه نزول وبندقه لی اغاره وبندقه یمنه واروب نزول بعده علی
الغفلة حداة قبیله سنی بصوب غارت اتمكله حدا حدا وراك بندقه
دیو مثل اولمشدر یعنی یا عشیرة حداة اردكده بندقه عشیرتی واردر

القریة الیابسة البالیة

غافل اولمه دیمك معناسنه وحدا احدا عصبا وقفاکبی غیر مهمور اولنن
اوزره دخی روایت اولنمش حاصلی ایکسی دخی بری برینك کفوی و
عدیله ومقاوی اولان مثلین متوافقین ایچون ضرب اولنان مثللردر
بعضها فی المقالة التاسعة بومقالده کلید تانیس ایله قفل کشای
دروازه تدلیس اولوب قولندن اشاغیده هرداتی ماذون قولنه کلنجه
منشیء رساله شیمهٔ اسمعلیه که الکاسیعیه دخی دیرلر انلره بینلرنده
مرموز اولان بعض اصطلاحات مناسبتله ارالق ارالق ایراد اتمش
شرح بیانی مستقل بر رساله اولمغله محتمل اولمغین طی اولندی قوله اول
خرکه بنی حلبهٔ موبقاتده تازیانهٔ فاخرج منها ایله مصلی مجلی یه وتالی
مسلی یه مسابقت کوستررلك اما حلبه قوشدروب یارشدرمق
ایچون اعداد اولنوب یاراندرلمش اتلردر وبعضیلر آت تلر
یارشدره جق میدانه دخی دیمشلر عن المغنی الحلبة المیدان وانما
سمیت حلبة لانها یجلب القوة والعرق ودخی یارش ایچون اعداد اولنان
خیولك مراتبی صحاح جوهریه وسائر لغات عربیه ده اون مرتبه اولنق
اوزره مسطوردر زیرا عرب آت قوشوسی ایلدکلرنده خیولی اون
اون ارسال ایدوب جمله سنی سبقت ایدوب ایلرو کلنه مجلی
دیرلر صاحبنك روینده ن غبار کدوب جلتق زدوده اتمدن ناشی
انك اردنجه کلنه مصلی دیرلر اوچنجسنه مسلی دیرلر دوردنجسنه
تالی بشنجسنه مرتاح التنجسنه عاطف یدنجسنه حظی سکزنجسنه
مؤمل طقوزنجسنه لطیم اونجسنه سکیت دیرلرنتکه ابن الانباری
جمله سنی بو ابیاتده جمع ایدوب دیمشدر نظم جاء المجلی والمصلی بعده

ثم

ثم المسلی بعده والتالی • والخامس المرتاح ینقص عدده • والعاطف الصحال
کالدیبالی • نسقا وقاد حظیها فی صفوة • ذاك المؤمل غیر ذی الاشکال •
ثم اللطیم یقودها بجمعها • قیل السکیت العاشر الذیالی • وایضا قال
الاخر نظم سبق المجلی والمصلی والمسلی • بعد تالیه تری المرتاحا • و
بعاطف ولحظی ومؤملا • حلب اللطیم علی السکیت صباحا اما اصمعی
ایله ابوعبیده دن سوابق الخیل اسماء مذکورهٔ عشره دن موثوق به ثانی
ایله عاشردن غیرینك اسملری مسموع اولمدی ایحق ایکنجسنه
مصلی دیرلر صلادن صلا ایسه آت قویروغنك ایکی جانبنده اولان
استخواندر واونجسنه سکیت دیرلر بو منقولدر اما ابو العباس
شریشی حریری شرحنده هر برینك وجه تسمیه لرینی مفصل بیان
ایدوب اونجسنه سکیت دیدکلری صاحبی خشوع وذلت وعی و
خجالت برله ساکت اولدوغندندر زیرا عرب اونجی فرسك بوینینه
بر رسن طاقوب واوزرینه بوزینه سوار ایدوب تشهیر وصاحبی
بونکله تخجیل وتعییر اتملریله صاحبی کمال حزن عار ایله ساکت اولمغن
ناشیدر دیو تحریر اتمشدر قوله کما دیك طوسی برآمد بجوش امثال
عجمدندر اصل ترکیب مثل دیك طوسی بجوش می آید اولوب برکمسنه
شخص آخره اولان شوق ووجدی عمدا اتباعیله متشوق اولوب
اظهار شور وشغف برله جوش وخروش کوسترسه ظرفای
اعجام اولکمسنه حقنده مصراع مذکوری ضرب ایدرلر نتکه
علاء الدین نام برمقلد صوفی وجد وحالدن بی بهره ایکن
بهرهٔ خلقهٔ ذکر اللهه اکیلوب خلقه اظهار وجد وحالات

اندکره کمال الخجندی دیمشدر نظم چون علاء الدین بوقت سماع •
زدفغان وخروش می آید • کویا ازحرارت انکشت • دیک طوسی
بجوش می آید اما موردمثل مختلف فیه اولوب دیک ایله طوسنک
مناسبتی نه یوزدن ایدوکنه تحریره سزا موثوق به روایت
کوش زدحقیر اولمامشدر زیرا اکثر اهل طوس تذکیر کاو و
جاموس ایله استمزاج اولنه کلمشدر اهل هرات پشت حمام نلفی
بیرهیری ایله اولندوغی کبی نتکه نصیر طوسی تا معتصم خلیفه
عرض ایلدکده این حاجب بونی کتورمکدن ایسه طوسدن بر
اصلاح اوکوز کتورسک دخی اعلا ایدی دیو تألیفی نهر شطه
القا اولنوب اعجبنی طرفنه کلامنک قصه سی بین الناس مشهور
ومعلومدر منشیء مقالتک دخی عنوان رساله کاوساله
طوسی حکیم فردوسی کورنمکین دیدیکی قول بونی مؤیددر والله
اعلم بالصواب قوله کالباحث عن حتفه بظلفه امثال عربدندر
موردمثل برکون برکسته بر وادیده بر ظبی ویا خود بر شاة یعنی بر
کوسفند صید ایدر لکن ذبح اتمکه یاننده بچاغی بولنمز بو خلالده
صید طرناغی ایله زمینی اشمکه بشلر ناکاه اشدوکی یردن
بر بچاق ظهور ایدوب اول بچاغله اول صیدی ذبح اتمکله بین
العرب کند واجتهادی ایله ورطهٔ هلاکه کرفتار اولان کمسنه
حقنده ضرب اولنور مثلدر ومثل مرقوم کالباحث عن المدیه و
دخی حتفها تنا ذبا ختلافها ترکیبلری ایله دخی مستعملدر قوله
جو چیشمار آنکه خورد از سیر • بیت مرقوم شیخ سعدینک

بوستانی

بوستانی ابیاتندندر چیشمار دیدکلری نسوان عجم بر دختری
عروس اندکلرنده عروسدن زخم چشمی دفع ایچون بر سبویه بر پیکر
تصویر ایدوب غازه وکلکونه وآبذرایله رخساره طراز اولوب عروسک
لباسنه مشابه البسه الباس وانواع پیرایه و زیب ایله شخص عروس
الباس ایدرلر عروسی کورمک مراد ایدنلره ابتدا انی کوستررلر بعده
اول سبوی سورخانه ده بالای بامدن آشغی بر تاب ایدوب بونه کونه
شکست اولورسه چشم بد دخی اویله شکست اولسون دیرلر
صاحب عروس اکر اغنیادن ایسه زر ده منتظر اولان یغماکران ایچون
درون سبویه وسعی مرتبه سی درهم ودینار واکر فقرادن ایسه
نقل وچرز قسمندن شکر بادام وپسته و زبیب مثللو شیلر قیوب
سبو بامدن دوشوب شکست اولدقده یغما ایدرلر حاصلی چیشمار
اصابت عینی دفع ایچون اختراع اولنان رقیه مقوله سی نسنه دیرلر
دیو مهره امثال عجمدن بعضیلرینک تحریراتنده مسطوردر اما محصول
بیتدن منفهم اولنان معنی بودرکه سندن منفعت امید نده
اولنلرسنک پارهدن اتیلوب یاردن اوجوب ضرریکه بلکه
عطب وهلاکنه مترقب ومترصدلردر دیمک اولورکه عربیده
ابیات سائره دن نظم هذا قضت الایام ما بین اهلها •
مصائب قوم عند قوم فوائد • قولنه قریبدر قوله غاب وغلده
غلهٔ غلهٔ غنایم ایله اغتنام هنکام صیغه قالسون شمدیلک
کافات شتادن کن وکانون وکسر ناعم ایله اولواونده مغتنم
اولسون بو قولک مفهومی معلوم بیانه حاجت یوقدر اما غاب

غلل وغلة غلة لفظلريله منشئ رسالتك غالبا مرادى شاعرك بو قولنى
تلميحدر نظم جاء الربيع وعندى من لذاذته • سبع اذا ما نباني ما ألفا لبلده •
غنم مع القادر دو الغاب والغلل • بعد الغبوق وغم غلة المورد • وكذلك
كافات شتا قوليله دخى مرادى ابن سكرة الهاشمى ابو الحسن محمد بن
عبد الله بن محمدك مشهور ومتعارف اولان ايكى بيتدر كه ابو محمد
حريرى مقامه كرجيه سنى اول بيتلر ايله مسكى الختام ايتمشدر
اول ايكى بيت بونلردر نظم جاء الشتا وعندى من حوائجه • سبع
اذا القطر عن حاجاتنا حبا • كن وكيس وكانون وكاس طلا •
بعد الكباب وكس ناعم وكسا • شعر موقومى ابن سكرة حلول
موسم شتاده برنيجه لو كونده نظم ايدوب احبابندن برينه كوندرمك
اوزره شريشى روايت ايدوب واصلنك تمامى دخى بويله
اولمق اوزره يازر نظم يوم مطير وعندى من حوائجه • سبع اذا الغيث
عن حاجاتنا حبسا حروف كافاتها فيها مقدمة • اذا تلاها الفتى ذو الليل درسا
كن وكيس وكانون وكاس طلا • بعد الكباب وكس ناعم وكساء • فلو
مطرت البحار الدهر لم نرف • اقول الحسن هذا اليوم بي واسا اما ابن
مسعود لبال بر كاف دخى زياده ايتمكله سكز كاف ايله نظم ايدوب ديمشدر
نظم وكم ليلة في شهر كانون بتها • عانق من جدّى بها الدعص والغصا •
جمعت من الكافات فيها ثمانيا • فما شئت من مرائي اتق جوى الحسنا •
كرانا وكيزانا وكستا وكاعبا • وكتا وكوبا الكوانين والكنا • نتكه
امير تميم بن المعز كافك برينك نقصانيله التى كاف ايله نظم ايتمشدر
نظم اذا هب سلطان المريس ضاحكا • سحيرا وحل الترب كل نقاب

وردعلى

وردعلى افق الغمام نيابه • فقم فالقه في عدة وحراب • بكن وكانون
وكاس مدامة • وكس وكيس وافر وكباب • وكذلك شيخ احمد دمشقى جواب
شتادن عدا اولنان كافاتك عدميله بو موالى ديمشدر نظم جاء الشتا
وما عندى من الكافات • الا الدموع الذى في الخد وكافات • لا كن لا
كيس لا كانون لا كاسات • والكس سافر ونساج الكسا قدمات •
وقال الاخر من الجواب في الكافات الشتا نظم وكافات الشتا تعد سبع
ومالى طاقة بلقاء سبع • اذا ظفرت بكاف الكيس كفى • ظفرت بغرد
يأتي بجمع • ابن سكرة نك اشبو كافات شتا شعرينه عصرنده اولان
شعرا ومتاخرين حددن بيرون بيرولك ايدوب حتى كافاتده مضمون
منقضا ولمدن ناشى بتون حروف تهجيده نظم المشتردر اما ابن مسعود
كافات شتانك ضدى رأت صيف ديو بر ايكى بيتى نظم ايتمشدر نظم عندى
فديتك رأت ثمانيه • ابني بها الحران وانفوان وردا • رف ودوح وريحان
وريق رشا • ورفرف ورياض ناعم وردا • تطويل كلامدن اعراض برله
بو محله بونلر ايله اكتفا اولنوب سائرى طى اولندى اما بو كافات شتا
صاحبى ابن سكرة صاحب ظرف وملح فحول افراددن بر شاعر بركوى ايدى
حتى ديوانى اللى بيك بيت اولمق اوزره مرويدر جمله اشعار محلندن
بر كون ايام بهارده بر سرو قد تازه غلامى اللده بر شاخچه شكوفه
دار كوروب ديمشدر نظم غصن بان بدا وفي اليد منه • غصن
فيه لؤلؤ منظوم • فتحيرت بين غصنين في ذا • قمر طالع وفي
ذا نجوم • وكذلك ابن البرغوث نام بر غلام اشفته خرامه تعلق
حاصل ايدوب آب وتاب وخيال رخساريله كيجه لرده كحل رقاد

دیدیٔ بیدارندن نشسته اولمغله دیمشدر نظم بلیت وما اقول بمن
وانی ۰ اذا انا قلت من تعشقنی ۰ حبیب قد نفی عنی رقاده ۰ فان غمضت
ایقظنی ابی قوله غوانی مواعید عرقوب ترادی کبی اما ناصر المطرزی
ذکر اولنان عرقوب خلف وعد وعدم ایفای عهد ایله بین العرب
مثل اولمشدر خیبر یهودیلرندن بر کذوب یهودی دیو اول تحریر
ایدوب بعده حمزهٔ اصفهانیدن اخلف من عرقوب دنمکله خلف وعده
مثل اولمش یثرب ساکنلرندن بر کمسته اولمق اوزره نقل ایدوب
دیمشدر عرقوب رجل من خیبر یهودی کان کذوبا بوعد لا یفی
قال حمزة الاصفهانی هو رجل من ساکنی یثرب یضرب المثل فی الخلف
فیقال اخلف من عرقوب اما امثال ابو عبیده ومیدانی ومنتخب
میدانیده باب المیمده مواعید عرقوب دیو مصرح اولوب ابن الکلبی
دن نقل اولنمشدر که عرقوب اخلاف وعد ایله بین العرب مثل
اولمشدر یثرب ذات النخله ساکن عمالیقدن بر بخیل کمسنه ایدی
برکون قرنداشی قلت ذات یداپله ذا متربه اولمغین عرقوبدن شی
سؤال ایدوب استعطا ایدر عرقوب صبر ایت شو نخله طلع
اولدقده طلعی سنك اولسون دیو وعد ایدر وقتا که نخله طلع
اولور برادری انجاز وعد امیدیله عرقوبه طلع نخله یی استدکده
عرقوب هله صبر ایت بلح اولسون دیو دفع ایدر بلح اولدقده
زهو اولسون دیو ردع ایدر زهو اولدقده رطب اولسون دیو
نهی ایدر رطب اولدقده تمر اولسون دیو اغفال وکیجه ایله
خفیة قالقوب بالجمله تمری دوشروب قرنداشنه بر تمر ویرمکله

مواعید عرقوب دیو باب خلفده مثل اولمشدر قال علقمة وقد
وعدتك موعدا لو وفيت به ۰ کموعود عرقوب اخاه بیثرب ۰ و
قال کعب زهیر کانت مواعید عرقوب لها مثلا ۰ وما مواعیدها
الا الاباطیل وقال ابن شرف وما بلوغ الامانی فی مواعیدها ۰
الا کاشعب یرجو وعد عرقوب ۰ وقد تخالف مکتوبا لقضاء به
فکیف لی بقضاء غیر مکتوب وقال ابن حجاج فدیتك من لقبی
مثل ما ۰ لقیته والحق لا یقضب ۰ فقلت یا عرقوب اطمعنی
فقال لنفسك یا اشعب ۰ وقال الاخر نظم واکذب من
عرقوب یثرب لهجة ۰ وابین شوما فی الحوایج من زحل ۰
قوله فناع کمونی رنك بو قولدن مراد الیوم السنه الا
انامده سائر اولان وعد کمون مثل مشهور دیدرکه امثال
عربیده اخلف من شرب الکمون دیو مذکور اولوب یعنی
السقی فیقال له اشرب الماء دیو مفسردر نتکه میرك رساله سنده
زیره را بو عده پرورش میدهند برزی وعدکله احیا ایلرسن
وعدك کفایه ایدر دیمك محلده کنایه اولنور واصلی دیار
کرمانده یره زراعت ایدنلر صواره جق زمانده ترلاسنه
واروب خطاب ایدرمش ای زیره من تراب بسیار خواهم
داد اول خطابه بناء بری قوری وعدکله صاوب سوزیله بسلر
دیمکدر دیو تحریر ایدوب شیخ نظامینك بو بیتی ایله استشهاد
ایتمشدر نظم امید خورش بهتر است از خورش ۰ بوعده بود
زیره را پرورش قوله شصت اختر کذشتله ۰ اختر کذشت

امثال عجمدندر فلان كمسنه نك تدبيرى تقديره موافق كلدى
ديجك محلده مستعملدر نتكه ملا حافظك بو بيتندن ظاهردر
نظم روز هجران وشب فرقت يار آخر شد • زدم اين فال وكذشت
اختر وكار آخر شد • وكذلك بو بيتدن دخى معلومدر نظم
پس فالى كه از بازيچه برخاست • چو اختر ميكذشت ان فال شد راست •
اما بو اختر كذشت مثلى اكثر فال ايله استعمال اولندوغندن
غالبا تفأل كونه تمنا اولنان مراد بر سعد كوكب ساعتنه مصادف
اولوب حاصل اولدى ديمكدن كنايتدر اكرچه ميرك وبعض رسائلده
اختر نام بر ملك آمين آمين ديه رك جهانى دوران ايدر او ملكك
آمينه مصادف اولان تمناهرنه ايسه تحقق ايدر قول مشهوردر
تحرير المثلدر انجق نظر وارددر قوله قائبة من قوب امثال عرب
دندر قوب وقاب فرخ الطائر يعنى مرغ بچه وقائبه وقوب بيضه
معناسنه اولوب مثل مرقومده قطع وشق معنالرينه كلان
قوبدن عيشة راضية مثللو فاعله بمعنى مفعول بهدر وقتاكم
مرغ بچه بيضه يى شق ايدوب چقسه اول بيضه بيضة قائبة
دينور يعنى بر كمسنه بر تهمتدن وياخود ملزم ذمتى اولان بر
نسنه دن ابراء ذمت برله خلاص وبرى اولسه عرب اول كمسنه
حقنده تخلصت قائبة من قوب وتبرأت قائبة من قوب و
برئ قائبة من قوب ديرلر ومثله برئ الذئب من دم ابن
يعقوب ومورد مثل بنى اسددن بر اعرابى تاجر استحضار
ايتدكده اعرابى تاجره بن سكا فلان مكانه دك خفارت ايدم

اومكانه

اومكانه ايرشدكده فبرأت قائبة من قوب اومكانه سلامت
ايله وارد وغمزده مرغ بچه بيضه يى نچه دلوب چقوب قشر
بيضه دن تخلص برله برئ الذمه اولورسه بندخى سنك
خفارتكدن اوكونه برئ الذمه اولورم ديمكله مثل اولمق
اوزره منقولدر كذا فى المطرزى اما امثال ميدانيده ياكل قوبى
قوبا ير نقب تركيبله دخى مسطور اولوب خلاصه مفهومى قوب
وقاب فرخ طائر معناسنه در وقائبه وقاب قطع معناسنه
اولان قوبدن فاعله بمعنى مفعوله در حتى طائر بيضه يى
دلدكده تقويت القابة عن قوبها دينور يعنى بيضه فرخدن
دلندى ديمك معناسنه يعنى بر كمسنه ايكى حاجتنى سؤال
ايدوب اوچنجى حاجتنى سؤاله ترقب ايلسه ضرب اولنور
مثلدر ديو مسطوردر مثل مرقومك اصلى انقضيت قوبى من
فادا اولوب صحاح جوهريده تفصيل اوزره مذكوردر بو محلده
بو قدر ايله اكتفا اولندى قوله خوافى ملكه قابليت علاوة
قوادم لياقتى اولمشدر يعنى لغات عربيده جميع طيورك جناحى بش
مرتبه اولوب اول الجناح كه اكا زبان فارسيده شهپر و
شهبال كه لسان تركيده چلنك ديرلر عربيده قوادم
ديرلر ايكنجى مرتبه سنه مناكب اوچنجى مرتبه سنه اباهر
دوردنجى مرتبه سنه كلى بشنجى مرتبه سنه كه آخر
الجناحدر خوافى ديرلر ديك الجن وشافى النصح يعذل
بالاشافى ومن جعل القوادم كالخوافى قوله سر كرفته

فرخ

قال

يعنى

نخـ

دست استخدام بوقولدن مراداتدوکی معلوم امّا سرکرفتن
امثال مجدتدر الذّالتصاون وصعب التّمتع اولان هرتازه جوان سرکش
قچن فسّاق طریق مخادعه دام امکله خواه ناخواه وصلته رام ایدوب
نظم قدکنت تفزع من لمس وتبل وقد ذللت لاسراج والجام مصدا قنجه
ساده بوس وکنادن متنفر اولوب فزع ایدرکن مظمار ذلت وتسلیمه
تسریج وتلجیم قلنسه ظرفای اعجام اول غلام حقنده سرکرفته شد
دیرلر یعنی باشی طوتلوب زورکی استعمال اولندی دیمکدن کنایه
ایدرلر نتکه حیرتی یه ریعان شبابنده بویله برحال ولمله عارنه
ترك دار ودیار ایدوب اثنای طریقده کندو یه همحال برجوان صاحب
جمال ایله مرافقت اتدکده دیمشدر نظم ازدست جرخ بادل افکار
میرویم • ماهردو سرکرفته بیکبار میرویم • اکرچه مخادعهٔ غلمانده
بری برندن رنکین حکایات شیرین ناحد وبیقیاس اولوب نوبنو
فروع دخی بولنمق اوزره اولدیغی معلوم ابنای زماندر انجق قطب السّرور
صاحبنك اخبار خلفا ومجانده تربیت کردهٔ دبستان بلاغتی اولمغی
ولدان روایاتدن فی الجمله بومحلده اتیانه صالح بر ملیح حلو القولی
طربکردهٔ ترجمه دنوع سراویل لغات عربیّه قلنمق مناسب کورلدی
منقولدرکه مشاهیر ادبادن مطیع بن ایاس ویحیی بن زیاد
وحکم الوادی وحماد الراویه وحماد عجرد علی الدوام تعاطی کاسات
مدام ایله منادمتلری متمادی اولوب بر برلرندن منفك اولمزلر
ایدی واول عصرده ابو الاصبغ کنیتی ایله مکنّی برمقینك یعنی
برمغنّینك پروردهٔ جملهٔ معیشتی نجه قینات باهرة البهجتی

اولوب قینان کوفنك هربری برجاریه سیله مشغوف وبذل وانفاق
طریقه سیله خانه سنه وارمغه مألوف ایدیلر ذکر اولنان ادبا دخی
جمله جواریسندن جمیلة الوجه طیّبة الغنا بارعة الظرف مطبوعة الادا
خوذانه نام برمولّده جاریه سنه خاطر دوده اولملریله خانهٔ ابو الاصبغه
ملازم وغنای خوذانه ایله دختر رزی رقصان اتمکه مداوم ایدیلر
نظم فلیس الشرب الا بالملاهی • وبالحرکات فی نبر وزیر • فلا تشرب
بلا طرب فانی • رأیت الخیل تشرب بالصفیر • امّا ابو الاصبغك
اوغلی اصبغ که سیم کلیجهٔ اندام دلستانی نظم اکرش برمزاری افتد راه
مرده درکور محتلم کردد • قالبنه سبك وافراغ اولنمش برمحبوب افوه
وزیبا وشمسهٔ حسن وآنی نظم سلبت محاسنك الغزال صفاته •
حتّی تحیّر کلّ ظبی فیك • لك جیده ولحاظه ونفاره • وغدا تکون قرونه
لابیك • نقش بدیعی ایله موشّح قلنمش اول عصرده مثلی نادر بردلبر
متناسب الاعضا اولوب بای وکدا خاص وعام بلکه سجاده نشین
فقیه مغرب وزاویه کزین شماس مترهّب قاطبةً سبحه وزناری
اقتناصنه دام اتمشلر برغزال زیبنده خرام ایدی نظم او وحشی
صیدا ولنمز سبحه وزناری استرسه • امام وبرهمن دام
ایلسونلر جلوه کاهنده فخواسنه کسنه یه رام اولمیوب کل
احیانا عشاق غرض جمالا ایلسه قربانیان عشقنه اول کوت
بیرام اولور برفتنهٔ ایام ایدی نظم ازباده رخ شیخ برنك
آوزدن • اسلام زجانب فرنك آوردن • ناقوس بکعبه
ذردنك آوردن • بتوان ونتوان ترا بچنك آوردن •

حاصلی یحیی بن زیاد ابو الاصبغ کثیرا لافضال والمغلین برکون ابو   مقنزم
الاصبغ یحیی ایله خاصة اصطباح مراد ایلدی یحیی دخی اخشامدن
فراخ ودجاج وجدی وبعض نقل وفواکه وبرذکره شراب ارسال
ایدوب ابو الاصبغ دخی جواریسنی اشیاء مذکورهنك طبخ واصلاحنه
مشغول وخدامنك هر بریسنی برشی ایچون اطراف سوقه مرسول
ایتمکله یحیی یی بزم آماده اولدی دیو دعوته ارسال ایده جك
غلماندن بر غلام موجود اولماغین بالضروره اوغلی اصبغی
کوندروب یحیادن آیرلمه معا کل دیو تأکید ایتدی اما اصبغ خانهٔ
یحییه دخول ایدوب باباسنك رسالتنی ادا ایتدکده نصکره
یحیی کندو کندویه هر زمان روزکارك اقبالی ولمز بویله وقت
بردخی اله کیرمز دیو خدامنه اغلاق باب وبرطریق ایله اصبغ
خروجنه رهباب اولمقدن اتقا واجتناب ایلمك ایچون تنبیه
وتهدید ایتدکدنصکره هزار نوع وغرام ایله اصبغه عرض
مرام ایلدی اصبغ یوسف مثال مصاحبهٔ لا دل ابتهال مراودتدن
جز ازیال بتختر ودلالك ایدرك سالك ثنیهٔ مجانبت اولمق
سمتن یحیا آغوش مساوت برله کلین نازك میانته منطقه   صبحی
پیوند مصارعت اولوب قامت موزون خرام دلجوسنی سایهٔ
سروکی بسیط زمینه ممدود وپشت ظهرینه نشت ایدوب
مانند طلسم افراسیاب ازدردوسر سراویل بندی عقدهٔ سنه   دحیه
الماله دستایلدی لکن شدت تصاون اصبغ ایله اغلاله
قادر اوله میوب عاقبت نظم حرق سراویلاتهم لا نتظر احل

التکك ۰ وافعل بهم انی ظفرت من الشوادع والتکك ۰
فحواسنجه تاربودی رشتهٔ جان حسر تکشان صفت باریك
ودقیق اویهم الطویل طورا وچقور کشمکش یحیایه تاب
آور تحمل اولماغین خجل وهین عاشق کبی اورته سندن
اوزیلوب قرلدی وبیاض صبح بیان ذنب السرحان وش
مشرق شکاف سراویلدن برتوصا الوب نظم من نال ذا قد نال
کل المناه وسجده فی الافق سعد السعود ۰ شعشعه سیله
نمودار اولدقده قرص خورشید مطلع فخذین طالع ومنکشف
وخواه ناخواه برج معوج یحیاده عقدهٔ راسه مقارنتله منکسف   طلوع آغوش
اولدی نظم قالوا مشاهدة المحبوب کافیة ۰ فقلت هذا من التهتان
والکذب ۰ لمذاقة الوصل لا شئ یعادلها ۰ لان فی الخمر معنا
لیس فی العنب ۰ وفتاکه یحیا نقرهٔ مغشوش اما لنی سبك
بوتهٔ سیمین ایتمکله ایشنی التون ایدوب نائل مرام اولدی
معلومی استجهاز طریقه سیله اصبغه قرق عدد دینار اعطا
ایدوب بولتدقدنصکره غسل ایدوب تبدیل قمصان وجامه
وکسا وتزیین وتبخیر عمامه ولما اشتغالنده ایکن مطیع بن ایاس
زائراجیقه کلدی سلام ویروب کیف اصبحت یا سیدی دیو مراسم
تفقد حال وخاطر مراعات ایتدکده یحیا رد سلام ایتیوب جبین
نورد ولتانه عارض اولان وسمهٔ چین استکبار واستعظام ایله
چهره برداز آخر نظام اولدی مطیع ناصیهٔ حال یحیاده مشاهده
اولنان غبار قطوری بعض خطوب عارضه سیله نشأت ایتمش

زنك هومه حمل ايدوب ايندى بابقيّة المعشر تزيّن وتبخّ اوزره
اولدوغك دلالت ايدركه برسمته توجّه وعزيمت اوزره سن الله معك
بجايانه جواب ويرميوب تنحنح انفا ايله تبرطم وتفخّى ارتوردى مطيع
ايندى نولدى سكاندر بو تعظّمك بو خسه خلافته بيعت اولنمق ايچون
وحى نازل اولوب ملائكهٔ عظام ايله مكالمه مى ايلدك يحيى دخى زياده
تكلّم وجه ايله اظهار تعظّم ايدوب باشيله لا لا ديوا شارت وايما ايلدى
متحيّر اولوب بس اصلى ندر عدم تكلّم ايله بو متكبّرانه اوضاع واطوارك
(مطيع)
بنى مبهوت ايلدى كانك والله قد نكت الاصبغ ديدكده يحيا اى نعم ثمدى
بو ساعت ديدوكك ايشى اشلدم واصبغه فرق التون بغشلدم مطيع
متعجّب اولوب يا اول عقاب جوقى نه كونه دام ودانه ايله شكار اتمكه
تحصيل اقتدار ايدوب بازوى مراودته قوندردك ونه يوزدن دولاب
اندك كه اول رحاى هواى عاليانى آب ميزاب انقيادايله محور مراد
اوزره دوندردك ناشدتك الله راست سويله نه طريقله خانكه
كلوب دامن وصلنى الكه كيردى ونجه سنه اوبنيان رصيف التصاون
متمايل اولوب بلو يردى يحيا ايندى باباسى بنى دعوت ايچون كوندرمش
كلدى مطيع مبهوت اولوب ايندى فامرأته طالق ثلاثا ان فارقتك
اوافيل ايرك يعنى تلقى نوشدا روى ذوق وصال ايچون بللورين حقهٔ
اصبغه دخول ايدن اصبع محتفيكى تقبيل اتمدكجه سندن مفارقت
ايدرنك زوجه سى ثلثه ايله مطلقه اولسون ديو يحيانك يقه سنه
ديكلدى يحيا بروجهله تخليص كريبان ايده ميوب بالآخره بايندهٔ خاتم
سيمين اصبغ اولان درج تفضيبنى كشف وابراز ومطيع بوس ايدوب •

دهان عسلى فام وصلتى استلام اتمش مرتبه كيفيت حاصل اتمكله
شيرين كام اولدى بعده تفصيل حالى بجيادن استيبان يحيى دخى ماجرايى
كيف ما كان بيان ايدوب دعوت ابو الاصبغه تحريك پاى اجابت ايلدى
اما مطيع ماند سايه بجيايه متابعت كوستروب يانه طاقلدى يحيا
ايندى سن مدعوّ دكلسين قنده كيدرسين بلكه مضيفك بنمله بر
برسرّى مصلحتى اولمغين بو كون خلوت مراد اتمش اوله مطيع ايندى
لا والله بن سزلره ثقلت ايدوب واغل بزم اولمم انجق سنى دروازهٔ
صاحب ضيافته دك تشييع ايدوب دونم ديدى وقتا كه خانهٔ ابو
الاصبغه وصول بولديلر يحيا ايچرويه دخول مطيع صورتا قفول
كوستروب برساعت مقدارى زمان توقّف نصكره دقّ الباب ايلدى
خدّام ابو الاصبغ تبويه واروب مستفتح باب كوردلركه مطيع بن
ايا سد راعتذار ايدوب بو كون برغيرى شغلى وارد ردخول محلّى
دكلدر ينه صحبت باقى ديه رك حسن مدافعه تصدّى ايلدكلرنده
مطيع برابياتى يازوب يد خدّام ايله ابو الاصبغه ارسال ايلدى
نظم يا ابا الاصبغ لا زلت على كلّ حال ناعما متنعما • لا تصيّرنى فى
الودّ كمن • قطع التكّة قطعا شنعا • وابدما تشتهى لم تنسه •
خيفة او حفظ حقّ ضيعا • لو ترى الاصبغ ملقى تحته • مستكبا مخجلا
قد خضعا • وله دفع عليه عجل • شبقا ساءك ما قد صنعا • فادع
بالاصبغ واعرف حاله • سترى امرا قبيحا فظعا • ابياتى ابو الاصبغه
واصل اولوب مفهوم معلومى اولدقده يحيايه افعلتها يا ابن الزانية
ديو قرينى سبّ ولعن ايله استنطاحه سرآغاز ايلدى يحيا معاذ الله

مطيع ساعينك محض افك افترا سيد رهيچ اوله جق اشيمد رد بر انكار ايدى
اما ابو الاصبغ اوغلينك تحتنه ال ايدوب بى وفالرعهدى كبى شكسته
بوليجق فضيحتنه يقين حاصل ايدوب نظم قميص يوسف لمّا قدّ من دبره
كانت براته فيه من الكذب • وفى قميصك لمّا قدّ من دبره • ممّا يدلّ على
الفحشاء والريب • مضمونيله سرزنش وملامه تصدّى ايدى بو خلالده
يحيا كمال حجالتدن نجه ايدجكنى بلميوب مشاطرت ومماجنت يوزندن بن
عربى ابن عربيه سن ايسه نبطى ابن نبطيه سن اوغلك اصبغك دواتكيمنى
بن بوكتو مفاص قلم مكتوب السبب مراودت اتمكله دوس رفت ايله تلويث
اندم ايسه سن دخى بنم اوغلمه كه والله اصبغدن اقوى وانهد دريرينه اون
كز ايدوب برينه اون فائده دن صكره التونلرى دخى وضع هميانجه
استرباح ايت نه اولمش سرمايه دن ضرر مى ايدرسن ديمك جوارى
بر آغزدن دهن كشاى قهقهه استطراف اولديلر ابو الاصبغ دخى بالضرورة
زهرخند ايله متضاحك اولوب اوغلونه هات الدنانير يا ابن الفاعلة
ديدى اصبغ دردمند التونلرى باباسنك اوكنه ارمايدوب ايكى يوزدن
مغبون وشرمسار طشره اولدى امّا جوارى البتّه سنك صادق القول
صديقك وناصحك اولان مطيع بجلسه كلمك كركدر ديو اصرار اتملرى
ايله مطيعى ايجرويه الديلر يحيى هر لسان ايله شتم ودشنام مطيع
وجوارى ايسه مضمون شعر ايله خنده زنان صحبتى اتمام ايديلر نظم
يسألنى قوم عن الحب ان اتى • سوالا لهلك وسط فيه يلوكه • يقولون
لى بالله ما انت فاعل • اذا زارك المحبوب قلت اليكه قوله لامر ما جدع
قصير انفه امثال عربيدندر دوشمندن اخذ ثار ايچون كندو وجودينه

هلاك مرتبه سى مضرتى اختيار وارتكاب ايدن كمسنه حقنده ضرب
اولنور بو مرتكب اولدوغى ايش تهى دكلدر البتّه نتيجه سنده بر مكر
عظيم مقرّردر ديمكدر محلده عرب لامر ما جدع قصير انفه ديرلر مثل مذكور
لمكر ما جدع قصير انفه والجادع ما زان انفه بكفه وفى طلب الاوتار ماجدع
انفه تركيبلريله دخى مستعملدر اگرچه مورد مثل ملال وكسل اولجق مرتبه
طول ودراز حكايهٔ مشهوره يى حاويدر لكن امثال كثيرهٔ عربى محتوى اولوب
فائده دن خالى ولما مضين اليوم السنهٔ عربده سائر ومشهور اولات
مثللرينى انتخاب برله على وجه الاختصار ايراد اولنمق مناسب كورلدى قصير
مذكور جذيمة الابرشك خازنى وعميد دولتى اولان مملوكى قصير بن سعد
بن عمرو اللخمى درغايتده عاقل وحازم وكياست وفطانتده عصرينك يكانه سى
دهاتدن كمسنه ايدى مثل مذكورى رافع اعلام بلاغت قدامه ابو محمد
صاحب المقامه يكرمى يدنجى مقامه سنده ايراد ايدوب تفسيرنده ديمشدركه
قصير هذا مولى جذيمة الابرش وكان جدع انفه حين قتلت الزباء مولاه ثم
اتاها واوهمها ان عمرو بن عدى بن اخت جذيمه هو الّذى جدع انفه اتهاما
له بانه غش خاله جذيمه اذ اشار عليه بقصدها فخطى بهذا القول عندها
حتى جهز به مرارا الى العراق فكان يأتيها بالطرف الى ان استصحب فى آخر
نوبة الرجال فى الصناديق وتوصّل الى قتلها والاخذ بثار مولاه منها و
قصّهٔ مشهورهٔ امثال ميدانيده وبعض كتب ادبيه ده ابن كلبى ومفضّل و
ابو عبيده دن نقل اولنان خلاصهٔ مفهوم بودركه جذيمه مرقوم ارسال
سيل العرم علاماتى ظهورنده متفرّق اولان قبائل يمندن مالك بن فهد
الازدينك اوغلى جذيمة الابرشدركه ايام طوائف ملوكده بعثت

سنه
عرب

عیسی علیه السلام زمانلرینده رشاطی فرانده حیره وقضاعه ده التمش سنه
روایت اخرینده طمقسان یلش رفع لوای سلطنت ایدن افضل ملوك
عربدن ایدی صاحب برصا اولمغله اعظا ماله برصدن کنایه ایدوب
جذیمة الابرش وجذیمة الوضاح دیرلر ایدی عرض عراقده وعمالقه دن
طسم وجدیس اوزرلرینه غزو ایدوب ابنای ملوکدن اصحاب حسن
وبها اولان شبان ساده رویانی استصحاب واستخدام ایتمکله درونده
ارادهٔ کاسات مرام ایتمش بر ملك بنام ایدی عاقبت ملکهٔ جزیره اولان
عمرو بن الضرب حسان العملیقی نك قرق زبانك دست مکریله مجلهٔ کاه
مراودتنده نزع سراویل حیات ایتمشدر امّا قطب السروردهٔ طحین رحای
سطور اولان روایت دقیقه دندرکه زمان جاهلیتده زعمنجه تحریم شرب
خمر ایدنلرك بریسی دخی جذیمة الابرش اولوب سبب استحرامی دخی بو مفهوم
سیاقده مروییدرکه ملك مشار الیه دائما روا بینی بهاء بنانه یعنی نقار
ظبائی انس مهانه تفضیل وترجیح ایدوب همیشه دیدهٔ شوق وغرامی

بیت احسن الحسن مالم یجلب بتزیین • وزاج معتدل وثغر نقی •

زینت خانه سنده غالیه وغازه دن ساده وبری حسن خداداده دلبری
تماشا ایتمکه حیران بر ملك کامران ایدی جیوش دریا جوش ایله ارض
عراقده واطراف افاقه غزو ایدوب ابنای ملوکدن ساده رویانی استملاك
واستخدام ایدردی تا که بر وقت بنی ایاد اوزرینه دخی غزو ایدوب
خرمن جمعیتلرك قداحهٔ اغاره واستباحه ایله شراره پاش نشتت اولمغین
بنی ایاد دخی برادی طاقهٔ کبریت رای ایله بار وخانهٔ سطوت جذیمیه یوکونه
نیل اندازعدیت اولدیلرکه جذیمه‌نك صنمخانهٔ حیرده ضیزان اسمیله

مستی

مستی ایکی صنملری که هنکام رزمده اول بی درمانلردن استنصار وایام
بزمده اول ناتوانلرك حضوریله نشوه دار اولورلردی بر تقریب ایله سرقه
ومن بعد اوزرلرینه غزو ایلمك ایچون عهد وشرط ایتدکجه ردّ ایتمیه‌لرلیس
بورای اوزره عروهٔ ائتمامری صاحب ظرف ولیک کمال برغلام تابنده جمالك
دست اهتمامنه تعلیق ایدوب دار الملك حیره‌یه کوندردیلر جوان مذکور
دخی اعمال آلت احتیال الله سدنهٔ ضیزانه دخول ولطف خداع وخلابت برله
شبستان مرانسلرینه مثول ایدوب سدّان ضیزانه جواندن کمال اطمینان
حاصل اولدقده بر کیجه جوان سدّانه مشوّق شراب اهدا ویا النفس ساقی
بزم اولمق کلفتنی دخی اختیار ایله مجلسلرینه رونق افزای اولدی نظم

بیت ساقی ندمکه اول کل حورا سرشت اولور • می سلسبیل ومیکده باغ بهشت اولور •

نحواسنجه ساقی حورا سرشت ایله مقصورهٔ کنشت نمونه نمای
قصیر بهشت اولمغله سدنهٔ ضیزان دار النعیم جنانه دوشمش سکانه
دونوب جرانك پید دیصوندی وغی جامیده وند نمدیلر نظم

وساق بحث الکأس وهی کأنها • تلألأ منها مثل ضوء جبینه • سقانی بها صرف الحیا
غشیة • وثنّی باخری من رحیق جفونه •

اول شوخ طناز شرابخانهٔ
چشم فسون سازندن غمزهٔ فتانی صوندی وغی جام لبریز نکاه طاقت شکن
پرهیز بازید ایکن برهمن بیچاره نه چاره قلسون عاقبت تعاطی ساغر کلفام
تابع صهبای جفون غلام ایله الا تمکین جمله سنی ایقدن الوب یقدی
جوان انتهاز فرصت ایله ضیزانی اختلاس ایدوب بر بعیرانهٔ قوینه الستام
ظهرینه معادله ایدی وقطعا ممرینده اولان مبارك ومعاطنهٔ اناخهٔ
مطیهٔ آرام ایتموب قبیله سنه وصول بولنجیه‌دك کتدی اما ابرشی

جذيمة دفعةً ضيزنين اثراً بعداً لعين اولدقلرك استعظام ايدوب
سدنهٔ صنمخانهٔ بالجمله طعمهٔ شمشير آتشتاب غضب وهم وغم وحزن
والم ايله شرب خمرى حرام ايدوب ترك لهو وطرب قلدى چونكه بنى اياد
اولجوان آتشين جمالك بى نوشم لب وكمالیله ورأى حيمهٔ دسيسهٔ
نجيبه اندكلرى اشباح متخيّلة الوجودى يعنى صورت تصوّر مقصودى
آيينهٔ خاطر خواهلرنده بالمعاينه مشاهده اتديلر جذيمه وفد سفير
ايدوب الهتينك اولان ضيزنين سنك اطراف قبايله سيمابزلره اتديكك
ظلم وتعدّى وتجاوزك استكراه برله سندن كليت ايله بيزار اولملريله
فلان كيجه بزم يانمزده صباحلديلر امدى كيروسندن راضى اولملرى
مطلوبك ايسه بردخى بزم اوزرمزه غزو اتمامك ايچون شدّ نطاق عهد
وميثاق ايدرسن والا اصنملرك سندن تنفّر وتزهّد وبزلره تميل وتودّد
كوسترمشلر درد يو خبر كوندرديلر بيت بديرهم بت ازو روى خود بكر
داند • كسى كه كار براى خدا نكرده كذشت • مكر اول اثناده بنى تخمدن
اولوب ايادده احوالى يانده نظير غنج ودلال پرورده سى عدى بن
نضر نام برغلام زيبنده اندامك شبچراغ عالمتاب جمالى قرط بنا كوش
جذيمه اولمشدى لاجرم جذيمه جوابنى بنى اياد كانون اجتهادده غلياة
مراد اتدكلرى ديك عهد وميثاقك وثوق وثباته ثلثة الاثافى طرف
ملوكانه ضيزانك انصرافى عدى بن نضر ايله مصحوب قلنمغه مبنيدر
طرف آخر ايله دكل شرطيله مشروط ايلدى بالاخره بنى اياد وفق خاطر
خواه جذيمه اوزره اول ايكى قالب بيجانى اول روح روان ايله روان
يعنى ضيزانى عدى بن نضر سفارهٔتى ايله ارمغان اتديلر وقتا كه عدى

كلّيت ايله

بلن بدى جذيمه قضيب البان ارام رباسنه يعنى قامت طوبى خرام
دلاراسته نازان نازان رخصت اهترازو يروب جلالت جلالت
ملوك عظيم الشانه شايان مراسم استلام زمين خدمتى ادا برله
سرافراز اولوب دوردى يمين وشماله ودزديده نكاه چابك دست
ايله زير جفون لماظهٔ مستندن اتصال ايلدوكى بنال اهداكحيل الطرفين
جذيمنك قلب شغف مشحونن غرباله مماثل وماننديرآورد جب وراسته
آمدشد غمزهٔ عصمت سوزى معمورهٔ آرام درون وكلات صبر وسكونن سيل
بهاران اولان شفاه هاره معادل قلدى بيت نه قوّت وارمدد اول
ظالمك چشم سياهنده • كه حصن عصمتى ويران ايدر اوّل نكاهنده •
جذيمه نظرهٔ اوليده حسن خدادادهٔ عدى يه اشفته ودلداده وكندويه
ساقىٔ خاص اتخاذ اتمكله رسم نوشانوش ديرينه يى اعاده ايلدى
امّا جذيمنك همشيره سى رقاشكه حسن وبها وجمال وكمالده كانهنّ
بيض مكنون اشياننده محصون بربيضه نعامهٔ مطبوعة الاندام وهو
لم يطمثهنّ انس قبلهم ولاجان كاننده محزون بردرّهٔ نغر الابتسام ايام
اولوب شمسهٔ محراب صورتخانهٔ تمنّاسى نظم نصيبم كن خدايا نازك
اندامى مراتاكى • كند قالب تهى آغوش من ازارزوى او • نقشى
ايدى مكر عديك جنبش مطبوعة الحركات معشوقه پسندانه
تعشق وغزنيش سليسة الاطوار عذرا كرندنه كمال مرتبهٔ تشيق
حاصل ايمش ايمش بركون بيش عذيده فتح مجموعهٔ فسون ايدوب
اتكيدهنّ عظيم بابنده بوكونه سبق دادهٔ تعليم اولديكه برادرى
جذيمنك غنچهٔ كابين سماحت اولان خاطر لبين نسيم نشوهٔ خندريشى

ايله خنده زير اولوب نخل كريم الاصل عطوفتى هزهواى سيب وعطا ايله
مهزوز اوله رق ميوه افشان احسان اولدقده اقتطاف عطاياى
سائره دن استغنا كوستروب اجتناى باكورهٔ استحطابنى استدعا
قيله امار قارهٔ مضجع نشوه دن وسادهٔ مربع صحوه تحريك پاى
استفاقه قيلجق بر طريق ايله انكاره مجالى اولماملق ايچون
مقربان حضرتنى استشهاد وهمان اول ساعت دخول برله فتح
دحمهٔ مراد ايتمك اوزره زمان زمامى ربط وتدقوى الشرط
انديلر نظم محبت چون شود پر زور مستورى نمى ماند • شراب رنك
عاشق بادهٔ ميناشكن باشد • تاكه بر كون عدى جذيمه نك سر
وقتن دوشروب متكاى انبساطده صريع سلافة الصهباى نشاط
ايكن رضيع ثدى مكر اولان شاهد بازار رقاش بر زده دامان استدعى
القاى زانوى انها قلدى جذيمه نك حماى صهبا ايله بالطوع آغوش
كرده قبولى اولنجق حضار خاصى وسائر ولائد دوصالت وخواصى
استشهاد انلردخى نظم ولم تك تصلح الا له • ولم يك يصلح الا لها
غاليه وغازه سيله چهره پرداز عروس شهادت اولديلر پس عدى
بر مقتضاى معاهده همان اول كيجه مكلل ونبرع زفافده منطقهٔ مساس
ايدوب جيب بند حجيلهٔ دل رقاش اولدى نظم بياض وحمره باهم
ضرب مى كرد • وز انجا اجتماع حاصل آورد • ايرتسى عروس تابنده
جمال آفتاب زيب وزينت صباحت ايله اصبحا دكانتانه اظهار طلوت
ايديجك عدى ديدنه مألوفى اوزره خدمت اصطباحه قيام
كوستردى اما جذيمه عذيك نركس مستانه سنده اثار سهر وقباى

سندس

سندس بطانه سندن غير معهود زيب وزيور معاينه ايدوب
لخلخهٔ سنبل بوى لاواسندن دخى غاليهٔ مشكين كلالهٔ عروسى استشمام
ايتمكله عطسه ريز استعلام اولوب عنالف وبتوء مالوفه بو تفرج غاليه و
طيب وبو تهييج بيرايه وزيب نه امو سارّه ضمننده در بو اثار نه اثاردر
ديدى عدى ايتدى اثار عرسدر جذيمه نه مقوله عروسدر ديو تفحص
ايديجك عدى يا طويل العمر عرس رقاش ديدكده جذيمه بى حيرت اكتساب
ايدوب بر زمان سرفرو برده تفكر مشمنا اولدى عدى كمال خوفندن اول
ساعت بيش جذيمه دن نزع حلهٔ منول ايدوب قبيله سنه وصول
بولنجيدك كتدى واندن امتنعم ايله همامه خواب اولنجيدك اجيل
وجيرانى ايله ادارهٔ كاسات زندكانى ايتدى اما بعض رواة محظوظهٔ
عيش مستعار عدى اولان حليلهٔ حيات دست عدم جذيمه ايله كشف
قناع نشوز ايتمك اوزره روايت المثلدر العلم عند الله پس جذيمه
همشيره سنى احضار ايدوب نظم خبرينى وانت غير كذوب •
أبالحر زنيت ام بهجين • ام بعبد وانت اهل لعبد • ام بدون فانت
اهل لدون • تشبيه سيله نشابهٔ ملامه نشانه ايتدكده رقاش دخى
بجن وقاحته تصون ايدوب نظم انت زوجتنى وما كنت ادرى •
فأتانى النساء للتزيين • ذاك من شربك المدامة صرفا • وتماديك
فى الصبا والمجون • انجق ايله اكرم دانه كوستردى لكن جذيمه زمان
بيدرمان قضا مضاينى رقامه ايلكند وقصنده حبس اولنمق اوزره
استغفار يعنى ساحهٔ عصمت بر زده بحته عارض اولان غبار فرقت
وتهمتى ازاليه غم تأديبى بر يوزدن استرزانه امّا قدرت

تفأل لما يريد ايله مكر اول كيجه فانا خلقناكم من تراب ثم من نطفة
ربيعنك مزن فيض بارندن زمين مشيمهٔ دقاشده رفله صلب
عذيدن برفسيلهٔ كريم الاصل اكتساب نشو ونما ايتمشن ايمش ونقر
في الارحام ما نشاء مصدوقه‌نجه مدت مقدره سی طولنده اول عز
الجبين ايام اولادتجنين خوش اندام ملفوف لفافهٔ ليس بهد عدمده
مرفود ايكن بيچيهٔ قماط ايس كهوارهٔ لحد كونه وجوده مود اولوب
واضع الاسماء قضا عمرو اسميله مسمی قلدی وقتاكه اول نخل جليل
الفيفه قماطدن قطيفهٔ بساط وكنارهٔ ظئرهٔ عز وناز دن نجر اذيال
غنج ودلال ايدرك بحال ترعرعده اظهار نشوء اهتزازده رخصت توان
بولوب كيدرك سلم سن صباده منظور ذكور واناث اولجق دجله قدم
بصدی بركون والده سی رقاش ابنای ملوكه مخصوص ثياب وحلی برله
دوا حسن عمروه بها فزا اولوب جذيمه اراءت وجرم كذشته سين
استعفايه وسيلهٔ معذرت ايلدی جذيمه دخی تربيت عمروی عهده
ملوكانه سنه التزام ايتمكله خاطر كسير همشيره سنه جبيره بند تلافی
اولدی اما عمروك هنوز صغر حالنده لوحهٔ سيماسندن لمعان ايدن انوار
حسن وجمال واثار رشد وكمال مرآت دل جذيمه كون بكون ساعت
بساعت برتو انداز انجذاب اولمغله عمروه ميل ورغبت وشفقت ومحبتی
ترقی بولدی شويلكه بركون جذيمه برفنتزه بهشت اشتباهده بسط
بساط انتزاه ايدوب خدمه‌دن بر بلوك غلمه ايله عمرو اجتنای كمهٔ
ايدردی عمرو كورديكی بالجمله غلمان اجتنا ايلدكلری كمهٔ نك جيد
وخيارينی سپردهٔ دندان ايدوب رويسنی ملكه كتوررلو عمرو

بجتنا

بجتناسدن برد انه الكل اتميوب جمله سنی كتوروب جذيمه‌نك اوكنه
تيوب ايدو نظم هذا جنای وخياره فيه • اذ كل جان يده الی فيه •
بو كلام بين العرب مثل اولدی اما عمروك بو وضع مطبوعی زياده دل
پسند اولوب كندونك دخی ريحان انفی برخلفی اولمامغله عمروی ولد
اتخاذ ايدوب اول زمانده ابنای ملوكك سائردن طوق زرين ايله   امتيازی
اولمغين جذيمه زر كامل العياردن برطوق صناعت ايدروب كردن
عمره تعليق ايدی بونك اوزرينه چوق زمان مرور ايتدكدن عمروی
جن استهوا ايدوب اوزرنده اولان لباس شاهانه وحلی حلل ملوكانه
بی نزع وبجنون وار ع يانا صحرايه دوشوب مفقود اولمغله جذيمه‌نك
قدح معلای عيش ورغدی زخم چشم زمانه ايله قسط وغده متبدل
اولدی نظم هر مائده كه دست ساز فلكست • يا بی نمكست ويا سراسر
نمكست • جذيمه چند كه اطراف واكنافه وفد قائفا ايتمكله جستجوی
عمروده بذل مجهود ايتدی اما براثر معاينه ايده مكله ناچار پای تفحصی
صفا صبرله مصفود ايدوب اوتوردی نظم ربما تجزع النفوس
من الامر • له فرجة كحل العقال • قرينهٔ حال قضاعه‌دن ايكی كمسنه كه
برينه مالك ديكرينه عقيل ديرلردی جذيمه‌يی ارزوا ايدوب متوجه
وبله لرنجه ام عمرو كنيتی ايله مكنيه برقينه يعنی برزن مغنيه استصحاب
ايتمشلردی اثنای راهده ملتفة الاشجار برجای دلكش چمن پيرادن
جاری بر رود باركنارينه نظم بر لب جو نشين وكذر عمر ببين مخواهيجه
نزول ايدوب غنای ام عمرو ايله بنت عنقودی دور دور قصه
كتور مشلر ايدی ناكاه عمرو بن عدی واغل مجلسلری اوله دوشدی

بونلر عمروه نظر ایدوب کوردیلر که موی سری متلبد بر شخص عریان
اظفاری اوزایوب جلدی تأثیر حرارت شمس ایله ادیم منفحهٔ قیندن
نشان ویرر استکراه ایدوب طعاملرندن عمروه بر کراع ارمغان ایدیلر
بوخلالده ساقیلری اولان ام عمرو دخی جام شرابی مالك وعقیله تناول
وعمرودن تغافل برله صد ایدوب فی زکرہ بی دخی شد بند التمکین
عمرو ارتجالا بو ابیاتی انشاد ایلدی نظم صددت الکاس عنا ام عمرو
وکان الکاس مجراه الیمینا . وما شر الثلاثة ام عمرو . بصاحبك الذی
لا تصبحینا . فما شرب الکرام کمثل عمرو . وما نال المکارم فاصبحینا
فان تستکری عمروا فانی . انا ابن عدی فاعرفینا . وخالی لا ابالی
ذو المعالی . جذیمة ویحك کیف تنکرینا . وقتا کیم مالك وعقیل
عمروك انشاد ایلدوکی ابیاتی کوش اتدیلر من انت یا فتی دیو سؤال
عمرو دخی انا ابن عدی وخالی جذیمة الملك دیو جواب ویریجك مالك
وعقیل بربرلرینه جذیمه همشیره زاده سندن انفس واعلا هدیه
اولمز شاهد آمالمز مجلای حظ وحضیضدن وسود وسعیدن
بو یوزدن عرض جمال ایلدی دخی نه استرز دیو فی الحال عمروك اظفارنی
تقلیم وموی سرینی سبت وحلق ایدوب یانلرینه بولنان ثیابدن
الباس ایله ضیف کراملرین تکریم والوب جذیمه یه کتوردیلر جذیمه
عمروی کوردکده کمال سرور ایله مسرور اولوب تکرار ملوکانه
لباسلرین الباس وینه طوق ذرین ایله مطوق اتمك مراد ایلدکده
طوق کردن عمروده بر مقدار ضیق وتنك کلمکله جذیمه کبر عمرو عن
الطوق دیدی بو کلامی دخی بین العرب مثل اولدی بعده جذیمه

مالکه

مالکه وعقیله ایتدی سزلرك معرفتیله طرف ملوکانه مه واصل
اولان بو هدیهٔ بهیهٔ غیبیه مقابلی مرسوم صحیفهٔ ضمیرکز اولان
تمنا هرنه ایسه سویلهکز امضا وقبوله بیوردم وهرنه مرادو
مقصودکز وار ایسه بیان ایلکز بذل خزائن وجر عساکر ایله سعی
الانوق وعنقای مغرب ایسه ده اله کتوردرم مالك وعقیل اقصای
مراد وقصوای تمنای فؤادمز مادام که مصطبهٔ لسان عشرتخانهٔ
وجودمز اولان مشاعر اولاتی وخم الصادانهٔ کاسات حیات ایله
سرکرم ونشوه دار اولهلر ایکن دخی منادمهٔ حضرت ملك ایله
مانند فرقدین توأم وکامران اولهوز بوندن غیری بر شیء تمنا المزز
دیدیلر جذیمه مسؤللرین قبول ایدوب ایکسنی دخی ندیم اتخاذ
اتدی بوندن اول ایسه شانینی استعظام برله ندیم اتخاذ المیوب
بنم ندیملرم فرق آسمانده فرقداندر دیو بر کاسه شراب اب نوش
ایلدکده ایکی کاسه شراب دخی فرقدین ایچون زمینه اسکاب ایدردی
ایدی حاصلی مالك وعقیل قرق سنه متوالیهٔ جذیمه ندیم اولوب
قطعا مفارقت واقع اولمدی وبر حدیثی اعاده اتمدیلر کندمانی جذیمه
دیو بین العرب مثل اولمشدر نتکه ابو نویرة البرندی کندی نغسیله
قرنداشی مالك حقنده دیمشدر نظم وکنا کندمانی جذیمة حقبة
من الدهر حتی قیل لن یتصدعا . فلما تفرقنا کانی ومالکا . بطول اجتماع
لم نبت لیلة معا . وابو خراش الهذلی قرنداشنه نظم ایلدوکی مرثیه
ذکر ایدوب دیمشدر نظم تقول اراه عمرو لا هنیا . ابن کلیبدن
وجریریدن منقولدرکه جذیمه عم القدن مالك جزیره اولان عمرو

حقا

تا کبر الفتی بحی

متمم بن

وذلك رزء لو علمت جلیل
فلا تحسبی انی قد تناسیت عهده
ولکن صبری یا امیم جمیل
الم تعلمی ان قد تفرق قبلنا
خلیلا صفاء مالك وعقیل

بن الضرب بن حسان بن اذينه بن السميدع العملقى وزرينه غزا ايدوب
لشكر بيك انبشه مقاومتلوين ادومه رصيف الاصول بنا تلربن
نيشه انهدام ايله قلع وقمع وعمروى دخى سلطنت باردن المغتنم
حياندن فتواى شمشير تدميرايله خلع وحسم اتمشيدى عمروك قزى
نائله كه وجوه ايله نعم حسن وبها وجمال وكماله نائل ايدى كثرت
موفور كيسوانندن ناشى زبا اسميله مسمّى قلمشدى باباسى عمروك
برينه ملكه جزيره اولوب محاربه جذيمه منهزما متفرق الشمل
اولان جنود والدنى جمع وتوتيل واطرافى حوالى يدن ملك موروثه
الماله دست طمع ايدن ملوكى قهر وتذليل ايدوب علو همت وسمو
قدرت ايله مشهوره افاق اولمغين بين العرب اعز من الزبا ديو
مبالغه عزت ايچون مثل اولمشدر وقتا كه امور سلطنتى استحكام
بولمغله سلك ملكته نظام حاصل اولدى ثار والدنى اخذ ايچون
جذيمه نك قهر وتدميرى خصوصنده همشيره سى زبينه كاهنه ايله
طرح مقارعه مشورت ايلدى زبينه محاربيه رضا ويرميوب
جذيمه كبى ملك شديد الشكيمه ملوك سائريه مقايسه اولنمز
سنك انكله مقاومته اقتدارك اولميوب البته الته كلجكلان مقرردر
باباك عمرو دخى شجيع ودليرا وليه سين لكن بو امرده بناى
عزيمتكى معمارى فسون وقريب ايله اساس مكر وخدعيه مبنى قلمق
سزا انسب اولور ديمكله زبا جذيمه وفد سفير ايدوب
رساله زوجى وعقدى بوكونه ديباجه بند خطبه تزويرا اولديكم
ملكه لسانه قدر سطوت قاهريه مالك اولوب رزين القدر

اولسه

اولسه البته بنه قسطاس اعتبارده نقصان راى روئيتى
ظاهر ونمايان درو ندكلو افعال حميده ايله صاحبة الاحسنه الايادى
اولوب مساعى مشكوره سى السنه انامده شهرت بولسه
لابد منقبت ومحمدتى سماع مستمعانه مستقبح مستغنى عن البيان در
البياندر بنابرين كفه ميزان كفاء تده نفسمله مراودت
ملوك اطرافى موازنه اتدم مخاطبت حضرت ملكدن غيريى راجح بولمدم
مدم مشاهده تردست نيازايله مرغوله طرازا اولديغم خريده مسئول اغوكى
كرده قبول اولوب املاكه رغبت اولنورسه ملك وثيره مطلا نسيج وسيله
زفافى شرف مقدمى ايله مشرف ايليه كه تشريفا لجلالة القدوه
جلاله سلطنتم پرورده سى اولان غاينه ملكك دخى تمليك عزيمت
اتمشيدر اكر بو امرده سى دجاله مرغوب اليه لسوانه مرغوب عنه
اولمسيدى مطرح سعادت ملكه مشيا على الوجه بالنفس سوق
ظعينه شوق وغرام اتمم مابينمزده اولان ده خطير تقديرازليه نقدير مقرر ايدى
اولنمشدر مثللو دلنشين كلاملر تحرير ومضمونيا نجه عيد وجوادى
وبيعد لالى ودرارلى وكونا كون امتعه واسلحه ملوكانه اتحاف
واهدا ايلدى مكر مقدما فرائد اوصاف جمال وكمال زبا ايله شحمة
الاذان جذيمه مشنف اولمشيدى ازدواجنه عن صميم القلب ميل
ورغبت كوستروب اركان دولت ووجوه سلطنتى ايله مخاطبت
زبا ايچون جزيريه مسيرى خصوصنده ضرب ازلام مشورت ايلدى
بالجمله مقربان دولتك حتى عمرو بن عديك دخى نقش قداح راى
صواب ديدى نعم اولمغله فذعزيمت جذيمه توأم اولدى الاكه

قصیر بن سعد مخالفت ایدوب هذا رأی فاتر وغدر حاضر دیدی
بو کلام دخی مثل اولدی جذیمه قصیردن رأی جمهوره مخالفت برله
عدم رضانك وجهنی استفهام ایدیجك قصیر جوابنده ملك تزوّج
مراد ایلدکده ایاعن جدّ ربّات الحجال الکفاءت اولنلان بنات ملوکدن
بر نازنین وجان بسند خریده نوشخند بیت العروس املاککده اظهار
غنج ودلال ایدرك کنار قبول ملکه کلدیمکه یا باسی جاشنی سنج شربت
شمشیر ابداری اولان عاتق وعانس جلیله غیر جلیله نك ازدواجنه
اقدام یا خصوص ایفنه وارمق کندو الیله بیله بیله تجرع زهرابه حتف
وهلاك اتمکله نلخکام اولمقدر الدم لاینام دیدی بو کلام دخی مثل
اولدی امّا جذیمه رأی قصیره موافقت اتمیوب انّ النفس تواقة و
الیها تحب مشتاقة دیدی قصیر ایتدی ایها الملك کل عزم لا یؤید بحزم
فاخره الی فساد جذیمه ایتدی مدبّراندن ولمدن اصحاب ارانك برسی سنك
رأیکه مطاوعت برله موافقت اتمدی الرأی مع الجماعة سن بو خصوصه
یالکزسن قصیر ایتدی ای ملك بو امرده قدرك حذرا وزرینه مسابقتی
کورینورا ولجلدن لا یطاع لقصیر رأی جذیمه ایتدی یا قصیر ان کان
المقدر قد جری نشیأ فلا مفرّ عنه بو کلامك جمیعسی مثل حاصلی جذیمه همشیره
زاده سی عمرو بن عدی استخلاف وکندوسی خوام ومقرّبلریله صوب مملکت
زبّایه زامله بند داعیهٔ زفاف اولوب کتدی وقتاکه مقرّ سلطنت زبّایه
قریب واردی انواع هدایا وکوناکون اطعمه واشربه ایله زبّانك
رسولی استقبال ایدوب چشم حور اد عرش کرامی غبار مقدم بعل سامی
ایله اکتحال ایچون وقف سنیّة الانتظار اولدوغنی عرضه یتشدردی

جذیمه

یا قصیر

اولری

جذیمه مسرور اولوب قصیره ایتدی یا قصیر قصور رأیکه اعتراف ایندکی
عواقب حالی نجه مشاهده ایلدك قصیر ایتدی هذا خطب یسیر فی خطب
کثیر بو کلام دخی مثل اولدی جذیمه ایتدی بوندن صکره زبّانك حقنده
سوزك ندر قصیر ایتدی القول رذاق عثراته تخاف بو دخی مثل اولدی
امّا هرچند که جذیمه خیالهٔ ازدواج زبّایه کره بنا اصرار اولوردی
ثنایای نصح وپند ایله انحلالی خصوصنده قصیر تقصیر اتمیوب دیر ایدی
ایها الملك بر کسنه که دیدهٔ بصیرت ایله عواقبه نظر اتمدی مصائبدن
امین اولمدی وهر شخص که حبل متین حزم واحتیاطه اعتصام قلمدی
غیابت الجبّ غروفه کویندن استصماد ممین بولمدی برامرك سررشتهٔ
بقیه سی هنوز الده اولوب مربوط مرسلهٔ تدارك اولمق ممکن ایکن دست
اهمال واهمالدن کوشهٔ جهان قوت ایرشمکله انقطاع بولدقده نادمًا
سادمًا یعض الیدین اولمق نه فائده حاصل ایدر قورقرم ملکی خلب مکر برك
نسا ایله رشاشه باشی قریب اولان لعل فسونك وراسنده ظهور
ایدجك ویل صاعقه بار وشر وشور سیل ندامت ایله کرداب بحر ابدیّ
التأسفه واصل ایدرجونکه العود احمد حدیثیله سوق مفازهٔ فوز
ونجاح اتدکم مطایای نصح وپند معاطن سمع قبولده القای جران تأثیر
اتمامکله کمیت قهقری السیره امالهٔ لجام اولنمز باری بو مقامدن
بر خطوه ایلرویه شتر ای داعیهٔ عزیمته شدّ خرام اقداما ولنمیوب
بو محلده اقامت اولنه که فی الجمله طریق خلاصه انسب اولمقدرو
اکرملك بو رأیمه دخی موافقت کوسترمیوب مقتمد عشواء اصرار فجملة
العشای دیجور تهلکه عزیمتدن دونمیم کیدرده دیرسه نظر ایلسون

فروا استقباله كلان جنود زبّادن ركاب كامیابنه ناصیه فرسا
اولنلرك بعضیسی كیرویه دونوب وبعضیسی دخی تعظیماً لجلالة الموكب
قدام ملكده مماشات ایدرلرسه عرس كرامی قولنده صادقه در
واكر تقدّم ایدنجیوش استلام ركاب مراسمنی اجرا دنصكره
اطراف ملكی احاطه برله تحدیق ایدوب مقرّبان حضرتی بیننه حیلولته
تصدّی ایدرلرسه ایش غیریدر موصل سمت نجات اولور طریق
متصور دكلدر الّا هذه العصا فانّه لا یشقّ غبارها بو كلام دخی
مثل اولدی عصا جذیمه‌نك غایتده جواد سریع الجریان بر فرسنك
اسمیدر اناسنه عصیّه تسمیه اولنمغله انّ العصا من العصیّه دیو
بین العرب مثل اولدوغی امثال میدانیده مسطوردر العصا اسم
فرس لجذیمة الابرش والعصیّة اسم امّها یراد انّه علی الامّ بكرم
العرق وشرف العتق قال المفضّل ولمن قال ذلك الافعی الجرهمی
مثل مذكورك حكایتی امثال میدانیده مسطوردر ما نحن فیه دن
خارج اولمغله ایراد اولنمدی حاصلی ایرلشی سلطان چار اورنك
خاورانه عروس مشكین كلاله مغربی كنارا بچون جمله كلكون
طراز باختر زمینه متوجّه اولدقده جذیمه دخی اول مجلسدن
نهضت ایدوب كیدرلكن حومهٔ حكومت زبّایه وصول بولدی
[illegible] امرا واركان دولتی ومدبّران امور سلطنتی عساكر موفوره
شاكی السلاح ایله استقبال ونشان دادهٔ قصیر اوزره مراسم
تقبیل ركابی اجرا ایدنلر یمین وشمال وامام وخلفده جذیمه ایله
خواص مقرّبلری بیننه احاله برله احاطیه مبادرت كوستردیلر

جذیمه

جذیمه بو حالی كوردیكی نیه او غدار وغدن بلوب قصیرك تصدیق
برله ایتدی یا قصیر شمدی رأی ندر قصیر ایتدی ببقّة خلفت
الرّأی بو دخی مثل اولدی امّا قصیر كه عصایه سوار اولمشیدی
عنانی جذیمه‌یه تسلیم برله متن عصادن نزول مراد ایتدكده عنان
عصا لطمهٔ هبوب ریح برله برهوا اولوب جذیمه دست رس ممكن
اولدی بو خلالده قصیر ایله جذیمه بیننه جنود زبّادن بربلوك رجال
فتّاك دخی حایل اولمغله جذیمه دوردن قصیری ظهر عصاده كوروب قصیر
ایتدی ویل له حزما علی متن العصا بو كلام دخی مثل اولدی امّا
قصیر جذیمه‌دن مأیوس اولوب عرصهٔ رجعتده عصایه ارخای
عنان كریز ایدوب اول كون غروب شمسه دكین كیدی حتّی عصا
وقت مغربه دك اوتوز میل مسافه‌یی قطع ایدنجه بریرده طوروب سوروب
بعده بر مجلده طوروب تبوّل ایتدی واول موضعه بر برج بنا اولنوب
برج عصا دنمكله مشهور اولدی دیو اصمعیدن روایت اولنمشدر
وبین العرب خیر ما جاءت به العصا دیو مثل اولمشدر وقتا كه جذیمه
محصور كا لحبول قصر زبّایه وصول بولوب ایچرویه دخول
ایتدكده زبّا نجار بالش نشین اریكهٔ عزّ وحشمت اولوب اطرافنده
بیك مقداری وصیف حریری لنقه بردی ایله مزیّن وبركوته
لباس ایله ملبّس كاحاطة النجوم بالقمر زبّایی احاطه ایدوب
مقام امرده برزده دامان امتثال اولوب دورمشلر جذیمه یقین
وارد قده زبّا برندن قطعا حركت ایتیوب وصایفه امر ایلدیكه
بعل مولا انكزا ولجق سیدكزك الله یا یشوب مبسوط اولان

انطاع اوزرینه اجلاس ایدیکز وصائف دخی طوعا لامرها جذیمه
مقابلهٔ زبّاده برنطع اوزرینه قعود اندردیلر بعده زبّا مواجههٔ
جذیمه حل تکت سراویلا یدوب وکشّوطها شعر علیها شعر منفوش
ماصدقی اولان موی پیچاپیچ عانیٔ ظهرینه عقد اولحق مرتبه اوزالمش
ایدی کشف وارات ایدوب ایدی اذات عروس تری جذیمه ایدی
بلغ المدی وجف الثری وامّ غدوداری زبّا ایندی والله ما ذاك من
عدم المواسی ولکنّها شیمة اناسی بو کلاملر دخی مثل اولدی امّا
رواندن بعضیلر بو مقامده قول زبّایی اداء عروس تری و بعضیلر
دخی اشوار عروس تری ولکن لامن عدم مواس ولامن قلّة واس
ولکن شیمة من اناس وقول جذیمه یی اری داب فاجرة عدور بظراء
تفله ترکیبلریله اولتق اوزره روایت المشلردر بعده زبّا وصایفه امر
اندی جذیمه یی خمر صرف ایله اسقا و تمام مرتبه اسکار اندکدنصکره
برطشت زرّین احضار وجذیمه‌نك ایکی قوللرندن قصد ایدوب
دم ملکی محافظته اهتمام ایدیکز زنهار طشتدن طشریه تقاطر
ایدوب برقطره دم ضایع اولمسونکی مطالبه اولنمه سی مقرّردر دیو
تأکید اندی امّا کیدرك جذیمه ضعف تاری اولوب قوللری ایادیٔ
وصایفدن ساقط اولمغله دمندن برقاچ قطره خارج طشت
نطع اوزرینه متقاطر اولدی زبّا کوریجك وصایفه لاتضیعوا
دم الملك ان دماء الملوك شفاء من الکلب خطاب جذیمه دعوا
دما ضیعه اهله دیدی بو دخی مثل اولدی حاصل زبّا جذیمه یی
بو وجه اوزره قتل و دمنی دخی جثّه سیله معا دفن اندروب

اکرچه ثار والدنی اخذ اندی امّا عمرو بن عدیدن امین اوله مدوب
برکون برزن کاهنه دن کندونك خفی نه یوزدن اولجغین استکشاف
ایلدی کاهنه سنك حتف وهلاکك برغلام مهین وغیر امین بسبیله
اولجقدر لکن مجرّد اول غلامك الیله دکل بلکه بالنفس کندو الکله
اولسه کرکدر دیو خبر ویرمکله زبّا عمرودن دائما حذر اوزره اولوب
شویلکه داخل حوزهٔ ملکی اولان حصون حصینه‌دن برسینه بر
بر روایتده کندو قصری ایله قرنداشی قصرینه که مابین قصرینی
نهر فرات شق المشیدی تحت سریریدن برتقوق حفر ایدوب وقت
حاجتده دخول اتمکله سمت نجاته وصول ایچون طریق اعداد
اندی لکن بونکله دخی امنیت حاصل ایده میوب قلمرونده اولان
صورتکراندن برنقاش چالاك دست ومانی هنری عطایای وافره و   انتهاب
مواعید متکاثره برله مالك النصاب اندکدنصکره متنکّرا حیریه
کوندردی و عمرو بن عدی جالسا وقائما وراکبا وراجلا ومتسلّحاً
ومنفصلا جمیع هیئتی ایله تصویر اندروب حومهٔ حکومتنه کرك
تجارت وسیاحت وکرك اخر طریق ایله تردد ایدن اشخاصك
حلیه لرینه خفیةً تطبیق برله دائما عمرودن حذر اوزره ایدی امّا اذا
جاء القدر بطل الحذر فحواسنجه اول زمانکه جذیمه عمروی استخلاف
ایدوب جزیره نفاق زبّا ایچون سائر اولمشیدی خیرا وشرا خبر
واثری ظهور اتمکله عمرو خالی جذیمه‌نك حالی نیه منجر اولدوغنی
استطلاع ایچون هرکون انتزاء طریقیله شهردن طشره بعض
مسیریه بسط بساط انتظار اتمکله کوزلری یولارده ایدی

بركون كورديكه راه جزيره دن بريكم سوار سرعت وشتاب ايله مستغرق
غبار اولمش كلور يقلشدقده قصير اولدوغنى معاينه ايليجك عند
جهينة الخبر اليقين مصداقنجه استقبال ايدوب ما وراءك يا قصير
ديدى قصير ايتدى سعى القدر بالملك الى حتفه يعنى قدر ملكك
حتفنه دك ساعى اولدى امّا البته سن ثاركى زبادن مطالبه يه صرف
مجهود ايتمك كركسين عمرو ايتدى زباءدن نجه اخذ ثار اولنه بلوركه وهى
امنع من عقاب الجو بو دخى مثل اولدى قصير ايتدى مادامكه مشكوة
اقتابحيوة فانوس خيال جسمده ذرات مشاعر وحواسى رقصان ايله
خواب وراحتى كندومه حرام ايتدم يا ثار ملكك معذورى زبادت
(وحيانك يا عمرو)
(الورم) ويا خود بو يرلده اولورم فاجدع واوجع ظهرى ودعنى وايّاها
يعنى بورنمى قطع ايت وظهرمه ضرب ايت وبنى زبا ايله ترك ايت
نه حالم وار ايسه كورورم عمرو ايتدى بن بو ايشى سكا نجه ايدرم
سن بوكا مستحق دكلسين باخصوص خالم جذيمه يه بو عزيمتى
فسخ ايچون اندىكك نصح وپند بالجمله معلوم مدر قصير ايتدى خلّ
عنّى اذاً وخلاك ذمّ بو دخى مثل اولدى امّا قصير عمروك ترددنى
كورجك كندو اليله انفنى جدع وصدرنى انار ضرب شديد ايله
متأثر ايتمكله لامر ما جدع قصير انفه ديو بين العرب مثل اولمشدر
حاصلى قصير مجدوع الانف ومتأثر الظهر عذابك حلوتندن طشره
چقوب عمرو كندوينى اولحاله قومق اوزره جزع وفزع برله اعلان
واشاعت ايدرك ها ربا قلمرو زبايه دك كتدى وقتاكه وصول بولوب
دخول قصر زبايه مرخص وقدام زباده متمثل ومشخص اولدى زبا

كورديكه

كورديكه مجدوع الانف وموجوع الظهر حياتندن بورمق قالمش
متعجبانه سببندن فحص وسؤال ايدوب ايتدى يا قصير سنمزده
دم خطير وار ايكن اولاديارمزه نه جراءت ايله كله يلدك ثانيا
بو حال نه حالدر بو بلايه نه استحقاقله مبتلا اولدك قصير ايتدى
يا ايتها الملكه عمرو بن عدى خالى جذيمه نك زفاف ملكه ايچون بو
خطبه مسيره نى بجد بن ترغيب وتعزير ايتمش ولم دعمله بنى كورديكك
حاله قودى بندخى تفكر ايتدم اليوم عمروك نظرنده حضرت ملكه دن
اثقل كسنه اولمدوغنى تحقيق ايتمكله بو يوزدن تكدير برله انتقام
قصد ايدوب رحما لانفد سايه حمايتكه التجا ايتدم امّا بو كونه كفتار
غرض اميز قصيره ميزان ناقص الوزن عقل زباده كامل العيار صدق
واخلاص كورنمكين كندويه تقرب واختصاص برله قصيرى تكريم
ومقدمادخى فرايد رأى وتدبيرى واسطه انعقادصايت اولدوغى
فرط بناكوش اولمغين مشير ومؤتمن اتخاذ ايدوب مدبّران امور
سلطنتى اوزرينه تقديم ايلدى تاكه اقاليد مقاليد كافه امور زباء
تدبير تصرف قصيره تقليد اولنمغله جميع اسراره محرم اولوب موثوق
به اولدى بركون زبايه ايتدى يا ابنة الملوك العظام عمرو بن عدى خالى
جذيمه نك طلب ثار ايله مطرح تملمنى طرح شيشه دينه انتقام فكرنده
اولمق عقل سليمه غيرى بعيد در امّا وقت حاجتده ولوج برله سمت
نجاته طريق ايچون احتياطاً سريعه بر نفق استحضار يله اولدقك
تداركنه تصدى اولنمق جوازكرده رأى سديد در زبا ايتدى يا
قصير بو خصوصده سن غمكين اولمه بن اول كونك تداركنى

بشير المنتهد دكل نظرات ديو داه كار بركز بدى قصير كشف وتبريز
ايلدى قصير احسنت اصبت بالملكة الزمان ديو اظهار سرور
ايدوب بونك اوزرينه دخى برقاچ ايام مرور ايلدى بركون ينه
قصير زبانك برانبساطلى وقتنده بنم عراقده ملوك عظيم الشانه
شايان اسلحه وامتعه وسائر تحف وظرافدن اموال كثيره
واردر حضرت ملكه تجارت طريقيله بنى تجهيز وابعاث ايلرسه
هر مالدن خوشى كتوردم وتجارتدن كلى نما حاصل اولور ديدى
زبا اول انه دك مجلاى ناصيهٔ حال قصيرده غبار خلاف مشاهده
اتميوب دائما صفوت اخلاص ايله صورت صداقت معاينه اتمكله
هر خصوصده صدقمقالى نقش لبستهٔ لوحهٔ وثوق قلبى اولمشيدى
بنا برين وفق خاطر خواهى اوزره تجهيز ايدوب ارسال ايلدى اما
قصير عراقه وصولنده متنكرا عمروه بولشوب خزينه عمرودن
ديلديكى مقدار جواهر وتحف واسلحه وظرف انتخاب واخذ ايدوب
عود ورجعت وكلوب زبايه مال تجارتدن استرباح اتمك
وجهى اوزره كتوردوكه متاعى عرض وارادت اتدى زبا ممنونه
اولوب مساعى قصير مشكورا ولدى حاصلى ايكى دفعه صوب
عراقه زامله بند تجارت اولوب دفعه ثالثه ده زبا اولكيدن
زياده مال ويروب اطراف وحواليده اولان ملوكك قهر واستيصالى
لرى سوداسيله تجهيز اجناد اعداد عدّه وعتاد ايچون خيول
وعبيد وسلاح وسيوف ودروع ورماح مثللو اشيا اشترا سنى
سپارش وتأكيد ايدوب كوندردى اما قصير وقتا كه عراقه

وصول

وصول بولدى متنكرا عمروه وارووب بولشوب يا عمرو زبادن اخذ ثاره
فرصت وقيد را تا ترانت ديدى عمرو ايتدى بكا تكلم وسائر قل اسمع ورى بن نابر
مرافعل انت هذه القرحة بو كلاملردخى مثل اولدى يعنى يا قصير بو خصوصده
راى اصابت قرينك نه يوزدن اولدوغنى سويله كوش ايديم وامرايت
مؤتمن اوليم بويارنك طبيبى سن سين قصير الرجال والمال ايكى بيك
صناديق اعداد وهر صندوقك درونته اجناد عمرودن متعدد برمرد
دلير وفتاكى سلاحله وضع ونهاد قلدى وهر صندوقى برغراره سود
ايچره قيوب صناديق وغرايرك اغزلرينى وقت حاجتده خارجدن
اعانه محتاج اولمق وجهى اوزره داخلدن مشدود ومربوط اتدى
وبيك راس اشتركوه كوهان ظهرينه معادله ايدوب عمروى دخى
جمله صناديقدن برينه تعبيه اتمكله خيول وعبيد وجمالى صوب
جزيره يه سوق ايدوب كتدى تاكه مدينهٔ زبايه قريب وارد قده
تبشير سلامت عيرايله زبايه وقد بشيرا اتدى زبا مسرورا ولوب
نه محله وصول بولدقلرينى استفهام بشير دخى غور نام محله نزول
اتدكلرك اعلام ايديجك زبا عسى الغوير ابؤسا ديدى بو دخى مثل اولدى
ايرلسى قصير زبايه سوق نجيب تقدمه ايدوب بو سفرنده كتورديكى
تحف وظرفك اوصافنى توصيف وتعداد ايدرك كلى نما حاصل ايلديكك
تبشير اتدى زبا دخى مجئ قافله يى تماشا ايچون قصير ايله بر قصر
معلايه ارتقا ايدوب صوب سياريه صرف لمحهٔ نظاره اتدكده
كورديكى ثقل احمالدن قواى قوايم حمولات ساقط اولوب فرسودهٔ
پاى زمين اوله رق كلورلر زبا قصيره ايتدى نظم ما للجمال مشيها

دبیداه اجند لایحملن ام حدیداه ام صرفاناً بارداً شدیداه قهیر
قلبندن • بل الرجال جثما قعودا دیرب لساناً کتوردوکی متاعک رزانتنی
وصفایندی اما زباد و تؤب یاننه اولان جواریه خطابا بیدوب
انی اری الموت الاحمر فی الغرایر السود بو دخی مثل ولمشدر حاصلی وقتا که
بالجمله جمال باب مدینه دن دخول اندی بوابک برسی نتکه الیوم هر
شهربند دروازه سنده دربان اولنلر رسم عادیدر احمال جمالدن نه
اولدوغنی بلمك ایچون اخرعیرا ولان بعیرك ظهرنده کی غراریه برسیخ
سنجیده ایدوب ایچنده اولان شخصك خاطره سنه اصابت اتمکین
حریف مدفعه اشتدن برضرطه شدیده الصوته کشاد ویردی
مهره جبقه طاصماخ بوابه طنین انداز اولیجق بواب الشر فی الجوالق
دیوفزع ایلدی بوکلام دخی مثل ولدی اما نافور فزع بوابجار
جهت شهره ولوله دهشت صالمغله اهالی شهر متساویة الاقدام
بالجمله زحام کوسترمزدن مقدم درون منادیقده اولان رجال دفعهٔ
جلوه کرمنصه بروز اولوب شمشیرشهیر بالثار الملك المقتول غدرا
کلبانکیله نعره زنان مقاتله شروع اندیلر بوخلالده زبا تحت
سریرنده بو بله وقت ایچون حفر اتدردوکی کاریز کریزه اقدام اندی
لکن دلاور قصیر ایله عمرو بن عدی راه مدخل نفقده سد ثلمه ولوج
اولوب طورمشدی زبا عمروی کوریجك نفوریدندن یاوب فص
خاتمنده نعبیه ایلدوکی سم الساعه که ذائقه مستمعان هنوز
کیفیت طعمن ادراك ایلمدن جان شیرین مر المزاق هلاهل
هلاك اولمق مقرر ایدی مص ایدوب بیدی لا بید ابن عدی دیدی

بودخی

بودخی مثل اولدی حاصلی زبا شدت تأثیر زهر دن زمینه ساقط
اولیجق قصیر ایله عمرو الترینده اولان سیف مسلول ایله برند
ضرب بتشدیوب بین السم والسیف هالکه اولدی عمرو
مدینه زبایی استباح و بالجمله ملکنه مستولی اولوب کندو
ملکنه اضافه اتمکله اعظم ملوك عرب دن اولمشدر بشو بلکم
مقتل والد زبا عیسی علیه السلام زمانلری ایدی زبا هالکه اولدقدن
صکره اولمملکتده توارث بر سلطنت ایدن اولاد عمرو کی سلسلهٔ
نسدی سرور کائنات علیه افضل الصلوات والتحیات حضرتلرینك
زمان سعادت اقترانلرینی ادراك ایدن نعمان بن المنذره منتهی
اولوب انره سوهان غدر کسری عجم ایله فیصل بولمق اوزره مرویدر والله
اعلم بحقیقة الامور لا سراغ راحلهٔ قارظین • قارظین امثال عربدندر
اصلا خبری واثری بلنموب عودت و رجعتی ترجی اولنمان غائب کمسنه
حقنده ضرب اولنوب فلان لحق بالقارظین دیرلر اما لغتده قرظ عنی
دیارنده اولور شجرهٔ السلم دیدکلری اغاجك بر اغیدیکه دباغت استعمال
ایدرلر عن الجوهری القرض وهو ورق السلم یدبغ به ومنابته القرظ
الیمن قارظ فاعل وزننده شجر مرقومك اوراقنی اجتنا ایدن کسنه یه
اطلاق اولنور نتکه ابو محمد قاسم بن علی الحریری بحرمی بدیع مقامه
سنده شرح مذکوری الحق بالقارظین ترکیبی ایله ایراد ایدوب تفسیرنده
الاصل فی القارظ انه الذی یجنی القرظ وهو النبات الذی یدبغ به
والقارظان المشار الیهما انهما احدهما من عنزة والاخر من النمرین
قاسط وکانا خرجا یجتنیان القرظ فلم یرجعا ولا عرف لهما خبر فضرب

بهاالثرى لكن غائب لا يرجى ايابه يعنى امر قارظ كه انكاله ديافت اولنور فرقده ديدكارى
نبات دوشيروب جمع ايدنلره ديرلر وقارظان مشلوكى البهما نك بريسى عنزه دن ديكرى
نمربن قاسط اولوب قرظ جمع ايتمك ايجون غيد ايدبلرايدى رجوع اتميوب وقطعا
خبرلرى بلنمامغله جميع اباى رجال وايما ن غائب ايجون ضرب اولنامشلدر واليهما
اشار ابو ذؤيب فى قوله • وحتى يؤوب القارظان البهماء • وينشر فى القتلى
كليب لوائل • ابو فضل احمد بن محمد الميدانى امثالنده امرمثلى باب الفرع اذ اما قارظ
العنزى ابا ديواو ايدوب ابى كلبى دن نقل ايدركه ذكر اولنان قارظانك ايكيسى دخى
عنزه دن اولوب اكبرنك اسمى يذكر بن عنزه واصغرنك اسمى رهم بن عامر بن عنزه روايت
دخى بو مفهوم مشتمل مرويدركه يذكر عنزى قبائل ربيعه دن خزيمه بن نهد ايله
اجتناى قرظ ايچون برواديه كتديلر حمقنزاده نقاق اقليب عميقه امدشد زيتابرى
شهيد مشاهده ابتديلر اشتياى اجتناى قرظ تم البدلدراييوب قعرجاهه
انماسى خصوصنه مقارعه ايتديكلرى حكم مستلزم الامتثال قرعه يذكر مجالخلل
اولنحه نزول وفر ينبله قرار برده ادلاى شهيد مترواولمغه مقتضى اولحيق بيلدردم
جبل اشيارى بروجه شروع نبط سيجال ترانيضى قلديلر فقط كه اشتياز اهرمى
نهايت بولدى يذكر بالاى جاهه صعود ايچون خزيمه دن مربوط عروه دلو
اولان حبلك ارسالى وامداد طالب اولدى مكركه يذكرك فاطمه نام بر
صاحبة الجمال قزى واراريكه قلب فرزيمه لهيب اصراغيله متلظى اولدقده
بو شهدابدا ايله يشابه بانواع شوق وغرام اولمشدر • اذا الجوزاء
اردفت الثريا • ظننت بال فاطمة الظنونا • بس خزيمه يذكره خطاب
ايدوب دست يمى قزكى فاطمه واسطة العقد سلك ازدواجم اولمغه
مربوطدر والا طريق اخر ايله قطعا مقصود دكلدر بو رشته ملاحظه

تشد
بودخى مثل اولدى حاصلى زبا تاثير زهردن زمينه ساقط اولنجق
قصير ايله عمرو التريده اولان سيف مسلول ايله برضرب ايتشدروب
بين السم والسيف هالكه اولدى عمرو مدينه ٔ زباى استباح وبالجمله
ملكنه مستولى اولوب كندوملكنه اضافه ايمكله اعظم ملوك
عربدن اولمشدر شويلكه مقتل والد زبا عيسى عليه السّلام زمانلرى
ايدى زبا هالكه اولدقدنصكره اول مملكتده تورات بر له سلطنت
ايدن اولاد عمروك سلسله ٔ نسللرى سرور كائنات عليه الصلوات
والتحيات حضرتلرينك زمان سعادت اقترانلرينى ادراك ايدن نعمان
بن المنذره منتهى اولوب انده سرهان عدد كسراى عجم ايله فيصل بولمق
اوزره مرويدر والله اعلم بحقيقة الامور قوله احمد پارينه را بازهمان
حال شد امثال عجمدندر بركمسنه ترك ايلدوكى عادت قديمه سنه تكرار
مباشرت ايلسه ظرفاى اعجام فلان كس عادتن النه الدى ديجك محلده
مصراع مذكورى عينيله ايراد ايدرلر نظم توبه دى كرده دلجون توكه
ساقى شدى • بازهمان حال شد احمد پارينه را اما مثل مذكور امثل عربيه
عادت لمترها لميس مثلندن ماخوذ اولمق فهم اولنور چونكه الميدانى العتر
الاصل ولميس اسم امراة يضرب لمن يرجع الى عادة سوء تركها يعنى
عتر اصل معناسنه اولوب ولميس برعورتك اسميدر بركمسنه ترك
ايلدوكى بر امر عادتنه ينه رجوع وشروع ايلسه عرب اولكمسنه
حقنده عادت لمترها لميس ديرلر قوله بو تمثال نافته روى تدبيرى
نافته روى يوزى اكسه سنه دونمش ديمكدر نتكه خواجه ثنا اينك
بو بيتندن ظاهردر نظم كر بمثل جاكتى در پس آينه شخص • بيند

بيلمان حلف وشرطالرله فصل ويدى يزردى
بن بو حالده ايكى بوشنى تبدا اولنزا قرابنى جاهلى
اصعاد ايله سعوبه دبو مد تمناى انتصار ده
هجرنه نابه ادهٔ نباز اولينكه مضبوط اوليه بالرضا
خزيمه يذكرى اوله حالده براغوب كندى جنتى
ايله كيفيت ايله هلاك اولمغله ضاماله
ايله بيعه بنيه بخله شروشور وقوع بولمق
اوزره مرويدر اما قارظ اصغر كه رهم بن
عامر ابن عنزه در اجتناى قرظ ايچون
يعقوب بردخى جدع ايمدى ونجيه اولدوغى
دخى بركمسنه بلميوب وقطعا خبر واثرى بلاق
اولمامغله امداد غيبت ايچون مثل اولمشدر
نتكه بشر بن ابى حازم موفق وتشنع قرينى
خطاب ايدوب ديمشدر • فرجى الخير والنظر
ايابى • اذا ما القارظ العنزى ابا • لمنع
وبعضى امثال عربيه دندر بر مظلوم ظالم ايدوب
هم بنه كند وشكايت ايدن مرد ظالم حقنده
ضرب اولنور صحاح الجوهرى يانمغ ونفى هذا
مثل يضرب لمن يظلم ديتشكوا
١٠٩١

تمثال خویش نافته روی درقفا بیت مرفوع عروضیلر اصطلاحنجه
مدوّر تعبیر اولنان ابیاتدن قریبدر یعنی معنیجه هنوز مصرع اوّل
کبیتل جاکتی دربس آیینه کلامیله تام اولوب لفظ شخص
مصرع ثانیه مرهوندر محصول بیت محبوبه خطاب دیمك اولور
سنده برجاذبه لو حسن وجمال وار درکه فی المثل ورای آیینه ده
جالس اولسك اول آیینه یه نظر ایدن شخص کندو صورتنی
اکسه دونمش کورر زیراسن آیینه نك اردنده اولمغله سنك
جمالنی تماشا ایچون صور معلقه بیله متوجه اولورلر قالدیکه
نوع بشیر دیمك اولدوغی اخوانك معلومیدر فقولتك برله
تحریری حاصل تحصیل برمعنادر قوله این از فلکست وازحسن
نیست • مصرع مذکور امثال العجمدن اولوب بولکره بر
اکسکلك واراولمش بوسکا حق طرفندن ظهور اتدی دیجك یرده
ظرفای عجم مصرع مذکوری عینیله ایراد ایدرلر ومورد مثلدخی
بوسیاق اوزره مقولدرکه شاه محمد نهاوندینك زوجه سی
وضع حمل ایدوب برکرید المنظر ولد وجوده کلکله شاه محمد استکراه
ایدوب اول عصرده حسن نام برزشت صورت کالاه دوز کمسنه
وار ایمش مولودی اکا نسبت برله زوجه سیله اولان محاوره سنی
بو ابیاتدن ظاهردر نظم کفت با زن خویش شه محمد • کین بچه
زشت کار من نیست • این از حسن کلاه دوست • حقاکه درین
سخن سخن نیست • زن نیز جواب پخته کفت کین از فلکست
وازحسن نیست قوله نقدرقت ابی ثمامه اولان مدعی متقولدك

ابو ثمامه حضرت سرور کائنات علیه افضل الصلوات والتحیات
والدماجدلری عبدالله بن عبدالمطلب تولدلرندن مقدم یمامه
رحمان تسمیه سیله متسمی ماننده ابلیس لعین منتظرین وموعوده
شر الناس مسیلمه بن الحنفیه کنیه سیدر بعد البعث سلطنت
اولوهیتدن خدمت رسالته متنزل برله حضرت سلطان
الانبیا علیه افضل الصلوات والتحایا جانبنه من مسیلمه رسول الله
الی محمد رسول الله اما بعد فان الارض نصفها لی ونصفها لك
ترهاتنی یازوب ارسال ایلدکده طرف باهر الشرف نبوت
پناهیدن من محمد رسول الله الی مسیلمة الکذاب اما بعد فان
الارض لله یورثها من یشاء من عباده والعاقبة للمتقین
کلام وحی ارتسامیله مجاب اولدیغی صاحب کشاف زمخشریدن
منقولدر بعده ابو بکر الصدیق رضی الله عنه حضرتلری ایام خلا
خلافتلرنده جنود مسلمین ایله خالد بن ولید رضی الله عنهی ابعاث
ایدوب اثنای محاربه ده قاتل حمزه اولان وحشیك النده قتل اولنمغله
وحشی وقت جاهلیتمده خیر الناسی شهید ایتمشیدم اسلامیمده
شر الناسی قتل ایلدم دیر ایدی دیو امام ناصر المطرزی ایراد
ایدوب دیمشدر وقتل علی ید الوحشی قاتل حمزه رضی الله عنه
وکان یقول قتلت خیر الناس فی جاهلیة وشر الناس فی الاسلام
اراد فی جاهلیتی واسلامی قوله اعیب من بغلة ابی دلامه ابو دلامه
موالی بنی اسددن اسود وکوفی اواخر ایام بنی امیه یی ادراك و
خلفای بنی عباسدن سفاح ومنصور ومهدی خلیفه ایرشوب

مدح ایلمش صاحب نوادر ومُلَح برشاعر معروف مشهورك كنيتي در
اسمنه نون ایله زند باباسنه جون دیرلردی اما بغله سی جمیع دوا
دوابده اولان سوء خلقت وعیوبی جامعه اسود دواب برقانجق
قاطر اولوب سوادا ولدقده اطفال اردنه دوشرلر وسخریه کولرلر
ایدی دائما قصد ایدوب مواکب خلفا وکبراده خلقی کولدرمك ایچون
بغلهٔ مزبوریه بینردی حتی جمیع عیوبنی حاوی برقصیده نظم ایدوب
مشهور اولمغله هر کثیر العیوب اولان شیٔ حقنده اعیب من بغلة
ابی دلامه دیو ضرب اولنور مثل اولمشدر بو برقاچ بیت اول
قصیده دندر نظم لیحصی منطقی وکلام غیری • عشیر خصالها شر
الخصال • ومن فتق بها فی البطن ضخم • ومن عقالها ومن انفتالی •
ومن قطع اللسان ومن بیاض • بعینیها ومن قرص الجبال • اذا
استعجلتها عثرت وبالت • وقامت ساعة عند الجبال • وتفرط
اربعین اذ وقفنا • علی اهل المجالس للسؤال • وکانت قارحا
ایام کسری • وتذکر تبعا عند الفصال • قد مرت بقرن بعد قرن
وآخر عهدها بهلاك مالی • فابدلنی بها یارب طرفا • بزین
جمال مرکبه جمالی • قصیده یی مهدی خلیفه یه انشاد ایلدکده مهدی
تعجب بلای عظیمه اوغرامشسین نجون بایعنه رد اتمدك دیدی
ابودلامه یا امیر المؤمنین صاحبنه استرداد توقفی ایله آیلرجه
مکث ایلدم دیدکده مهدی میراخورینه خیره مرکبین فی الاصطبل
دیو امر ایلدی یعنی ابودلامه ایچون آخوردن ایکی مرکب اختیار
ایت دیدی ابودلامه یا امیر المؤمنین ان کان الاختیار الی

وقت

وقت فی شر من البغلة ولکن امر تخیر لی یعنی یا امیر المؤمنین
اگر مرکبلرینم ایچون اختیار اولنورسه تحقیق بغله دن اشرنه
دوشرم لکن امیر المؤمنین بالنفس بنم ایچون اختیار ایت دیو
امر ایلسون دیدی ابودلامه نك ملح ولطائفه دائر حکایات مضحکه سی
فی جوقدر ایجن جمله دن بری خیزران حج شریفه روان اولدقده
ابودلامه پیش تخت دواتنده الله الله فی امری دیو فریاد ایدر
خیزران امرندن سؤال اندردکده بن بیر علیل سن صاحبه اجر
جزیلدن برجاریه استعطا ایدرمکه بکا مونس اولوب رفدمی اکل
کدمی طائل بعدنی رجا وفقدنی تمنا اند وکمجوزدن خلاص اولوب
راحت بولیم دیر خیزران نخی عودت جحره برجاریه ویرمك اوزره
وعدا تمکین جحدن کلدکده ابودلامه موسی الهادی وهارون
رشیدك خازنه سی ام عبیده وساطتیله بو ابیاتی خیزرانه ارسال
ایلدی بیت ابلغی سیدتی ان شئت یا ام عبیده • انها ارشدها
وان کانت رشیده • وعدتنی قبل ان تخرج للحج ولیده • اننی شیخ
کبیر لیس فی بیتی قعیده • غیر عجفاء عجوز ساقها مثل القدیده •
وجهها اقبح من حوت طری فی عصیده • ما حیاتی مع انثی مثل عرسی
الحمیده • خیزران استظراف ایدوب حوت فی عصیده بیتنی استعاده
وجوار لیسندن برحسنا جاریه یی جمیع مال وجواهریله ابودلامیه
ارسال ایدر امّا رسول ابودلامه یی خانه سنده بولمامغین
جاریه یی زوجه سی ام دلامیه تسلیم ایدوب دونر بو اثناده اوغلی
دلامه کلوب والده سن مغموم ومحزون کوروب سببحزنندن

خاصة نسخه

حمیده نسخه

استقصا ایتدکده والده سی ای اوغل برّ ما درکی تحصیل ایدجك کون
بوکونکی کوندر دیردلامه سویله ندن ایدیوم دیجك والده سی
باباکه بر جاریه کتوردیلرحالا اشبو اوده ایجنده در یاننه کیرد
سنك مالك بنم دیوا لدایوب وطی ایله تاکه باباکه حرام اوله
والاسکاده بکاده جفا اتمسی مقرّر دردیدی پس دلامه تعلیم
مادری اوزره عمل ایدوب طشره چقدقده باباسی کلوب
زوجه سندن جاریه یی سؤال زوجه سی دخی هی فی ذلك
البیت دیو جاریه اولدوغی اوطه کوستروب پس ابودلامه
جاریه نك یاننه کیروب بوس وکنار قصدیله ال اوزادیجق
جاریه اعراض ایدر ابودلامه سنك سیّدتك سکا بویله
وصیّت ایلدی دیجك جاریه بنم سیّدم بنی جوانه ابعاث
اتمش اول جوان بندن نائل مرام اولدی سن نه استرسین
دیدکده ابودلامه بوایش زوجه سنك دهاسیله اوغلی دلامه نك
ایشی اولدوغنی بلوب طشره چقار اوغلنی دست بکریبان
مهدی حضورینه دك کتوروب فریاد ایدرکه یا امیرالمؤمنین
بو ابن خبیثه بکا بر ایش ایتدیکه بر ولد والدنه اتمامشدر دیو
قضیه یی کیف ما کان بیان مهدی شدّت ضحك ایله مستلقی
اولور ابودلامه یا امیرالمؤمنین بو خبیثك فعلنه تعجّب برله
خنده یی قوامر ایت قتل اولنسون دیو فزع ایدر مهدی دخی علی
بالنطع والسیف دیدکده اوغلی دلامه یا امیرالمؤمنین بابامك
جفتنی کوش ایتدوکك کبی بنم دخی حجتمی کوش اصغا ایله دیر

مهدی

مهدی سنك حجتك ندر دیجك دلامه یا امیرالمؤمنین بو شیخ
امفق فرق سندن بروینم والدمه جماع ایدر بن غیظ اتمدم بن
بونك جاریه سنه برکره جماع اتمکله بکا غضب ایدوب قتل اولنسون
دیمك روامیدر ما یحلّ من الله یا امیرالمؤمنین دیجك مهدی اولکیدن
زیاده خنده ایدوب ابودلامه یه بو جاریه یی اوغلنه بغشله یرینه بن
سکا اندن احسن بر جاریه اعطا ایدیوم دیر ابودلامه یا امیرالمؤمنین
مکر اول جاریه یی بین السماء والارض حفظ ایدوب سین
یوخسه بو ابن خبیثه بوکا اتدوکین اکا دخی ایدر دیوب مهدی
اکر ایدر ایسه اوزمان قتل ایدرم دیو ابودلامه یی ارضا ایدر
قوله شافعی برآمد وکشتند امثال عجم ندر بر امر کریه و شنیع
بر محذور ضمننده ارتکاب اولندقده ضرب اولنور نتکه شاه اسمعیل
ثانی سنّی اولمغله قزلباشلر قتل اتدکلرنده دنمشدر نظم اویماق
قزلباش چو پنج انکشتند • بیوسته بهم چون همه دریك مشتند
شهزاده بتخت خسروی بنشاندند • دیدنکه شافعی برآمد
وکشتند • و مورد مثل دخی بو وجه اوزره منقولدرکه ماوراء
النهرده هنوز شافعی مذهبی شایع دکل ایکن عبید خان
عصرنده بر امام صباح نمازنده بسمله شریفی جهر ایله اوقیوب
وقنوت اتمکله اهل محلّه جمع اولوب نیچون بویله ایتدك
دیدکلرنده بن امام شافعی مذهبنده یم بنم مذهبك مقتضاسی
بودر دیجك اهل محلّه امامی قتل ایدرلر واقع حالدن سؤال
اولندقده شافعی برآمد وکشتیم دیمکله مثل اولمشدر

والله اعلم بحقيقة الامور قال العبد الذليل المحتاج بعناية
ربّ الجليل هذا آخر ما اوردته في هذه الرّسالة من بعض
ما غمض من الامثال العربية والعجمية من المقامات الشقيقية
وهذا مع اعترافي بقلّة البضاعة في هذه الرّسالة وربما
خبطت خبط عشواء وخطاءت كحتطب ليلة الليلاء
فاذا انا ذو كرب من البين وبالهموم اشغل من ذات النحيين
فانشاته بروية ناضبة ذات غوم ناصبة الا انّه ارجو
من كرم من يطالعها ان يحسب مثل الضليع ظالعها ويستر
عواري هفواتي حيثما يسير عور سقطاتي ان الكرام بالكرم
يستسمن ذات الورم ولو امعنت لنفسي امعان الشفيق
لكشفت غطاء زلاتي عن الجزل والرقيق لان في المثل
يُسمع ان الشفيق بسوء ظنٍّ مولع وما اردت بهذه الا
المفهوم من هذه البيتين بيت اموت ويبقى كل ما قد كتبته
فياليت من يقراء خطوطي دعا ليا لعلّ الهي يعف
عنّي بفضله ويغفر زلاتي
وسوء فعاليا

٢٢٢
١١٩٤
٢١

